

I. N. D. N. J. C.

8.

DISPUTATIO CANONICA

D E

IMMUNITATE
ECCLESIASTICA,

QUAM

PER THESES, ET QUÆSTIONES

Divinâ favente Gratia

Authoritate, & Consensu Illustrissimorum, Perillu-
strum, Prænobilium, Magnificorum, Clarissimorum, atque
Consultissimorum Virorum, &c. Magnifici Domini RECTORIS, Spectabilis
Domini DECANI, Dominorum Seniorum, Sacræ Cæsareæ Majestatis
Consiliariorum, &c. adeoque totius Amplissimi Juris-
Consultorum Collegii,

In Antiquissima, ac Celeberrima

UNIVERSITATE VIENNENSI,

PRÆSIDE

Prænobili, Clarissimo, & Consultissimo Domino

WENCESLAO GALLO OZENASSEK, +

J. U. D. Aulæ, & Judiciorum Advocato, SS. Canonum Profes-
sori Ordinario, in Universitate Viennensi Facultatis Juridicæ Seniori, Re-
verendissimi, Eminentissimi ac Celsissimi S. R. E. Cardinalis, & S. R. I.
Principis, & Episcopi Passaviensis Austriæ infra Anasum
Consiliario Consistoriali

PUBLICÆ DISCUSSIONI SUBMITTIT

Nobilis, ac Doctissimus Dominus

JOANNES FRANCISCUS TASSER, Austriacus

Weidhovienfis, AA. LL. & Phil. Magister, J. U. Auditor.

In Auditorio DD. Juris-Consultorum, Die Mensis Septemb. Anno M. DCC. IV.

VIENNÆ AUSTRIÆ, typis Joannis Georgii Schlegel, Univ. Typogr.

ILLUSTRISSIMO
DOMINO, DOMINO
GEORGIO
LEONARDO
LIBERO BARONI

â
WEIGLER,
Sacræ Cæsareæ Regiæque Majestatis
Consilii Aulico-Bellici

NEC NON
Hungarico - Aulici
CONSILIARIO,
J. U. DOCTORI, &c.

Domino, Domino Patrono suo
Gratiosissimo.

ILLUSTRISSIMAE
BARO,
DOMINE, DOMINE
GRATIOSISSIMAE.

Quod primitivos mei studii labores
Illustrissimo Tuo nomini, Mæcenæ
Gratiosissime, consecrare non verear,
vires adstipulata fuit memoria ex-
pertæ mihi bonitatis Tux, favorum, & gratiarum,
quibus me perpetuò obstrinxisti, multitudo, suggessit
jura-

juratam Tibi devotionem meam, allexit quoque animum constantia Tuæ in Juris-prudentiam propensionis. Etsi verò pagellæ istæ nequaquam attingant paria tanti Nominis Tui encomia, id certè non conatui meo, sed amplitudini virtutis Tuæ venit imputandum; Profectò equidem magnam hodiedum ostentationem præ se fert Clarissima hæc Viennensis Professuræ tam SS. Canonum, quàm Civilium jurium cathedra Tuo splendori publico, & jubilato præbitis jam antea privatis per nonnullorum annorum intervallum plurimorum Auditorum frequentia abundantibus collegiis supra trium lustrorum numerum biennii cursu cessisse in subsellium. Ex quo patriæ nostræ tribunalia judicibus impleveras, Curias Juris-consultis, Forum Advocatis, non minùs etiam Inclytam Facultatem Juridicam Doctoralibus insigniis, vel condecorando, vel actibus repetitionum solidissimè assistendo cumulaveras. Quare etiam tantorum Tuorum meritorum intuitu de rariori contingenti Decanatum quartâ vice reiteratum administrasti laudatissimè. Fortitudinem quoque Tuam, & prudentiam palàm fecit Magnificus Tuus Rectoratus, dum in defendendis privilegiis Celeberrimæ hujus Universitatis Viennensis tum infestatis, causam in Aula Magni Leopoldi consultissimè promoveras, &

tra

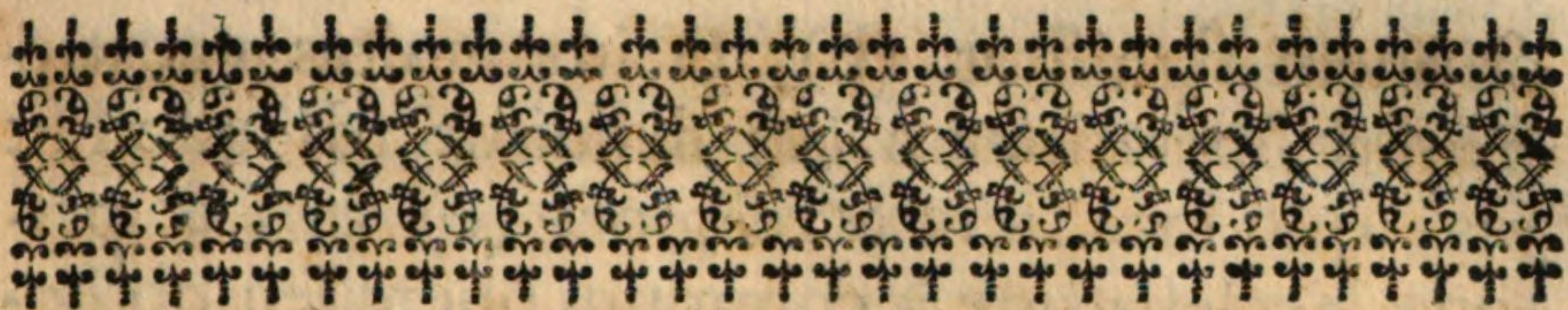
contra ejus osores gloriosè eviceras. Et uti Magi-
stratus virum demonstrare asseritur, sic Tu tam in
laudabili functione dicti muneris, quàm etiam, tum
Aulæ Mareschalli judicio viginti sex annis asside-
bas, ità sacræ Themidi Te ex asse consecrasti, ut
singularis ille Tuus justitiæ zelus, matura consilio-
rum Tuorum gravitas, eximia in pertractandis
negotiis dexteritas, junctâ sagacitati indefessâ in-
dustriâ, uberrima legum Notita Clementiam Ma-
gni Leopoldi captaverit, imò justè eò pertraxerit,
ut Te paucis ab hinc annis, ad bina suprema Aulæ
dicasteria, & primò quidem ad Excelsum consi-
lium Hungarico-Aulicum, & paulò post ad Ex-
celsum quoque Consilium Cæsareum Aulico-Bellicum
pro rei justitiariæ promotione evocaverit benignissi-
mè, tantàmque Tuam virtutem Liberi Baronatûs
splendore proprio motu illustraverit. Nec quid-
quam superest, quàm ut cœli augeant annos Tuos,
dum palàm est indies ætatem Tuam, sicut in Au-
læ, & Urbis; ita quoque meritorum Tuorum ce-
dere incrementum; Et existimationi Tuæ eun-
dem statuunt terminum, quem perennitati: Cui
dum ego bisce in paginis me facio mancipem, eas
Tuâ, qui omnes dotes babes præcellentes, nec non
universæ Juris-prudentiæ fontem imbibisti, authori-

*tate fulciri, tantique Tui Nominis Patrocinium
mibi indulgere quàm demississimè efflagito: eo qui-
dem majori fundamento, cùm folia ista sacræ im-
munitatis Ecclesiasticæ prærogativam proponant,
quàm Tu tam in Cathedra, quàm Consistoriis, quàm
Episcopalis hujus Urbis viginti septem annis olim
Consiliarius sæpius solidissimè propugnasti, & utro-
que Theoriæ, & praxeos titulo fortiter munivisti.
Hoc gratitudinis meæ anathema Tuis honoribus ap-
pendo, & totum me gratiis Tuis substerno*

**Illustrissimæ, & Gratiofissimæ
Dominationis Tuæ**

Servus obsequiosissimus

Joannes Franciscus Taster.

CONTINUATIO.

Postquam in præcedentibus titulis proximioribus in hoc libro tertio decretalium de consecratione, ædificatione, & reparatione Ecclesiarum actum est, jam recto ordine transitur ad reverentiam Ecclesiis debitam, quæ in concessa illis immunitate aliis fabricis non indulta consistit.

THESIS PRIMA.

De Etymologia, definitione, & divisione immunitatis.

Sicut munus secundum suam Etymologiam
(a) in sensu juris onus, obligationem, seu fun-
ctio-

Etionem significat (b) ita immunitas vacationem & liberationem (c) definitur (d) quod sit jus, quo loca sacra & religiosa (e) res, & personæ Ecclesiasticæ à communi onere seu obligatione exemptæ sunt: (f) dividitur (g) in localem, quæ confugientibus ad sacra & religiosa loca securitatem præstat, (h) in realem, quæ res tam Clericorum, quàm locorum piorum ab omni onere eximit, (i) in personalem, quæ Clericis concessa est tam quoad exemptionem ab exactione & jurisdictione sæcularium Dominorum (k) quàm quoad protectionem à violenta manuum injectione. (l)

(a) Quæ est explicatio nominis per alia magis nota vocabula, sic testamentum dicitur testatio mentis *instit. de testament. ordinand. in princ.*, mutuum, quod de meo tuum fiat *instit. quibus modis re contrahitur obligatio in princ.*, furtum à furbo id est nigro vel atro dictum est §. 2. *Instit. oblig. quæ ex delicto nascuntur*: ratio rationis est, quòd Etymologando veram rei originem eloquamur Ang. & Immol. in l. 1. ff. de acquirend. vel omittenda possess. (b) l. munus ff. de US. t. tit. ff. de muneribus & honoribus, Suarez de immunit. Ecclesiast. ab initio. (c) t. tit. ff. de vacat. & excusat. munerum, & t. tit. ff. de jure immunitatis Engel & Zoës. ad 5. decret. tit. de immunit. n. 1. (d) definitione accidentali, quæ cum non tam quid sit res, quàm qualis, explicat, propriè appellatur descriptio, uti habetur in l. 2. ff. de ll. non autem definitione essentiali & strictè tali, quæ in jure periculosa est l. omnes ff. de R. J. (e) l. præsentì Cod. de his qui ad Eccles. confug., Can. reum 17. q. 4., cap. 1. & de immunit. Eccles. & c. (f) c. quoniam de immunit. & c. in 6., cap. nullus judicium & de foro compet. Panormitan. & Barbos. in cit. cap. (g) divisio est, quâ res ad definiendum proposita quasi in suas partes discerpitur

pitur §. *jus scriptum instit. de jure naturali, gentium &c.* Everhard *in loco* 3. n. 4. (h) *Can. reum, can. definivit* 17. q. 4. Wiestner *de jure asyl. part. 2. in princ.* (i) *secundum thesim decimam* (k) *secundum thesim 9. 11. & seqq.* (l) *can. si quis suadente* 17. q. 4. thes. 16. Suarez *de cens. disputat. 22.*

QUÆSTIO I.

An sacra Asyla justè & benè constituta sint?

R. Affirmativè; nam sicut prisci rerumpublicarum, & legum conditores, teste Plutarch. *de non fœnerando*, Cicero. *in Verrem.* & sicut divino Imperio Moyse Josue cap. 20. Deuteron. cap. 19. ita & Romani tam Imperatores, quàm Pontifices intuitu religionis, & fidei Christianæ, cujus favor publicus cap. fin. *qui filii sint legitimi*, & præcipuè attendendus est *l. sunt personæ ff. de relig. & sumpt. fun.* & ob honorem Dei, & Sanctorum, ob reverentiam locorum illis dicatorum, imò etiam, ut imitarentur ipsum, quem templis & altaribus colunt Deum, cujus miserationes super omnia opera ejus sunt teste Regio Vate *Psal. 104.* sacris locis justissimè & piissimè concesserunt asyli privilegium S. August. *Serm. 5. de dedicat. Eccles.* Gonzalez *in c. inter alia de immunit. Eccles. cæmit. n. 11.*

Non obstat *Exod. c. 22. v. 18.* ubi dicitur: ne maleficos potestas terrena vivere patiatur & *can. quali nos* 23. q. 5. ubi majus sacrificium & pinguior victima Deo offerri non potest, quàm homo scelestus; nam Resp. id verum esse in maleficis, qui extra sacra asyla deprehenduntur, vel qui criminum exceptorum *in bulla Greg. 14.* rei sunt. Eâdem proportionem Resp. *ad cap. ut fama & de sent. excom.* ubi dicitur crimina non debere manere impunita, & sicut præmia bene meritis, & virtuti, sic peccatis poena, & supplicia nocentibus deberi, & ut peccantium coerceatur licentia, & insontes contumeliâ non afficiantur, siquidem unius poena metus esse potest multorum *l. 1. Cod. ad l. Jul. repetund. c. Clericos & de cohabit. Cler. & mul.* Non obstat *l. ita vulneratus §. ejusdem ff. ad l. aquil.* ubi dicitur indistinctè crimina non manere impunita, & si profugi ad sacra asyla securi essent, quàm

plurima crimina manerent impunita in maximum damnum Reipublicæ: nam Resp. quod tranquillitas Reipublicæ non exigat, ut nullum unquam crimen impunitum maneat, aliàs asyla constituere, & peccantium misereri Deus non potuisset, vel id malo publico fecisse dicendus foret: quod est blasphemum. Ad alterum Resp. negando: minorem plurima crimina manere impunita; quia si crimina invalescerent, asyla restringi possent *secundum thesim secundam ad lit. F.*

THESIS II.

*De immunitate locali, ejus definitione,
& quatuor causis.*

Immunitatis localis, quæ confugientibus ad sacra, & religiosa loca securitatem præstat (a) causa efficiens est jus positivum (b) tantum humanum (c) finis, ut honor Dei, & Sanctorum ejus conservetur (d) materia principalis sunt loca sacra, & religiosa (e) minus principalis sunt personæ ad illa confugientes (f) forma ipsius est mutabilis. (g)

(a) *Can. reum, can. definivit 17. q. 4.* (b) Extractio enim rei non est contra jus naturale, neque in Dei, neque in sacri loci contemptum cedit: imò ad bonum finem refertur, Ne malefici vivant *Exod. cap. 22. v. 18.* & ut homines scelerati tanquam optima victima Deo offerantur *c. quali nos 23. q. 5.* Suarez *de relig. lib. 3. c. 8. n. 9.* Covarr. *var. resol. c. 20. n. 21.* Objicitur: juris naturalis est Deo dicari templa, ergo etiam hæc miseris præsidio esse non solum positivi, sed & naturalis juris est, cum aliàs nunquam tot, tamque variæ, & à rerum primordio tam vicinæ gentes in illa conspirassent Delbene *de*
ins.

immunit. & jurisd. Eccl. cap. 16. dub. & n. 2. Resp. neg. conseq. ; esto enim ad jus naturale pertineat cultus Dei illud tamen jus non dicat reos ad illa confugientes non esse vi inde abstrahendos , aliàs, si hoc diceret, facinorosis omnibus æquè , ac semper , & ubique tutus , & non pro temporum locorumque varietate varius ad illa receptus foret juxta §. sed naturalia instit. de jure Nat. gent. & Civil. contra quam usu evenisse constat. ex constitut. Greg. Wiestner de jure asyl. part. 1. art. 2. n. 2. (c) t. tit. Cod. de his qui ad Ecclesiam confug. can. sicut antiquitus , d. can. reum 17. q. 4. constit. Greg. 14. quæ, incipit cum alias &c. edita 1501. 21. Junii neque de jure divino extat textus, Decianus tract. crim. lib. 6. cap. 25. n. 2. (d) d. can. reum 17. q. 4. Gonzalez in cap. inter alia §. de immunit. &c. n. 14. propter eundem finem etiam interduntur actiones forenses in Ecclesia vel cæmeterio , quales primo sunt strepitus judiciorum sæcularium cap. 1. §. de immunit. Eccles. cap. decet de immunit. Eccles. in 6. maximè ubi de pœna corporali, & sanguinis effusione agitur cap. cum Eccles. §. de immunit. Eccles. &c. Non obstat cap. decet de immunit. &c. in 6. ubi dicitur ut cujus in pace factus est locus, ejus cultus sit cum debita veneratione pacificus , & jubetur ut cessent cujuscunque fori tumultus adeoque etiam ipsi judices Ecclesiastici non possunt sua placita Ecclesiastica exercere in Ecclesiis vel cæmeteriis cum etiam illa sint contra pacem quod tamen aperte repugnat cap. quâ fronte §. de appellatione : Resp. distq. illa verba : cessent cujuscunque fori id est localis seu materialis tumultus scilicet profana colloquia, & conventiones conced. fori judicialis id est, causæ Ecclesiasticæ neg. ant. & conseq. ejusque rationem oppositam : cum lex contra sua verba non extendatur propter rationem suam , quâ legislator uti potest quantum, & quomodo velit. in illa autem prohibitione cap. decet de immunit. &c. in 6. bis fit expressè limitatio prohibitionis ad laicos judices. Suarez tom. 3. disput. 81. sect. 85. secundò ex hoc. Secundò interdicti sunt mercatus d. cap. decet de immunit. Eccles. in 6. Dices: in eodem cap. decet &c. irritantur placita sæcularia ergo etiam contractus, Resp. neg. conseq. quia odiosum non est extendendum , deinde est insuper disparitas quòd contractus in silentio expediri possint, Engel de immunit. &c. n. 6. Tertiò, ne in Ecclesia munitio vel quasi arx constituatur d. cap. cum Ecclesia de immunit. Eccles. arg. à fortiori, nam si causæ sanguinis non sunt tractandæ in Ecclesia vel cæmeterio multò minùs in iis constituendus est locus ad sanguinem effundendum

dum, & homicidia facienda deputatus: Non obstat *cap. relinqui* & *de custodia Euch.* Ex quo contrarium eruitur, Nam Resp. id, quod Ecclesia non debeat servire ad usus belli, verum esse regulariter, non etiam in necessitate occurrente in bello defensivo Suarez *cit. loco.* (e) *l. presenti Cod. de his qui ad Eccles. confug. can. definit* 17. q. 4. (f) *d. can. reum* 17. q. 4. his enim propter sacra loca, & in illis propitii Numinis venerationem ab externa vi securitas conceditur Wiestner *de jure asyl. part. 2. art. 1. in prim.* (g) potest enim alia introduci per contrariam legem vel consuetudinem *d. constit. Greg. in §. ad terrorem delinquentum aliquid permittimus ultra id, quod prisca illa majorum disciplina præscripserunt congruâ moderatione adhibitâ:* ex quo sic arguitur: per legem seu *constit. Greg.* potuit derogari huic immunitati locali ergo etiam per consuetudinem, cui vis legis tribuitur *l. diuturnæ ff. de legibus:* ratio, quod talis consuetudo tanquam corruptela non reprobetur: & circumstantiarum, loci, temporis &c. mutatio, quæ legem, etiam consuetudinem rationabilem & communitari utilem reddere possit Pirrhing *de consuet. n. 66.* Layman. *lib. 4. tract 9. cap. 30. n. 2.* Barbof. *Fur. Eccl. lib. 2. cap. 3. n. 28.* Non obstat, quod materiæ immunitatis Ecclesiasticæ non solum per populum, & potestatem sæcularem *c. solitæ & de Major. & obed.* sed ipsos etiam inferiores Papâ prælatos lege, conditâ derogari non possit *c. & de constit. c. quod super & de Major. & obed.* adeoque cum consuetudo non habeat plus authoritatis, quam lex etiam huic immunitati non poterit derogari; Nam Resp. disting. illa verba: non poteri derogari in totum id est abrogari con. quoad partem neg. Jul. Clarus *pract. crim. §. fin. q. 30. n. 1.* Urg. per *constit. greg.* in qua sicut privilegia, ita & consuetudines immunitati derogantes sublatae videntur Resp. illam solum loqui de personali, & reali, non etiam locali immunitate. Urg. contraria consuetudo est irrationalis, & in iudicio contradictorio nunquam confirmata Farinac. *in append. cap. 2. n. 15.* contra textum *c. fin. & de V. S. & l. cum de consuetudine ff. de ll.* Resp. negando suppositum, quod ad valorem consuetudinis, etiam quæ legi contraria est, id requiratur, cum sufficiat juxta communem sensum DD. eam frequentatis actibus solum extrajudicialibus evadere posse rationabilem, & legitimè præscriptam prout exigit *l. de quibus ff. de ll.* Mascard. *de probat. Concl. 427. n. 3.* Gail. *lib. 2. observat. 31. n. 8.*

QUÆ-

QUÆSTIO II.

*An Constitutio Gregorii XIV. edita an. 1591.
21. Junii quæ incipit : cùm aliàs, &c. pro
jure communi Ecclesiastico ab omnibus
haberi debeat?*

R. Affirmativè per *cap. licet de constit. in 6. l. sed & posteriores ff. de N. Prosp. Farinac. tract. crim. appendic. de immunitate Diana resol. moral. part. 1. tract. 1.* Non obstat eadem *constit. Greg.* ex qua colligi potest, quod Gregorius Papa tantùm intendat occurrere incommodis ortis ex varietate, & usu indultorum à suis prædecessoribus concessorum, ergo ad ea duntaxat loca, & provincias se extendit, in quibus aliqua indulta immunitati derogantia priùs præsertim à Sixto V. & Pio V. concessa viguerunt, nam Resp. hoc falsum esse ut patet ex ipsa *constit.* bene perpensâ; ibi enim dictus Gregorius disertè profitetur se scandalis indistinctè, quæ oriebantur ex diversitate curiarum obviare, & differentias hujusmodi ad uniformem regulam reducere, adeoque ipsius mens fuit, circa reos aliquid permittere ultra SS. Canones: quorum statuta omnes obligant *c. Canonum & de constit. & præscribere regulam uniformem ab omnibus observandam.* Urg. per *Can. in istis dist. 4. & l. leges Cod. de l.* ubi leges tam Ecclesiasticæ quàm Civiles non obligant, nisi promulgentur, ergo cum *d. constitutio* non ubique, sed fortè tantùm in Italia promulgata, non obligat, Resp. negando conseq. cùm constitutiones Pontificiæ pro publicatis habeantur in Cancellaria, postquàm in Curia Romana publicatæ, & in acie campi Floræ, atque ad valvas Basilicæ SS. Apostolorum affixæ sunt. Panorm. in *c. noverit de sent. excon. n. 3.* deinde multæ decretalium Gregorii IX. Libri sexti Bonifacii VIII. Clementinarum extravagantium tam communium, quàm Joannis 22. & ipsæ etiam regulæ Cancellariæ Apostolicæ in multis provinciis nunquam sunt promulgatæ, & tamen omnes obligant. Navar. *Consil. 1. de constit. n. 19.* Barbos. in *cap. 2. de constit. n. 10.*

THE-

THESIS III.

*De Ecclesiis, Sacellis, & Monasteriis asyliâ,
seu jure asyli gaudentibus.*

PRivilegium asyliæ competit omnibus Ecclesiis, & Sacellis ad usum Sacrificii, Sacramentorûmque usum, aliôsque ritus Ecclesiasticos ab Episcopo consecratos (a) Monasteriis, & conventibus religiosorum, (b) imò comprehendit non solum corpus interius templi, sed totam fabricam (c) etsi nondum perfectè constructam, dummodo ab Episcopo lapis positus, & locò altaris defixa crux sit (d) Sacristiam, turrin, atrium, porticus, aut ambitus (e) scalas, portas licet clausas, tectum, (f) religiosorum hortos, areas, domos familiarum, stabula animalium, & quæcunque intra Monasteriorum septa continentur. (g) Ecclesiam interdictam, pollutam, (h) vetustate vel incendio vel bello dirutam, donec sit spes reædificationis. (i)

(a) *Can. omnes basilicæ Can. de fabrica de consecrat dist. 1. cap. Ecclesia & de immunit. Eccles. capit. &c.* (b) *d. cap. Ecclesia & de immunit. &c.* ratio in eodem redditur quia sunt loca divinis obsequiis deputata: propter quam causam immunitas Ecclesiis non dum consecratis conceditur *Wiestner de jure asyl. part. 2, art. 1, n. 2,* (c) *L. patens*

teant Cod. de his qui ad Eccles. confug. can. id constituimus can. si quis con-
tumax 17. q. 4. ratio : quæ religiosis adhærent, religiosa censentur
l. 43. ff. de R. V. Tuschus V. Ecclesia concl. q. n. 3. (d) Can. nulli liceat
12. q. 2. c. ad hæc § de religiosis dom. ratio in cit. jur. redditur : quia
jam est locus divinis obsequiis dicatus, & consequenter ad profanos
usus redire non debet. Panorm. in d. cap. Ecclesia, de immunit. Eccl. & c.
Farinac. tract. crim. append. de immunit. cap. 17. n. 26. (e) d. l. pateant
Cod. de his qui ad Eccles. & c. Can. si quis contumax 17. q. 4. Barbos. jur.
Eccles. lib. 2. cap. 3. n. 64. (f) l. cum qui ff. de usucap. : ubi colligitur
tectum esse partem illius : ædes enim secundum ll. civiles ex duabus
rebus solo & superficie : secundum dialecticos ex tribus fundamento
pariete, & lecto constant, ideoque alio, quam Ecclesiæ jure censi
non debet Sperell. decis. 63. n. 10. suffragatur d. l. 4. q. ff. de rei vindic. (g)
d. l. 43. ff. de R. V. quia quæ religiosis adhærent religiosa censentur denomi-
natione à Principali ad accessoria extensâ juxta e. accessorium d. R. F.
in 6. Rodriquez tom. 2. quest. 75. art. 2. (h) cum Ecclesia, cui : aut
Deus, in cujus honorem illi, concessa est immunitas, non delinquit,
neque effectus interdicti aut pollutionis tanquam odiosum sine expres-
so textu extendendi Reg. 15. de R. F. in 6. Tuschus V. Ecclesia concl. q. n.
3. & 7. Laym. lib. 4. tract. 9. cap. 3. n. 2. Non obstat cap. non est § de
sponsal. & Matrim. ubi tempore interdicti in ea Ecclesia celebrari ne-
queunt divina : & cap. quod in te § licet autem § de pœnit. & remiss. ubi
nec fideles sepeliri possunt, adeoque cum Ecclesiæ hoc privilegium
concedatur ratione divinorum, quæ in ea celebrantur, cessante hæc,
cessat etiam privilegium hoc : Nam Resp. non esse rationem Ecclesiis
concessæ immunitatis actualem divinorum mysteriorum celebratio-
nem, sed quia autoritate Episcopi pro divinis obsequiis destinatae
sunt, & saltem in iis celebrari possunt divina secundum questionem
tertiam (i) l. æde sacra ff. de rerum divisione ratio ibid: quia saltem
ratione soli, in quo constructa fuit, non desinit esse locus sacer
Fagnan. in d. Ecclesia § de immunit.
Eccles. & c.

B

QUÆ-

QUÆSTIO III.

An Ecclesia divinis obsequiis deputata, nondum tamen consecrata, & in qua actu non celebrantur divina mysteria, gaudeat privilegio asyli.

R. Affirmativè per c. *Ecclesia* & de *immunit. Eccles. camit.* & c. *ad hac* & de *relig. domibus.* ratio ibid. redditur, quod concessæ hujus immunitatis non sit divinorum mysteriorum actualis celebratio, vel præsentia SS. Eucharistiæ; sed quia autoritate Episcopi Ecclesia divinis obsequiis destinata est, ita ut profanis usibus amplius non debeat deservire Fagnan. in d. c. *Ecclesia.* n. 9. Delbene de *immunit. cap. 16. dub. 9. n. 7.* Non obstat argumentum àb & in contrarium desumptum ex d. cap. *Ecclesia in verbis: in qua divina mysteria celebrantur*; Nam Resp. ista verba accipienda esse non de actuali celebratione, sed quòd ibi celebrari possit, sive quòd Ecclesia per se apta sit ad celebrationem ob jam factam ab Episcopo destinationem. Non obstat, quòd talis Ecclesia non veniat nomine Ecclesiæ, sed primò post consecrationem, & dum actu in ea celebrantur divina, sicut Monachus nomen Monachi sortitur post professionem, per quam dicatur Deo *Can. si quis sacro 27. q. 1.* Nam Resp. non esse opus consecratione, cùm etiam alia loca ut domus religiosa, & monasteria juxta thesim tertiam gaudeant hoc asylo.

THESIS IV.

De cæmeteriis, oratoriis, hospitalibus, & SS. Eucharistia jure asyli gaudentibus.

Immunitas localis etiam competit cæmeterio sive contiguo, sive superato ab Ecclesia. (a)
Ora-

Oratoriis, & hospitalibus authoritate Episcopi erectis cum altari ad celebrandum. (b) Sacramento Eucharistiæ, dum nimirum reus ad ejus tabernaculum vel sacerdotem sacrum viaticum per plateam ad ægrum deferentem fugit, (c) vel populo illud comitanti se immiscet. (d) Palatio Episcopi. (e)

(a) *Rubrica, & cap. fin. de de immunit. &c.* suffragatur ratio desumpta ex *cap. fin. de eod. tit. de immunit. &c.* quòd sicut immunitas ista æquè violetur sive in Ecclesia, sive in cæmeterio homicidium committatur, ita immunitatis jus non minùs istis competet, quàm illis Tuschus *de Ecclesia concl. 10. n. 3.* Non obstat *cap. fin. de de immunit. &c.* ubi privilegium conceditur cæmeterio tantùm Ecclesiæ contiguo vel unito, adeoque non separato ab Ecclesia, probatur consequ. ad hoc ut gaudeat cæmeterium jure asyli, constare debet de consecratione vel deputatione ejus ad fidelium sepulturam authoritate Episcopi factâ arg. *Can. solennitates dist. 1. de consecrat.* ergo cùm consecratio, & deputatio illa sit quid facti, quod in dubio non præsumitur, cæmeterium ab Ecclesia separatum asyli jure non gaudebit. Resp. disting. illa verba: consecratio, & deputatio est quid facti & non præsumitur, quando nullum indicium habetur præteritæ consecrationis Conc. quando illud habetur ut in proposito casu ex ipsis fidelium sepulturis constat, Nego. Navarr. *manual. cap. 25. vers. cæmeterium.* Mari. Ital. *de immunit. lib. 1. cap. 4. §. 7. n. 28.* (b) *d. cap. ad hæc de relig. domib. & d. cap. de Ecclesiæ de immunit. &c. in 6.* ratio ibid. quia sacra sunt, & religiosa Fagnan. *in eodem cap. Ecclesiæ n. 17.* Non obstat quòd oratoria possint ad profanos usus redire contra *d. cap. ad hæc, &c.* adeoque jure asyli gaudere non debeant. Resp. disting. oratoria possunt transire ad profanos usus privatâ authoritate erecta, Conc. Episcopi, Nego antec. & consequ. (c) *Can. reum 17. q. 4.* ratio: quod propter unumquodque tale, & illud magis tale, consequenter si hoc asylum concedatur sacris & religiosis locis ptopter Deum multò magis ipsi Deo Engel & Zoës. *ad tit. de immunit. Eccles. &c.* Non obstat, quòd

quòd privilegium ad non expressa per consequentiam non sit trahendum Covar. var. resol. cap. 20. n. 6 adeoque cum nullo jure sit expressum quoad SS. Eucharistiam ad illam non est extendendum, nam Resp. id verum esse regulariter, & quando ad præsumptæ voluntatis finem intentum non conducit, Conc. secus Nego & dico, quòd voluntas concedentis rationabiliter hic præsumatur, & potius sit extensio passiva, seu declaratio privilegii, quàm extensio activa, seu interpretantis privilegium Wiestner de jure asyl. part. 2. art. 2. neque hinc sequitur, asyli jus competere sacram synaxim fumentis, cum SS. Eucharistia non sumatur, ut in fumente colatur, sed ut sumens illam tanquam spirituali animæ cibo reficiatur (d) l. quisquis Cod. ad l. Jul. Majest. ibi: quia ipsi pars corporis nostri sunt: ratio est, quod populus comitans sacerdotem, qui augustissimum redemptionis nostræ, ac salutis pignus gestat, constituat Ecclesiam animatam Sperell. decis. 44. n. 6. Barbof. jur. Eccles. lib. 2. cap. 3. n. 69. (e) Can. id constituimus 17. q. 4. Non obstat, quod palatii Episcopalis nullam faciat mentionem constit. Greg. quâ tamen omnia jura anteriora ad unam formam videantur redacta, nam Respond. disting. quòd constit. Greg. non meminerit expressè, Conc. argumentativè, Nego; nam sufficit meminisse locorum sacrorum, & religiosorum, quibus palatium Episcopale propter dignitatis prærogativam æquiparatur, Delbene de immunit. cap. 4. dub. 9. n. 4. Urg. si palatio Episcopali concedatur jus asyli, quòd tantum argumentativè fiat mentio in d. constit. Greg. multò magis id concedi debet statuis principum, de quibus expressi textus extant in l. unic. Cod. de his, qui ad statuas confug. & l. capitalium SS. ad statuas ff. de pœnis, Resp. nihil inferri contra propositum casum, nam etsi statuarum immunitas alicubi hodie vigeret politica solum, & non sacra foret, sicut etiam ea, quâ suprema Principum palatia, & ob illorum, quas repræsentant, reverentiam, gaudent; quòd vel non Ecclesiasticâ, sed politicâ tantum autoritate: vel non ob divinæ, locorumque illius cultui dicatorum reverentiam, sed terrenæ solum Majestatis honorem sit constituta cit.

Delbene de immunit. dub. 9. cap. 16. n. 21.

QUÆ

QUÆSTIO IV.

*An palatium Episcopale, si longius distans
capellam non habeat, gaudeat asylo?*

R. Affirmativè per *Can. id constituimus* 17. q. 4. qui indistinctè loquitur aded ut non sit ratio cur illud ad casum quo existit intra 40. passus, vel quo oratorium habet, restringatur: imò tali restrictione suppositâ nullum speciale privilegium concederetur domui Episcopali cùm etiam secundùm sententiam probabilem hoc competat aliis domibus intra spatium illud 40. passuum per circuitum existentibus *cit. Delbene de immunit. cap. 4. dub. 9. o. n. 4.* Non obstat, *Can. Episcopus dist. 41.* ubi dicìtur quòd Episcopi non procul ab Ecclesia distare debeant quasi hæc immunitas Episcopali palatio unicè concessa esse videatur vel propter viciniam Ecclesiæ Cathedralis propter oratorium, in eo constructum *Innocent. in cap. inter alia de immunit. Eccles. &c.* Nam *Resp. per d. Can. Episcopus* distantiam remotam nimis, & officiosam Ecclesiæ, non etiam determinatam viciniam intelligi *Delbene cit. loco.*

THESIS V.

De personis ad asyla confugientibus.

Tutus ad asyla receptus patet fidelibus laicis nullâ ætatis, sexûs, & conditionis habitâ ratione (a) excommunicatis, & interdictis (b) Reis si disruptis vinculis vel effracto carcere ad Ecclesiam

fiam fugiant (c) non etiam si vincti per Eccle-
fiam ducantur (d) fervis, qui non sunt securi ab
immoderatæ castigationis periculo (e) infideli-
bus, qui ante admissum crimen, ante ejus diffam-
ationem, & conceptum timorem judicis ani-
mum ad conversionem pronum ostendunt. (f)

(a) *Can. si quis contumax* 17. q. 4. cap. inter alia *de immunit. Eccles.* *constit. Greg. 14.* qui omnes textus generaliter loquuntur, & indi-
stinctè, néque à nobis distinguendi *Gutierrez pract. q. Civil. l. 3. quest.*
1. n. 7. (b) *cap. 1. de sent. excom. in 6.* ratio *ibid.* quòd pœna excom-
municationis, & interdicti debeat esse medicinalis & non mortalis, vel
corporalis ad mortem, qualis tamen esse videtur exclusio rei confu-
gentis ad sacrum asylum *Castro Palao tract. 1. disp. unit. p. 7. n. 21.*
Dices: excommunicati non tantùm Ecclesiæ favore tanquam contu-
maces, & rebelles sunt indigni, sed insuper privati fidelium commu-
nionem *Felin. in cap. à nobis de except. n. 5.* Resp. esto Ecclesiæ favore
indigni sint, si pæcisè ipsorum persona spectetur, non tamen eo indigni
sunt, si Ecclesiæ pietas, & loci consecrati sanctitas consideretur dices:
interdicti non debent ab Ecclesia recipi, utpote ejus ingressu interdi-
cti, & illam ingrediendo contra ipsam Ecclesiam delinquant, ideòq;
frustrà ejus auxilium implorant ad Ecclesiam confugiendo *c. quia fru-*
stra de usus cap. fin. de immunit. Eccles. &c. Resp. licet talibus
censuris irretiti priventur fidelium communionem formali ad audienda,
& participanda in Ecclesia cum aliis fidelibus officia divina; non ta-
men ingressu Ecclesiæ tanquam materiali, & loco asyli: (c) *constit.*
Greg. secundùm quam asyla patent omnibus præter casus illâ exceptos:
quos inter non est extractio carceris, & fuga adeòque firmatur regu-
la in casibus non exceptis *Decian. tract. crim. lib. 6. cap. 28. n. 29.* Di-
ces: qui disruptis vinculis ad Ecclesiam fugit, jam actû fuit subiectus
potestati sæculari: quam ita, fugiendo injustè, spoliât suâ præsentia,
adeò ut ne Ecclesia injustitiis favere videatur, sæculari potestati ante
omnia restituendus *text. cap. licet de restitut. spoliat. l. unic. in fin. Cod.*
de moment. possess. ergo ei immunitas ista deneganda est. Resp. ad
re-

regulam de spoliati restitutione præter alios, etiam excipi casum, quo factâ restitutione infertur damnum irreparabile: sicut contingit quando agitur de periculo animæ, corporis aut membrorum arg. *cap. literas in fin. de restitut. spoliat. Covarr. lib. 2. var. cap. 20 n. 13. Jul. Clarus prax. crim. in fin. quæst. 30. n. 13. Haunold de jur. privat. tom. 6. tract. n. 164.* (d) talis enim inde violenter non evellitur quòd SS. Canones id constituimus *Can. reum, Can. frater 17. q. 4.* prohibent, cùm liber non fuerit in illa, Ecclesia autem in ea existentem solùm defendit, non etiam de novo quem in libertatem eripit *Covarr. var. resol. lib. 2. cap. 20. n. 13.* Dices: non est opus, ut quis fugâ se receperit in Ecclesiam, sed satis est, quòd ibi existens asylo velit gaudere *Can. definivit 17. q. 4.* ubi: sicut ad Ecclesiam confugientibus, ita etiam in loco sancto residentibus id est existentibus vis inferri non potest ergo malè deciditur, quòd quis ad asylum fugere debeat. Resp. disting. illum *Can. definivit. in loco sancto residentibus id est in libertate con. aliter neg. (e) cap. alia de immunit. Eccles. &c.* arg. à contrario *Farinac. de carcer. quæst. 28. n. 6. (f) l. 1. Cod. de his qui ad Eccles. &c.* quam legem approbat *Can. id constituimus 17. q. 4.* ratio: quia æquum, & pietati valde conveniens est ab Ecclesia defendi eos, qui per veræ conversionis propositum ejus fidem legemque amplectuntur atque hanc doctrinam coram Sac. Cæs. Majest. Caroli Quinti in judæis ad asyla confugientibus observatam *Marius Ital. lib. 1. de immunit. cap. 3.* testatur. Dices: *d. l. 1. Cod. de his qui ad &c.* vult quòd ab asylo judæi arceantur, quia Ecclesiæ privilegio, & beneficio frui non debent, qui ejus gremio, tutelæ ac fidei se non committunt: sic enim in veteri testamento Civitates refugii constitutæ sunt pro solis judæis, & fratribus, eorum, non item pro gentibus *Psal. 149.* adeoque judæi asyli privilegio non debent gaudere, sed Resp. per hoc nihil inferri contra thesim, imò potius illam confirmari quia *d. l. 1.* loquitur in casu contrario, ubi ex malitia ad locum immunem confugiunt adeò ut desumptum argumentum ab, & in contrarium se firmet. Inferes: ergò tantùm illi, qui se verè volunt ad fidem convertere, gaudent asylo subsi: sed hoc est falsum per *Can. si quis contumax & seq. 17. q. 4.* ubi hoc asylum non est personale, sed locale, adeoque non solùm illi qui se verè volunt ad fidem convertere, sed omnes indistinctè in loco sacro existentes eo gaudent Resp. quòd *d. Can. si quis contumax*, & alii intelligendi sint secundùm subjectam materiam scilicet de personis Ecclesiasticæ jurisdictioni subjectis seu fidelibus

libus, horum enim tantum curam, & gubernationem D. Petro, ejusque successoribus Christus commisit verbis: *pasce oves meas Joann. 21.* non judæorum, aut paganorum, de quibus Apost. *quid mihi inquit, de iis qui foris sunt, judicare I. Corinth. 5.*

QUÆSTO V.

An debitoribus pecuniariis, quando solvendo non sunt, fugientibus ad asyla ab externa vi securitas concedatur?

R. Affirmativè per l. 1. & l. presenti Cod. de his qui ad Eccles. & c. ad quod lege sancendum permotus fuit Leo Imperator miraculo crucis igne circumdatæ, & Christi imaginem ferentis, & telorum sive ignitorum fulgurum ex ea erumpentium, & in fugam avertentium Arda-burii milites, Joannem quendam ex Marcellis cænobio vi extrahere conantes, ut refert Cæsar Baronius *ad annum Christi 565. a. n. 2. l. penult. & l. fin. Cod. de his qui ad Eccles. & c.* citat. autem l. 1. & present: disertè approbat *Can. id constituimus 17. q. 4. Covarr. lib. 2. var. cap. 20. n. 14. Gutierrez pract. qq. Civil. q. 1. per totum.* Non obstat l. vinum ff. si certum petatur, & l. ratio §. 4. ff. de actionibus ex quibus sic argui licet: debitor suspectus capi potest die festivo, ergo etiam in loco sacro, cum bonum sit argumentum à tempore ad locum Covarr. cit. loco. Nam Resp. hoc argumentum firmum non esse, & nimis probare quia etiam delinquens capi, & puniri potest die festivo l. penult. Cod. de feriis, non tamen in loco sacro. Non obstat *can. id constituimus Can. reorum 17. q. reorum 17. q. 5. cap. inter alia & de immunit. & c.* ubi reos, seu delinquentes non licet extrahere, sed debitores non sunt rei ergo, & c. Nam Resp. quòd in cit. text. rei sumantur in lato sensu, uti ex l. 1. Cod. de his qui ad Eccles. & c. colligere est. Non obstat quòd jura tantum confugientem à pœna velint defendere d. cap. inter alia & de immunit. & c. non autem, ut non laboret debitor, & serviens satisfaciat creditori: neque enim præjudicare debet juri tertii, Nam Resp. immunitatem
non

non tantum constitutam ad reum defendendum à poena corporali, sed etiam ne carcere, vinculis, aut alio modo vexetur per *text. can. definivit 17. q. 4.* ne autem receptus ad asyla præjudicet creditoribus, poterit debitor citari, ut se per procuratorem defendat, etsi hoc non faciat, in ejus bonorum possessionem creditor mitti: his deficientibus in eum ferri potest sententia condemnatoria, & sicut in servum procedi poterit, quin tamen creditori tradatur in servitutem Delbene *de immunit. cap. 16. dub. 11. §. 3. n. 2.* Non obstat quòd debitor gaudeat asylo *propter cit. l. 1. & præsentì Cod. de his qui ad Eccles. & c.* ideòque, cum de lege Civili *Novell. 17. cap. 7. §. publicarum verò, & c.* excipiatur debitor tributorum, iste asylo non debeat gaudere, nam *Resp. Neg. conseq.* quia debitor non gaudet asylo *propter cit. l. 1. & præsentì*, eorundemque factam approbationem à SS. Can. sed etiam ideò, quia Ecclesia vult omnes tutos esse ad se confugientes, qui non excipiuntur in *bullà Greg. 14.* inter quos non est debitor. Non obstat *Can. uxor 17. q. 4.* ubi etiam de jure Canonico debitor non gaudet asylo, nam *Resp.* ibi non esse sermonem de homine libero, sed servo præstità impunitatis securitate Domino suo restituitur. Non obstat quòd decoctor suorum bonorum fraudulentus seu bancarotus æquiparetur famosis latronibus propter maxima dispendia, quæ inferunt Reipublicæ, & quod puniantur in Hispania poenâ capitali *secundum pragmaticam l. 80. & illa quæ objicit Wiestner de jure asylorum part. 3. art. 2. n. 13.* nam *Resp.* quòd vocentur latrones per exaggerationem, cujusmodi appellatio, cum re ipsâ eos latrones non faciat, ad privationem illorum non est extendenda: reliqua non sunt authentica, vel quia iis derogatum, vel quia incerta sunt.

QUÆSTIO VI.

An Clerici, & religiosi in asyulis tuti sint etiam contra proprios suos Judices Ecclesiasticos ita ut ab iis inde extrahi extra casus exceptos non possint?

C

R. Ne

R. Negativè per *constit. Greg.* quæ solis Laicis id privilegium concedit, unde sic arguitur: assumptâ unâ specie ex duabus oppositis altera censetur exclusâ *l. si inter ff. de except. cùm ergo Laici, & Ecclesiastici sint duæ species oppositæ Can. duo sunt 12. quæst. 1. illorum unâ scilicet Laicis assumptis Ecclesiastici exclusi censebuntur. Azor instit. moral. part. 2. lib. 8. cap. & quæst. 9. vers. quid de Pagano Haunold. de jure privat. tom. 6. tract. 1. n. 68. Non obstat Can. reum, Can. definit 17. q. 4. qui textus inter Laicos & Clericos non distinguunt, nam Resp. quòd d. text. ad solos Laicos videantur respexisse; ut non obscure indicat text. c. inter alia & de immunit. Eccles. & c. in verbis: Rectores Ecclesiarum sibi obtinere debent membra, & vitam, id est, impetrare à potestate seculari, ne ipsos condemnent ad mortem, vel pœnam corporalem: quod verificari non potest de profugis ad Ecclesias Clericis: quia hi à seculari potestate exempti sunt. c. nullus & de for. compet. neque potest verificari de magistratu Ecclesiastico, quia hic reis quibuscunque pœnam sanguinis infligere non potest. Non obstat Can. nullus in q. 4. cujus verba: Clericorum nullus servum aut discipulum suum fugientem ad Ecclesias extrahere audeat, nam Resp. illum textum loqui de Clerico extrahente, qui non est superior Ecclesiæ, sed tantum Dominus aut Magister ad istam fugientis: cui etsi extractio etiam Clerici licita non sit, licere tamen potest Ecclesiæ superiori. Non obstat, quòd major sit ratio, ne inde invitus extrahatur Clericus, quàm Laicus; quia Ecclesia est quodammodo propria domus Clericorum: ex domo autem vi extrahi nemo debet *l. nemo ff. de R. J. cùm sua domus tutissimum cuique refugium sit l. plenius ff. de in jus vocando*, nam Resp. non posse quem capi in domo propria ab illo, qui non est illius superior, secus ab illo, cujus jurisdictioni quis subjectus est. Non obstat, quòd privilegium immunitatis locale potius sit, quàm personale. *l. presenti Cod. de his, qui ad Eccles. & c. Can. reum, Can. definit 17. q. 4.* quia non intuitu personarum, sed propter honorem & reverentiam locis sacris debitam hæc immunitas concessa est. Nam Resp. disting. quòd sit locale in ordine ad illas extractiones, per quas ei irreverentia infertur: qualis tantum est, quæ à non superiore seu Laico, non quæ fit à legitimo superiore: hic enim reum, quem in Ecclesia punire potest *Can. præceptum 2. q. 2.* extrahendo loco sacro debitam reverentiam conservare potius, quàm*

violare videtur Weistner *de jure asyli part. 3. art. 3. n. 21.* Non obstat: quòd Prælati Ecclesiastici defendere teneantur omnes ad Ecclesiam confugientes, & magis Clericos, quorum specialem curam gerunt, quàm alios; adeoque nullo modo ab illis extrahi possunt arg. *cap. conquerente & de restit. spoliat.* Nam Resp. disting. quòd teneantur defendere contra jurisdictionem laicalem, Conc. contra suam seu Ecclesiasticam, Nego: contra hanc enim assumpto statu Clericali immunitatis jus amittit juxta *allegat. jur. in princ. hujus quest.* neque propterea sequitur, quòd essent deterioris conditionis, quàm ut Laici erant, vel planè quàm hæretici aliique excommunicati, quia solum paternis, & medicinalibus, & non vindicativis seu mortalibus contra illos proceditur, & sicut sæcularis judex ipsos adhuc Laicos potuit punire, ita in statu Clericali judex Ecclesiasticus. Non obstat: quòd quisque juris in alterum statuit, ut & ipse eo utatur *c. cum omnes & de constit.* adeoque Legislatores Ecclesiastici, qui Magistratibus Laicis lege prohibuit violentam extractionem cujuscunque aliàs sibi subditi rei ad Ecclesiam confugientis, ipse hoc observet necesse sit, Nam Resp. Legislatorem suam lege teneri, quando materia est communis, non etiam quoad immunitatem sacrorum asylorum pro Laicis, & contra Laicorum potestatem potissimum introductam.

THESIS VI.

*De criminibus, quorum rei ex asylis
excluduntur.*

EXcipiuntur, & sacrorum locorum immunitate non gaudent latrones publici, (a) viarum grassatores, (b) depopulatores agrorum, (c) qui homicidia, & mutilationes in ipsis Ecclesiis, vel eorum cæmeteriis committere non ve-

rentur, (d) homicidæ proditorii, (e) Rei assassinii, (f) Rei hæreseos propter solum crimen hæresis, [g] Rei criminis læsæ Majestatis humanæ in ipsam Principis personam. [h]

(a) *Can. sicut antiquitus 17. q. 4. c. inter alia* & *de immunit. &c. constit. Greg. in verbis: Latrones publici &c.* tales autem censentur qui latrocinia palam, & publicè, vel in via publica, vel ut piratæ solent in mari aut lumine exercent, aut habentes arcem vel castrum disrobant id est vi aggrediuntur vel spoliant aut etiam occidunt viatores: ratio horum, & depopulorum agrorum potius, quàm aliorum etsi deteriorum malefactorum extractionem ex Ecclesia permittendi assignatur à *gl. fin. in cap. ult. & de immunit. &c.* quòd illos præ aliis puniri intersit, quia pluribus exitium cogitant *Can. est injusta 23. q. 4. & rempublicam, ejusque quietem ac pacem graviter turbant l. 2. Cod. quando liceat sine jud. Fagnan. in de cap. inter alia Barbof. univers. lib. 2. cap. 3. n. 79.* (b) *constit. Greg. in verb. viarumque grassatores &c.* quòd quasi cum impetu gradientur, ut viatores, quibus insidiantur, spolient, vulnerent vel occidant Farinac. *prax. crim. appendic. cap. 12. n. 161.* differunt tamen hi à latronibus strictè acceptis, quòd latrones spolient homines cæde interveniente *l. capitalium §. 10. & 15. ff. de pœnis Can. cum homo 23. q. 3.* non etiam viarum grassatores, qui quandòque etiam in lato sensu ambo confunduntur in *cap. inter alia & de immunit. &c.* unde illa verba: qui itinera frequentata, & publicas stratas seu vias obsident, ad viatores ex insidiis aggrediuntur, referuntur ad latrones cæde interveniente, illà non interveniente ad viarum grassatores. (c) *d. cap. inter & alia de immunit. &c. constit. Greg. in verb. depopulatores agrorum &c.* tales autem dicuntur, qui segetes agrorum, vel fructus vinearum destruunt ibi se abscondendo, aut alià vià eas surripiendo vel devastando, vel incendiando Haunold. *de jur. privat. tom. 6. tract. 2. n. 192.* Non obstat *l. si inter ff. de except. rei jud.* ubi particula nocturnum tacitè excludit diurnum sed in *d. cap. inter alia &c.* tantum ponitur particula nocturnum ergò diurnum excluditur à nocturno ita ut solus nocturnus depopulator privetur asyliâ: prob. conseq. in dubio jus commune antiquum firmatum potius, quàm correctum censetur arg. *l. non est ff. de ll. ergò etiam*

etiam *d. cap. inter alia* firmatum potius, quàm correctum per *constit. Greg.* quæ depopulatoris diurni expressè non meminit; nam resp. quòd *d. constit. Greg.* nec diurni, nec nocturni meminerit ideòque omittendo ly nocturnus satis expressit ex asylo excludi quicumque sive noctu sive interdiu agros depopulantur, sicque ruit argumentum desumptum ex *l. non est ff. de ll. (d) cap. fin. § de immunit. &c. constit. Greg.* ratio in eodem *cap. fin.* redditur: quòd in eo, in quo delinquit, quis puniri debeat. Dicuntur autem mutilantes, qui talia membra, quæ peculiarem functionem sive àb alijs corporis partibus distinctum officium habent, ut oculus, auris, manus &c. uti constat ex *1. Corinth. 12.* ubi S. gentium Doctor, dum omnia inquit, membra non eundem actum habent: non obscure ex actibus distinctis membra distinguit, Bart. in *l. 2. ff. de publ. jud. n. 13. (e) cap. si quis § de homicidio, constit. Greg.* ibi: aut qui proximum suum proditorie occiderit, quales censentur, qui per insidias seu dolum & sub specie amicitiae, vel nullius existentis aut præcedentis inimicitiae per reconciliationem sublatae, aut promissionis seu datae fidei de non offendendo, incautum, & nihil mali providentem, aut suspicantem, ferro, veneno occidunt *Can. clericus qui distinct. 46.* sic enim Regum sapientissimus Joab Principi exercitus David Patris sui tabernaculum, & ad altare confugienti non pepercit propter homicidia, quibus Abner Principem militiae, Israël simulando amplexum, & Amasam Principem exercitus Juda exosculando & : *salve mi frater*, dicendo, interfecit *Reg. lib. 3. cap. 2. vers. 28.* Objicies: qui alterum provocatum occidit in duello privatur asylo; quia incurrit excommunicationem, & sepulturâ Ecclesiasticâ privatur à *Con. Trid. sess. 25. c. 19. de reform.* ergo etiam, qui alterum propriè etiam inimicum occidit, asylo privatur. Resp. quòd ista ratio vim non habeat quia etiam excommunicati immunitate Ecclesiarum non privantur *Secundùm Thesim quintam ad lit. B.* nec poena privationis sepulturæ ad non expressa est extendenda *reg. odia de R. 1. in 6. (f) c. rei, o. pro humani de homicidio in 6. constitut. Greg.* in verbis: aut assassinii &c. quales olim dicebantur populus infidelis, Phœnici aditis montibus, & scopulis circumdatus: cujus religio, fideiq; dogma præcipuum fuit observare Principis sui autus, & imperia præsertim in trucidandis Principibus Christianis, quomodo multos Christianorum Principum interfectos in *cap. 1. de homicid. in 6.* testatur gl. & Hostiensis: hodie autem dicuntur ii; qui pecuniâ vel aliâ re de pretio æstimabili datâ vel promissâ Christianum aliquem non

præcaventem de alterius mandato occidunt vel etiam occidi mandant
DD. in d. cap. 1. de homicid. in 6. dices: cit. cap. 1. homicid. in 6. tantum
loquitur de infidelibus, & mandantibus ergo ad fideles, & mandata-
rios non extendendum est Resp. distin. conseq. de jure Con. de con-
suetudine neg. uti testatur Farinac. *prax. crim. de homicidio quest. 123.*
nn 11. Inferes: ergo etiam de consuetudine assassinus quilibet asylo
privandus est licet mors non sequatur juxta d. cap. 1. de homicid. in 6.
Resp. quod iste textus loquatur de infidelibus, & licet consuetudo
ejus dispositionem extenderit ad assassinos fideles non tamen eam ex-
tendit quoad poenam ordinariam infligendam delicto non consummato
nti testatur Gomez *var. resol. tom. 6. cap. 3. n. 11.* Urg. in atrocissimis,
si quis ad actum proximum devenierit, poenâ delicti consummati etiam
effectu non secuto plecti videtur arg. l. si quis non rapere Cod. de Episc.
& Cler. & constit. Greg. quæ in homicidio, cum actum perfectum exi-
git, id exprimit, ut quis proditoriè occiderit: in assassinio autem so-
lum exigit, ut quis hujus criminis sit reus, ad quod non requiritur actus
perfectus juxta d. l. si quis non rapere. Resp. quod d. constit. Greg. cri-
mina aliqua excipiendo semper ad supremum illorum gradum respe-
xisse videatur ut Sperell. cum aliis in decis. 102. n. 25. adeoque etiam
dicendum de assassinio, quem aliis jungit per part. Et, quæ inter si-
milia aut æqualia poni, partem dubiam declarare solet l. 1. ff. de rebus
dubis Menoch. de arbit. lib. 1. q. 74. n. 35. Dices: qui pretiò condu-
ctus occidit paganum, vel judæum perinde ut hominis Christiani in-
terfector asylo sacris excludendus esse videtur, sicut proditorius cap. 1.
de homicid. quia etiam venit nomine proximi, & sicut respectu pro-
ditoriæ, ita etiam respectu cædis per assassinum commissæ infidelitas
est merè accidentalis Marius Ital. de immunit. lib. 1. cap. 5. §. 4. n. 20. er-
go assassinium non est limitandum ad illum qui Christianum, sed etiam
infidelem prædicto modo occidit. Resp. negando antecedens, cum
non sit paritas cum homicida proditorio, quia textus iste hunc pri-
vans asylo etiam verificatur de infideli: non autem cap. pro humani de
homicid. in 6. excludens assassinum interficientem Christianum, cujus
solummodò meminit, verificatur de assassino occidente infidelem
Covarr. lib. 2. var. resol. cap. 20. n. 10. (g) d. constit. Greg. in verb. vel
hæresis reis immunitatem Ecclesiasticam non suffragari, &c. Infero: ergo cum
hæresis quoad alia crimina se habeat per accidens, & jura excluden-
tia hæreticum accipienda sint in sensu formali, & reduplicativo sive
qua-

quatenus poenam ratione ejus criminis infligendam fugit, quoad reliqua saltem crimina asylo gaudet Guttierrez *pract. q. civil. lib. 3. q. 1. n. 28.* Non obstat, quod hæretici tanquam Ecclesiæ hostes, & proditores omni favore Ecclesiæ sint indigni: ergo sicut pagani, & judæi à Christiana fide, & baptismo alieni ex asylo excluduntur, cujusunque criminis sint rei *l. i. Cod. de his qui ad Eccles. &c.* ita & hæretici excludi debent. Nam Resp. quod in hæretico propter alia crimina hæresis se habeat per accidens: jus verò excludens hæreticum accipiendum sit quatenus est hæreticus, non etiam quatenus fur, aut homicida est, uti dictum: aliàs enim, qui occideret in Ecclesia asylo, non tantum quoad homicidium illud juxta *cap. fin. & de immunit. Eccles. &c.* sed etiam alia crimina privaretur contra communem sensum Wiestner *de jure asyl. fol. 156. n. 4.* ad rationem allatam, etsi probet Ecclesiæ privilegio indignum, spectatâ præcisè ejus personâ, non tamen id evincit, si consideretur loci sanctitas uti alibi dictum: neque est paritas cum judæis; hi enim cum Ecclesiam per baptismum ingressi nunquam sint, sicut legibus, ita & privilegiis jure Ecclesiastico concessis ferè non afficiuntur juxta Apostolum: *quid mihi de iis, qui foris sunt.* Aliud in hæreticis obtinet, præsertim in Germania, in qua hæretici utpote tolerati, & non vitandi Ecclesiis, & monasteriis facile recipiuntur Haunold *de jure privat. tom. 6. tract. 1. n. 159. (h) constit. Greg. in verbis: aut læsæ Majestatis, &c. in personam ipsiusmet Principis.* Exercendo nimirum aliquam actionem positivam in ejus damnum vel offensam ut occidendo, vulnerando, percutiendo, conjurando, machinando, hostiliter insequendo Principis personam, vel revelando hostibus secretum illius ut capiatur, vel tales actiones mandando, consulendo, aut eas exercentibus præstando auxilium, & favorem, Bonacina in *l. quisquis Cod. ad l. Jul. Majest.* Nomine Principis venit in Republica Ecclesiastica summus Pontifex, Cardinales, & Episcopi Germaniæ tanquam S. R. I. Principes Decian. *tract. crim. lib. 7. cap. 32. n. 7.* in Republica sæculari Imperator Romanus: S. R. I. Electores, Germaniæ, Hispaniæ, Galliæ, Angliæ, Hungariæ, Poloniæ, Lusitaniæ, & cæteri Reges, & qui juxta auream bullam *tit. 24.* pro talibus habentur, uti Archi-Dux Austriæ, Sabaudia, Saxoniæ, &c. Marius Italus *de immunit. lib. 1. c. 5. n. 16.* de jure civili hujusmodi violatores effectu etiam non secuto, infami morte perire, eorumque memoriam aboleri voluerunt Impp. *d. l. quisquis ad Jul. Majest.* dices: in *cap. inter alia &*

immunit. &c. excipiuntur tantum duo casus, inter quos non est reus criminis læsæ Majestatis, ergo manet regula in *cit. cap. posita quod quantumcunque aliàs gravia delicta perpetraverit, non sit violenter ab Ecclesia extrahendus.* Resp. disting. antec. de jure antiquo Conc. de jure novissimo, seu *constit. Greg.* quâ ad uniformem regulam jura omnia redacta sunt, Nego antec. & conseq. Non obstat, quod Consiliarij Principis, & Ministri tanquam membra cum Pontifice, & Imperatore unum corpus, & Consistorium facere censeantur, arg. *l. quisquis Cod. ad leg. Jul. Majest.* ergo hos offendentes tanquam rei læsæ Majestatis in ipsiusmet Principis personam corpus scilicet, & membra, Resp. disting. antec. improprie, & quo ad pœnas ibid. statutas, & metaphoricè Conc. proprie negatur antec. & conseq. Non obstat, quod qui proximum proditoriè vulnerat, aut etiam ei venenum præbet animo interficiendi, si mors non sequatur, non excludatur ab asylo juxta *constit. Greg.* quæ utitur verbo occiderit præteriti perfecti, quod significat actum perfectum & consummatum *l. i. §. hæc verba ff. quod quisque juris, &c.* adeoque etiam ille excludendus non erit, qui aliquam actionem positivam in damnum & offensam personæ Principis exercet effectu non secuto. Nam Resp. negando conseq. disparitas: quia cædem Principis, aut percussione[m] attentans, etiamsi mors, aut vulnus non sequatur jam posuit actionem tendentem ad lædendam Principis personam, adeoque est læsæ Majestatis ipsius Principis reus: unde etsi aliàs conatus in atrocissimis delictis v. g. homicidii proditorii, assassinii de consuetudine pœnâ ordinariâ non puniatur, puniri tamen ita solet in crimine læsæ Majestatis juxta *d. l. quisquis, &c.* Non obstat, quod non solum reus læsæ Majestatis, qui personam sui Principis offendit, sed etiam, qui in alterius Principis personam committit, ex asylo extrahi possit: tum quia talis, etsi neque ratione originis, neque ratione domicilii subditus sit, ei tamen subjicitur ratione delicti, ratione cujus reum forum sortiri patet ex *ex auth. si qua in provincia Cod. ubi de crimine agi oportet*, imò forum delicti potius est eò quod ratione originis, vel domicilii sortimur *c. postulasti de i. for. compet.* tum quia aliàs paganus Papæ necem machinans, nequaquam reus violatæ Majestatis esset, & in asylo tutus foret juxta *5. thesim*: quia ex iis esset, qui de foris sunt, nec Papæ subjectus est; Nam Resp. licet talis plectatur, & insuper in praxi tutelam ab asylo sperare vix ullam possit, inde tamen extrahi spectato hoc *constit. Greg.* jure non poterit propter crimen læsæ

læsæ Majestatis; quia requiritur ut quis Principi, cujus personam offendit, ratione originis vel domicili sit subjectus per expressum textum in *element. pastoralis* §. *rursus non est* & *de sentent. & re judicat.* Neque obstat, quod ei subjectus sit ratione delicti: quia hinc orta subjectio delictum in Principem tantum comitatur, non etiam antecedit, prout requiritur ad hoc crimen *Wiestner de jure asyl. part. 4. art. 8. n. 17.* unde etiam infidelis, si non vi constit. *Greg.* saltem jussu Papæ in lege ab antecessore lata dispensantis extrahi posset, sicut non raro aliorum enormium etiam non exceptorum criminum rei, inde extrahi ab eo permittuntur *Farinac. prax. crim. appendic. c. 22. n. 3. 46.*

QUÆSTIO VII.

An propter omne, & solum homicidium, ac mutilationem, vel alia etiam crimina in Ecclesia commissa reus ex asylo excludendus sit?

R. Negativè per constit. *Greg.* in qua disertè cavetur, ne *Laici ex Ecclesia extrahantur, præterquam in casibus eâ exceptis*: quos inter homicidium, & mutilatio in Ecclesia refertur, omisso omni alio crimine ibi perpetrato: prout etiam factum in *c. fin. & de immunit. &c.* non obscuro indicio aliorum criminum reos inde extrahi non posse. *Delbene de immunit. c. 16. dub. 19. n. 10.* Non obstat, quod ille, qui extra Ecclesiam existens sclopo, jaculo, &c. in ea existentem mutilat, vel occidit, feverà in Ecclesia occidere videatur; nam licet occisio initium habuerit extra, executionem tamen, & consummationem (quæ in delictis maximè attenditur *Bart. in l. libellorum ff. de accus. & inquisit.*) habuit in Ecclesia, in qua accidit privatio vitæ, Nam Resp. quod propriè & strictè loquendo talis non occidat in Ecclesia, cum in ea sola causam necessariam mortis non ponat, sed extra Ecclesiam

initium, & intra consummationem tantum, quæ sola consummatio non sufficit, sed etiam in Ecclesia fieri debet initium, ne alias truncando verba materiam istam odiosam extendamus contra immunitatem Ecclesiasticam, *Wiestner de jure asylozum part. 4. art. 4. n. 14.* Urg. saltem immunitatis privatio extendenda est ad eum, qui in Ecclesia vel cæmiterio existentem occidi, vel mutilari mandat; tum quia illa mandans verè reus est homicidii, aut mutilationis sacrilegæ per *Can. periculose de pœnit. dist. 1. cap. mulieres §. illa verò de sent. excom.* tum quia quod quis per alium facit, per se ipsum facere censetur, & actus mandanti potius tribuitur, quàm exequenti *c. ut fama de sent. excom.* Resp. quòd SS. *Canones* immunitatis privationem expressè tantum statuunt in occidentem in Ecclesia, vel ibi mutilantem, qualis strictè loquendo non est mandans, sed solum in lata significatione, & quando jura hoc expressè fingunt, ideòque leges pœnales latæ in facientem, quando id non exprimunt, mandantem non comprehendunt *arg. reg. 15. in 6.* Urg. privatio immunitatis extendi debet ad cædem vel mutilationem factam propè Ecclesiam, vel in ejus atrio, scalis; tum quia ibi occidens sub spe immunitatis occidisse præsumatur, cum loci propinquitas, actusque confugii statim subsequens animum arguat, taliter autem occidens immunitatis beneficio privetur *cap. fin. de immunit. Eccles.* tum quia ante fores, & propè Ecclesiam delinquens delinquere censetur in Ecclesia, *Can. sicut antiquitus, Can. si quis in atrio 17. q. 4.* tum quia appellatione domûs etiam ostia, cæteraque domibus affixa continentur, *arg. arg. l. aqua, l. licet ff. de contrab. empt.* tum demùm; quia si talis asylo defenderetur, Ecclesia fieret spelunca latronum, & improbis daret ansam delinquendi contra *Can. injusta 24. q. 4.* Resp. ad primam rationem, quæ exprimitur in *cap. fin. de immunit. Eccles. &c.* quòd propter illam taliter occidens potuisset quidem asylo privari, non tamen sequitur illum defacto eo privatum esse, neque in stricto sensu nomine Ecclesiæ veniunt scalæ, porticus, atrium, unde talis propriè loquendo propè Ecclesiam delinquens non censetur delinquere in ipsa Ecclesia, *Mar. Ital. de immunit. lib. 1. cap. 4. §. 7. n. 18.* neque propterea dat ansam delinquendi, quæ se tantum per accidens habet; principaliter enim hoc privilegium statuitur propter honorem Dei, & Ecclesiæ sanctitatem, non propter malefactores *Suarez de relig. lib. 3. cap. 11. n. 9.* Non obstat ratio posita in *cap. fin. de immunit. Eccles. &c.* quòd homicidæ & mutilatores Ecclesiæ

clerici se faciant indignos, cum in eo, in quo delinquit puniri quis
 debeat, & frustra legis auxilium invocet, qui committit in legem
s. literas de temp. ord. c. quia frustra de usuris, c. in audientia de
sent. excom. l. auxilium §. in delictis ff. de minoribus: suffragatur quod ibi
 homicidia, & mutilationes tantum exempli gratia ponantur, quia fre-
 quentiùs in Ecclesiis contingerent, relata autem ratio *in d. cap. fin.*
de immunit. &c. omnia gravia crimina comprehendit: nam Resp.
 dictam universalitatem rationis à Gregorio XIV. ad antiqui juris de-
 clarationem omissam, etsi immunitate privari potuissent quicunque
 in Ecclesia graviter delinquentes, non tamen inferitur, hos illa de
 facto privatos esse, præsertim cum hæc privatio pœnalis sit, & odio-
 sa: in qua etiam ubi par vel major est ratio, regulariter extensio lo-
 cum non habet Fagnan. *in cap. inter alia de immunit. &c.* neq; homicidium
 & mutilatio solum exempli causâ ponuntur, nam per hoc Papa gra-
 viter errandi ansam Prælati Ecclesiasticis inexcusabiliter dedisset:
 cum paucioribus verbis in Ecclesia delinquentes excipiendo mentem
 suam planius exposuisset Haunold *de jur. privat. tom. 6. tract. 1. n. 198.*

QUÆSTIO VIII.

*An is, qui per industriam, & per insidias ini-
 micum omnino incautum v. g. à tergo,
 aut sclopo in prætereuntem exploso, occi-
 dit: ad asyla tutum persugium habeat?*

R. Affirmativè per *constit. Greg. 14.* in qua præter alias septem deli-
 cti species ibi enumeratas proditorium tantum excipitur, cujus-
 modi non est, quod fit ab inimico *Can. Clericus qui dist. 46.* & præser-
 tim *l. cujusque ff. ad l. Jul. Majest.* quâ ille, qui exercitu populi Romani
 dolo malo tanquam amicus in hostium insidias deduxit pro prodito-
 re habetur, & *Psal. 55.* quo Christus de Juda prophetice conque-

rens: Si inimicus, inquit, meus maledixisset mihi, sustinuissem utique, tu vero homo unanims, & notus meus, qui simul mecum dulces capiebas cibos; Ex quibus clarè colligitur proditorem esse, cujus mores sunt signa fidelitatis, & amicitiae, suavia, & dulcia verba proferre, exteriorémque amicitiam simulare, & contrarium in mente gerere, clandestinisque artibus machinari, quæ locum non habent in inimico aperto. Bart. in l. perspiciendam §. delinquitur ff. de pœnis, & hanc sententiam tribunalium praxis confirmat teste Deciano tract. crim. lib. 7. cap. 30. n. 10. Farinac. consil. 168. n. 70. Objic: cap. 1. de homicidio: ubi si quis per industriam occiderit proximum suum, ab altari exelles cum, ut moriatur, qui textus ex Exod. cap. 21. v. 14. desumptus, nullam mentionem facit amicitiae, sed solius industriæ, & insidiarum ergo etiam si inimicus inimicum occidat, non gaudebit asylo, dummodò per industriam, & insidias occiderit. Resp. primò: illius textûs varios esse intellectus, & expositiones; quidam enim cum Panorm. eum intelligunt de solis Clericis occidentibus voluntariè, & insidiosè, etsi aliud desumatur ex ipso textu, qui indistinctè loquitur Barb. & Gonzalez in illo cap. n. 2. alii volunt ibi sermonem esse non de morte naturali, quæ infertur gladio, sed spirituali quæ per sententiam excommunicationis infertur uti Fagnan. in eod. cap. n. 5. cui tamen expositioni adversatur, quòd decretalis illa de eadem morte loqui communiter censetur, de qua sermo est Exod. cap. 21. ex quo desumpta est: adeoque de naturali: propter quam interpretationum varietatem ad decisionem causarum allegari vix potest Barth. in l. ambiguo ff. de reb. credit. n. 2. proinde Resp. secundò ex originali hebraico, quod habet: Siquis proximum occiderit in astutia, hoc est, aliud in corde, aliud in mente gerens: & ex septuaginta interpretum versione græca, quæ legit: Siquis aggressus fuerit proximum, ut occidat dolo, id est, amicitiae fidem frangendo: adeoque verba illa intelligenda esse de proditore quâ tali secundùm dicta, Fagnan. in cap. cum non ab homine de judiciis n. 41. Lipomann. cap. Exodi 21. Wiestner de jure asyl. part. 4. art. 5. n. 12. Objic. Deuter. c. 19. v. 11. ubi per insidias proximum etiam inimicum percutiens, hoc mortuo, tutus non fuit in civitatibus refugii, sed inde abstrahi jussus, ergo etiam hujusmodi homicidis in novo testamento asyla præcluduntur. Resp. quòd leges cæremoniales, & judiciales veteris testamenti Christo in cruce mortuo cessarint per cap. translato de constit. neque obligandi vim in novo ullam

ullam habent, nisi à Legislatore humano in corpus juris relatæ vivi-
ficentur. Vincent. de Franch. *decis.* 713. n. 16.

QUÆSTIO IX.

*An præter octo crimina relata in constit.
Greg. excipiantur quæcunque alia illis
atrociora?*

R. Negativè per *constit. Greg.* in verb. *sicq;* per quoscunque iudicēs,
*sublatâ eis, & eorum cuilibet, quavis judicandi, vel interpretandi
facultate &c.* judicari, & definiri debere decernimus: ubi omnino
omnis adempta est licentia, casus specialiter exceptos per interpre-
tationem quoscunque alios non expressos extendi, suffragatur quòd
qui quædam eximit, de cæteris accuratiùs cogitâsse videatur *l. nam
quod liquida §. fin. ff. de penù legata l. cum prætor ff. de judibiis Diana
resol. moral. part. 1. tract. & resol. 1. Haunold. de jure privato tom. 6.
tract. 1. n. 235.* Non obstat quòd lex etiam pœnalis ad similes, & mul-
tò magis graviores casus extendi possit, quando in his etiam militat ratio
expressa in illius dispositione: imò tunc censendum sit non expres-
sum sub expresso comprehendi *l. nominis, & rei ff. de V. S. & legem
solùm declarari, adeoque cùm ratio posita in c. fin. & de immunit. &c.*
etiam locum habeat atrocioribus, excipi debeant quæcunque crimi-
na atrociora, Nam Resp. 1. distin. quando lex solùm pœnalis est con-
ced., quando non tantùm pœnalis respectu delinquentis, sed etiam
odiosa, quia derogat venerationi Ecclesiarum neg. ant., & conseq.
Resp. 2. quòd ratio posita in *d. cap. fin. &c.* per *constit. Greg.* ad juris
antiqui interpretationem omissa sit, Resp. 3. quòd ista ratio universa-
liter non procedat; nam ratio legis non est lex, etsi enim ratio
quæ legislatorem movit ad aliquid statuendum de uno eum etiam mo-
vere potuisset ad idem statuendum de altero, potuit tamen eum etiam
non movere; vel quia noluit: vel quia judicavit non expedire, ut
D 3
lege

Iege casus omnes vel comprehendantur, vel omittantur arg. *c. quia in insulis & de regularibus*, sic licet percussione Clerici ratihabitione excommunicatio *Can. si quis suadente 17. q. 4. incurratur c. cum quis & de sent. excom.* non tamen ratihabitione homicidii, vel mutilationis contrahitur irregularitas ut cum *gl. in Can. si quis viduam v. aut consensu dist. 5. docet Covarr. in Clement. si furiosus de homicidio p. 2. §. 1. n. 4.* Non obstat *Novella 17. cap. 7.* ubi Imperator: *neque homicidis, adulteris, neque Virginum raptoribus delinquentibus custodias cautelam sed etiam inde extrahes, & supplicium iis inferes*, adeoque etiam alia crimina excipiuntur. Nam Resp. istam dispositionem *Novell.* correctam esse à jure Canonico, cui in præsentī materia insistendum est *C. decernimus & de judiciis* imò ad hæc aditum raptoribus virginum non præcludi clarè habetur in *Can. de raptoribus 36. q. 1.* Non obstat *c. fin. & de immunit. & c.* ubi delinquens in vel contra Ecclesiam sponsam privatur immunitate, adeoque à fortiori blasphemans, qui contra illius sponsum, aut sanctissimam ejus Matrem delinquit; nam gravius est æternam Majestatem lædere, quàm temporalem *cap. vergentis §. cum enim & de hæreticis*, Nam Resp. disting. quoad blasphemiam hæreticalem, sive eam, quæ expressè continet hæresin tribuendo Deo id, quod ejus Majestati repugnat, uti ipsum impium, crudelem vocando, vel perfectionem ipsi competentem, uti justitiam in præmiandis, & in malis puniendis denegando, *Castro Palao tract. 17. disp. & punct. 2. §. 3. n. 1. Laymann. lib. 4. tract. 2. n. 142.* Conced. quoad blasphemiam simplicem, quæ expressè hæresin non continet, & quæ committitur Deo, Beatissimæ Mariæ Virgini, & Sanctis malum optando, vel ipsis aliquid irreverenter nominando *Wiestner de jure asyl. part. 5. art. & n. 9.* ratio differentię inter blasphemiam hæreticalem, & simplicem est, quòd blasphemans hæreticaliter ratione hæresis per constit. Greg. excipiatur, non etiam alter. Non obstat *Can. sanè 15. q. 3. & lex si quemquam Cod. de Episc. & Cleric. Cau. fin. 13. q. 7.* in quibus textibus simoniacus, & reus criminis læsæ Majestatis comparatur, adeoque sicut posterior, ita & prior excipiendus est, & consequenter plura atrociora crimina, Nam Resp. etsi simoniaci per exaggerationem aliquando esse dicantur, propriè tamen læsæ Majestatis, præsertim in ipsam Principis personam rei non sunt. Non obstat *cap. 5. & de simonia, Can. eos qui Can. fin. 15. q. 3.* in quibus textibus simoniaci sunt hæretici, Nam Resp. quòd crimen simoniæ ex
pra-

pravo affectu committi possit sine erroneo iudicio intellectus, quo dona Dei pecuniâ possideri posse, aut pretio æstimabilia esse iudicentur, uti cum gl. in cap. firmissimè V. hæreticum & de hæret. docet Suarez tom. 1. de relig. lib. 4. cap. 1. n. 6. si quis verò cum huiusmodi errore spirituale pro temporali commutare vellet, aut posset, assereret talis ex asyis non ratione simoniæ, sed huic adjuncti criminis hærescos excluderetur Pax, Jordanus lucubrat. lib. 11. tit. 3. n. 378. Wiestner de jure asyl. part. 4. art. 13. n. 11. Non obstat Can. ad Episcopos, & Can. omnes 17. q. 4. ubi illi, qui Ecclesiam, aliasque res sacras temerare aut conterere præsumit, indignus est, ut Ecclesiasticæ immunitatis privilegio defendatur, Nam Resp. id procedere de jure antiquo, cui Constit. Gregor: derogavit, cum omnia ad unam formam redacta sint, Diana resol. moral. part. & tract. 1. resol. 17. & 21. part. 6. tract. 1. resol. & 16. Non obstat: quòd Matres, quæ à natura sibi inditi in proprias proles amoris oblitæ, partus suos exponunt, aut procurant abortum foetus animati, dicantur exercere homicidium proditorium, quia foetus, & partus impiæ Matris insidias nec præcavere possit, nec prævidere, adeoque tales Matres excludendæ sint, Remig. de Gonni de immunit. fallent. 14. Nam Resp. non esse proditorium propriè: cum proditio strictè dicta non cadat in personam infantis; quippe quæ tanquam usu rationis destituta, sicut decipere, ita alterius amicitia niti, ejus fidem sequi, & decipi non potest, sicut requiritur juxta *questionem præcedentem*.

THESIS VII.

De privilegiis, quibus de jure gaudent confugæ Ecclesiis, aliisque sacris locis recepti.

Effectus immunitatis localis primus: quòd
Econfugæ sacris locis recipiendi, neque inde
re-

repelli, vel excludi. [a] Secundus: quod neque sic recepti extrahi ex illis inviti, & contra Ecclesiae voluntatem [b] imò nec violenter abduci à sæculari potestate possint, quando inde ad 30. passus non omninò liberè, sed ob cibi vel somni capiendi, vel aliam corporis necessitatem reversuri egrediuntur. [c] Tertius: quod reus spoliari nequeat bonis suis, & justè possessis in Ecclesiam illatis. [d] Quartus: quod Ecclesiae, è qua violenter extracti sunt, cum bonis inde abstractis illæsi sint restituendi. (e) Quintus: quod in loco sacro vinculis constringi, aut carceri includi non possit à potestate sæculari. (f) Sextus: quod reo, dum in asylo est, victus, vestimenta, & alia vitæ necessaria in locum sacrum inferri non sint prohibenda. (g) Septimus: quod reus, dum in asylo est per sententiam judicis ad mortem, vel aliam corporalem pœnam non valeat condemnari. (h)

(a) L. 2. & 3. Cod. de his, qui ad Eccles. confug. in verb. pateant summi. De templis timentibus, Can. reum, Can. definivit 17. q. 4. ubi Rectores Ecclesiarum ut pacem, vitam, ut membra obtineant studere jubentur non obscurè ad Ecclesias suas confugientibus aditum præcludere easque repellere prohibentur. Haunoldi de jur. privat. tom. 6. tract. 1. n. 272. (b) L. præsentis Cod. de his qui ad Eccles. confug. Can. definivit, Canon. reum 17. q. 4. constit. Greg. Wiestner de jure asylosum part. 5. art. 1. n. 2. (c) Can. definivit 17. q. 4. Diana moral. resol. part. 5. tract.

& tract. i. resol. 26. ratio esse potest quòd ita exiens ex loco sacro ad vitandam omnem ejus irreverentiam, illum deferere moraliter non censetur Curtell. *de immunit l. i. quest. 26. n. ii.* hinc infertur primò: quòd si quis ab alio tertio de facto extraheretur, judex sæcularis non posset illum capere per *constit. Greg.* in qua à quocùnque facta extracta non tantum illicita sed etiam irrita, & nulla est adeoque corporaliter extractus moraliter pro non extracto habetur, sed in loco sacro existens: ac proinde judex sæcularis eum extra hunc corporaliter existentem apprehendendo moraliter eum extrahere, vel primam extractionem continuare censetur Castro Palao *tract. ii. disp. unic. punct. ii. n. 2.* idem de eo sentiendum qui, gravi & injustè illato metu v. g. occisionis, aut violentæ extractionis à ministris justitiæ faciendæ ex asylo fugiens, est interceptus; cùm moraliter extractus potius quàm egressus videatur Delbene *de immunit cap. 16. dub. 24. §. 4 n. i.* neq; obstat *Can. id constituimus 17. q. 4.* ubi: *quid si reus, actus timore ab Ecclesia discesserit, ab Ecclesiæ Clericis non quærat: quia sermo est de timore non incusso ab alio, sed ex propria apprehensione concepto* Haunold. *de jur. privat. tom. 6. tract. i. n. 241.* Infertur secundo: quòd Magistratui sæculari ad Ecclesiam confugiens reus criminis non excepti tradi non possit ab Ecclesiæ Prælato etiam impunitate juratò promissâ per *constit. Greg.* ubi tantum facultas conceditur in criminibus exceptis, unde in non exceptis locum habet argumentum à contrario, cùm quidquid contra actum est, ibi pronuntietur irritum, & inane Delbene *de immunit. cap. 16. dub. 26. n. 5.* Non obstat *Can. reum, & Can. id constituimus 17. q. 4.* ubi tradi possunt rei quorumcùnque criminum præstito juramento. Nam Resp. id procedere de jure antiquo non etiam de novo seu *constit. Greg.* Infertur tertio: quòd confuga Ecclesiâ receptus immunitatis privilegio renuntiare non possit arg. *si diligenti & de for. compet.* ubi sicut illud potius favore totius ordinis Clericalis, quàm personæ Clericalis: ita hoc privilegium sacri loci potius quàm rei ad illum fugâ se recipientis intuitu sit concessum *Can. reum, Can. definivit 17. q. 4.* Castro Palao *tract. ii. disp. unic. punct. ii. n. 5.* (d) *d. Can. definivit & Can. sicut antiquitus 17. q. 4.* Fagnan. *in c. inter alia n. 10. & de immunit. &c.* Barth. *in d. l. presentis Cod. de his qui ad Eccles. &c.* (e) *Can. miror & d. Can. sicut antiquitus 17. q. 4.* Suarez *tom. 1. de relig. lib. 3. cap. 13.* ratio: quia spoliatus ante omnia restituendus *c. item cum quis c. conquerente & de restit*

spoliat. Diana moral. resol. part. 6. tract. 1. resol. 32. Dices : reus è iustitiæ ministrorum manibus, disruptis vinculis à carcere violenter elapsus, & sacro asylo receptus, Curiaë sæculari non restituitur *secundum thesim quintam* ergo néque violenter extractus ex asylo, & ad carceres abstractus Ecclesiæ restituendus Resp. quòd non sit firmum regumentum, quo à casu privilegiato, & favorabili fit illatio ad odiosum, & non privilegiatum, præsertim in materia immunitatis : quæ introducta est favore religionis Christianæ : ideóque pro ea militantià latè, ei verò adversentia jura strictè accipienda sunt Decian. *tract. crim. cap. 25. n. 14.* Covarr. *lib. 2. var. resol. cap. 20. n. 4. (f) d. l. præsentis Cod. de his qui ad Eccles. confug. & Can. definivit 17. q. 4.* Farinac. *de carcer. quæst. 28. n. 9, & appendic. cap. 19. n. 297.* Covarr. *lib. 2. var. resol. cap. 20. n. 17.* ratio : ne ex asylo fiat carcer, & à sæculari potestate jurisdictio contentiosa exerceatur in loco àb illa exemplo contra text. *c. fin. de constit. in 6. l. fin. ff. de jurisdict.* Dices : pendente examine super qualitate criminis dubium est, cujus jurisdictioni reus subiciatur ? & periculum ne, cùm causâ cognitâ immunitate privatus pronuntiabitur ; jam elapsus sit fuga, ergo ad præcludendam eam, & jurisdictionem servandam constringi poterit à iudice sæculari *Constit. Greg. in verb. sub tuto carcere & opportuna custodiâ datâ si opus fuerit, per curiam sæcularem detinere, donec ab Episcopo an verè crimina excepta commiserint, cognoscatur :* Resp. quòd reo fuga ex Ecclesia præcludi possit per Custodes interea dispositos in loco profano. ad *Constit. Greg.* dico : quòd ibi fiat sermo de reo adhuc existente in Ecclesia : néque de custodia vel alligatione illius in ista : sed de eo propter crimen exceptum à iudice sæculari, quòd Ecclesiasticus eum tradere recusaret ; inde extractum : quem restitutum donec causa discuriatur, non in ipsa Ecclesia, sed extra istam in carcere Ecclesiastico, & si iste satis tutus non sit per sæcularis curiæ ministros vult custodiri Delbene *de immunit. cap. 16. dub. 27. n. 9. (g) d. l. præsentis Cod. de his qui & c. Can. definivit 17. q. 4.* ratio, quia reo alimenta in asylum inferri prohibentes illum indirectè vel inde extrahunt, aut exire compellunt vel in eo perimunt juxta illud S. Ambrosii *lib. de officio dicentis : si non paveris, fame occidisti ut refertur Can. pasce 21. dist. 86.* Hostiensis *in c. inter alia & de immunit. & c. §. si liber.* Dices : quid si nullus ei vult alimenta præstare, utique exire cogetur Resp. sub distinctione : vel eum habet bona propria, & tum ex his præstanda sunt : quæ si præstò

præstō non sint, & propterea ab Ecclesia suppleantur, huic ad compensationem erit obstrictus, quia tali casu Ecclesia præsentī solum necessitati subvenire non autem absolute donare præsumitur S. Thom. quodlibet 5. art. 17. vel de quo vivat, ipse non habet? & tum deficiente alio subsidio Ecclesia illum sustentare debet quia cū confuga se committat tutelæ, & protectioni Ecclesiæ ad quam se recepit æquum est ut ista pro sua in miseros pietate eum non derelinquat, ne inediā, & necessariorum inopiā urgente sæculari potestati se tradere cogatur Panorm. in cap. inter alia & de immunit. n. 28. Dices: in d. cap. inter alia &c. habetur: *super hoc tamen, quod iniquè fecit est aliàs legitime puniendus.* Resp. ista verba intelligenda esse de pœna pecuniaria, quā pro damno, offensa, & injuria satis fiat. Urg. quid si non haberet in bonis, de quibus satisfactionem præstaret, Resp. corporali, sed mitiori, & non graviter afflictivā pœnā affici posse juxta illud: *qui non habet in are, luat in pelle*: cū in tali casu non per se sed per accidens tantū in corpore puniatur Delbene de immunit. cap. 16. dub. 3. n. 7.

QUÆSTIO X.

An quando non constat de qualitate loci, ad quem reus fugā se receperit utrum sacer, vel profanus? vel de qualitate personæ ipsius Rei illo recepti, utrum laicalis, vel clericalis? cognitio spectet ad judicem Laicum?

R. Negativè per cap. si judex & de sent. excom. ratio ibid: datur; *quia agitur de re spirituali & Ecclesiastica*, de qua neque principaliter, neque incidenter judex sæcularis cognoscere potest cap. de servimus, cap. quanto & de judiciis Covarr. tract. quæst. cap. 33. n. 1.

Non obstant *l. si quis in ius vocatus &c. cap. pastoralis, cap. super literis in fin. & de rescript.* in quibus textibus habetur: quod quilibet iudex cognoscere possit utrum sua sit jurisdictio, adeoque cum eadem ratio in casu praesenti militet quoad iudicem saecularum, idem dicendum est. Nam Resp. conced. regulatiter anteced. & distin. consequ. iudex saecularis cognoscere potest, an sua sit jurisdictio, quando materia profana, reusque laicus est conced. , quando materia spiritualis aut reus conventus Ecclesiasticus neg. consequ. horum enim respectu solus iudex Ecclesiasticus fundatam habet jurisdictionem juxta *cit. jura.* Urg. per *c. tuam, & d. c. decernimus & judiciis* ubi iudex saecularis non potest cognoscere an reus asylo receptus Clericus vel Laicus sit? quando dubium est de jure seu valore ordinationis, consecrationis &c. *cap. tuam & de ord. cognit.* ergo saltem poterit cognoscere quando dubium est de facto an, ubi, & a quo ipsi collati sint ordines majores vel minores probat. consequ. quia potest cognoscere de facto quando quaeritur: ex quibus fundis, qua quantitate decimae solutae sint? licet non possit cognoscere an jus decimarum alicui competat Felin. *in cap. cum sit & de for. compet.* Resp. esse disparitatem inter casum praesentem, & casum de decimis; nam in primo non sufficit constare, aut probari possessionem Clericatus, aut factam ordinationem, sed probanda est veritas tituli Clericalis, & validitas ordinationis, in qua cognitione non solum facti, sed juris etiam quaestio involvitur ad effectum illum ut contra reum procedi possit, aliud obtinet in altero casu ubi sola quaestio facti versatur Jas. *in l. quoties Cod. de judiciis n. 8.* Urg. per *cap. si iudex §. etsi notarium fuerit, quod idem malefactor sit Clericus, statim remittendus est iudici Ecclesiastico* ergo conceditur saeculari iudici informatio super notorietate, an statim sit remittendus nec ne; quia qui vult consequ. vult etiam antecedens *l. ad rem mobilem, l. ad legatum ff. de procurat.* Resp. distin. consequ. conceditur informatio & cognitio aliqualis, & perfunctoria conced. cognitio vera, & judicialis neg. Menoch. *Consil.*

212, n. 14.

QUAE.

QUÆSTIO XI.

An à Laico, ad Ecclesiam confugiente eaque jam recepto perpetratum crimen, sitne exceptum, vel non? cognoscat solus iudex Ecclesiasticus?

R. Affirmativè per *constit.* Greg. in verb: *nisi cognitio prius per Episcopum, vel ab eo deputatum, an delinquentes verè crimina excepta commiserint, &c.* ratio: quia immunitas, de cuius causa agitur, est jus annexum spiritualibus, scilicet locis sacris, ob quorum honorem introducta *Can. definit 17. q. 4.* adeoque causa Ecclesiastica, cuius cognitio Ecclesiastico solum iudici competit *cap. decernimus de judiciis* Gutierrez *p. q. lib. 3. q. 1.* Farinac. *de carcer. quest. 28. n. 76.* Non obstat *l. unica Cod. ne quis in sua causa, iudices,* ex quo sic arguitur: nemo est competens iudex in causa propria, sed causa immunitatis est propria Prælati Ecclesiastici, ad cuius Ecclesiam reus se recepit, propter specialem conjunctionem, quam cum ista habet *c. inter corporalia, c. licet de translat. Episc.* ergo non potest judicare de illa, Resp. negando, causam immunitatis esse propriam Prælati Ecclesiastici, cum honor qui exhibetur per Ecclesiasticæ huius immunitatis observationem: & injuria, quæ committitur per istius violationem directè exhibetur ipsi Ecclesiæ potius, quam huius propria esse debet. Ur g. potestati sæculari competit extractio rei ex asylo in casibus iure exceptis secundum *constit. Greg.* ergo etiam cognitio in dubio: an extractio de hoc fieri possit? Resp. negando conseq. disparitas habetur ex quæstione præcedenti, ubi talis cognitio juris dicitur, & extra sphaeram potestatis sæcularis, extractio autem meri facti. Non obstat, quòd de causa mixti fori, qualis in dubio de qualitate criminis agi videtur, simultanea cognitio diversorum iudicum valdè conveniens sit juxta *auth. si verò Cod. de judiciis*, ubi ad simultaneam cognitionem Archi-Episcopo, & Episcopo adjungitur sæcularis, & *cap. per hoc de hared. in 6. juxta* cuius dispositionem de crimine hære-

feos convenientius simul cognoscunt inquisitor Apostolicus gene-
 raliter delegatus, & ordinarius, ergo etiam in casu proposito diver-
 si judices cognoscere possunt, Nam Resp. negando ejusmodi dubii
 cognitionem esse mixti fori, cum id nullâ lege, vel ratione evinca-
 tur. Ad allegat. *cap. per hoc*: dico ibi utrumque judicem Ecclesiasti-
 cum esse, ad *anth. si verò* dico: quòd Archi-Episcopus, & Episcopus
 licet judices Ecclesiastici sint, tamen quando simul cognoscunt de
 causa suspicionis propositæ contra judicem sæcularem, id non fa-
 ciant tanquam ministri potestatis spiritualis, sed temporalis, & ex com-
 missione Principis sæcularis Felician. *oliva part. 1. quest. 28. n. 9.* Urg.
 per text. in *cap. pastoralis* & *de rescriptis*. ubi diversi judices simul co-
 gnoscere jubentur, Resp. quòd loquatur de iudicibus ad eandem
 causam diverso tempore delegatis à Papa: qui cum non diversi, ut
 iudex Ecclesiasticus, & sæcularis, sed ejusdem fori sunt, nihil inde
 efficaciter in rem præsentem inferri potest. Non obstat *reg. 29. in 6.*
 & *l. concedendo ff. de aqua pluvia arcenda*: quod omnes tangit, ab om-
 nibus debet approbari, sed tale dubium utrumque judicem tam Ec-
 clesiasticum, quàm sæcularem tangit respectu jurisdictionis (cum iste
 prætere possit delinquentem, immunitate non gaudere, & conse-
 quenter ab Ecclesia extrahi posse, ille verò contrarium asserere) er-
 go de eo uterque cognoscere debet. Resp. conced. regulariter maj.
 & disting. min. cum iste prætere possit delinquentem, immunitate
 non gaudere, ut hoc de suo jure dicat tanquam pars conced. min.
 ut judicet desuper nego min. & conseq. ratio: quia in dubio, utpo-
 te in materia spirituali intentionem fundatam habet solus iudex Ec-
 clesiasticus, *cap. si iudex* & *de sent. excom.*

THESIS VII.

De pœnis violentium immunitatem localem.

Sicut reorum asylis receptorum violentâ ex-
 tractione gravissimum sacrilegii peccatum.

com-

committitur, (a) ità meritò impietas ista non tantum cœlo vindice, (c) sed etiam à terrena potestate gravibus pœnis vindicata est, ut à jure civili violatores hujus immunitatis Majestatis læsæ criminis rei reputentur, (c) & pœnâ capitali plectantur, (d) jure Canonico incurrant, pœnam pecuniariam aliquando majorem 900. solidorum, (e) aliquando minorem 30. librarum probati argenti, (f) pro qualitate delicti, & delinquentium conditione judicis arbitrio varian- dam, & Ecclesiæ læsæ applicandam, (g) item, multari jubeantur arbitrio Episcopi pœnitentiâ publicâ: (h) in eosdem denique decreta est Ecclesiasticorum omnium pœna gravissima excom- municationis (i) ipso facto incurrendæ. (k)

(a) *Can. miror, Can. frater, Can. si quis 17. q. 4. ratio*; quia hujusmodi violentæ extractiones sunt contra sanctitatem, & reverentiam locis divino cultui, & obsequio dedicatis debitam *l. presenti Cod. de his qui ad Eccles. &c. S. August. Serm. 5. de dedicat. Eccles.* qui ejusmodi extractionem grandem injuriam & divinitatis offensam appellat. (b) uti relatis severissimæ ultionis exemplis testantur, Pausanias in *Alchaicis*, & Castill. *histor. Eccles. lib. 13. cap. 4. & lib. 14. cap. 32.* (c) *l. fide- li Cod. de his qui ad, &c.* si enim notat ibi Gottomfred. n. 1. qui terrenam offendit, cur non etiam, qui cœlestem Majestatem violat, eo crimi- ne teneatur? (d) *d. l. presenti Cod. de his qui, &c. Gonzalez in cap. inter alia & de immunit. &c. n. 9.* dices: in hoc sacrilegio tam in ju- dicando, quam puniendo non tam Imperiali juri standum, quàm Ca- nonico, à quo delinquentium nemini infligitur pœna capitalis, ergo pœnæ civiles frustra statutæ sunt, Covarr. *lib. 2. var. cap. 20. n. 3.*
Resp.

Resp. quòd etsi hoc verum sit quoad forum Ecclesiasticum, in foro tamen sæculari legalibus pœnis plecti hoc sacrilegium potest *Can. definit 17. q. 4.* ubi hujusmodi violatores sicut Ecclesiasticæ, ita etiam Regiæ severitatis sententiâ feriri jubentur. (e) *Concil. Tribur. in can. si quis contumax c. 17. q. 4. Can. quisquis 17. q. 4. gl. in d. Can. si quis contumax V. componat.* (g) *Can. si quis in atrio 17. q. 4.* (h) *Can. miror, Can. nullus Clericorum 17. q. 4.* (i) *Can. antiquitus & d. Can. miror. 17. q. 4.* Zerolla in *prax. Episc. V. eodem vers. 2. Sylvester V. immunitas 3. quest. 8.* (k) *constit. Greg. in verbis: declaramus eum ipso facto censuras & pœnas easdem incurrere, Covarr. lib. 2. var. cap. 3. n. 9. Felin. in c. translato & de constit. n. 24.*

QUÆSTIO XII.

An dictas in thesi præcedenti pœnas incurrant, qui omisâ extractione confugam occidunt in asylo?

R. Affirmativè per *l. præsentì Cod. his qui &c.* ubi nec quidquam damni inferri debet confugientibus ad asyla: & *Can. definit 17. q. 4.* ubi confugæ à morte, & omni pœnarum genere securi sunt: accedit *Constit. Greg.* in qua pœnæ contra immunitatis violatores per *S. Canones* promulgatæ, ipso facto incurruntur àb iis, qui præter, aut contra ipsius *Constit. Greg.* tenorem aliquid attentare præsumpserint, quod utique maximè faciunt, qui reum in sacris asylo occidunt *Hauhold de jur. privat. tom. 6. tract. 1. n. 260. Delbene de immunit. cap. 16. dub. 39. n. 1.* Non obstat quòd *Constit. Greg.* expressè solum loquatur de reorum extractione, abductione, captura, cædis autem nullam faciat mentionem: & quòd lex pœnalis à casu expresso ad non expressum extendenda non sit. Nam Resp. quòd non tam verba legis, quàm mens spectanda sit: mens autem illius fuit reverentia debita sacris locis, & indemnitas ad ea confugientium: cui fini rei cædes

tigue

utique magis adversatur quàm extractio, potissimum prohibita in
Can. id constituimus 17. q. 4. ut reus à morte securus sit. néque pœ-
næ prædictæ ab hujusmodi occidente contrahi dicuntur per interpre-
tationem extensivam, sed comprehensivam: cui si in præsentì locus
non esset, unâ viâ obtineretur, quod per aliam prohibetur. denique
lex etiam pœnalis, etsi regulariter strictæ interpretationis sit, exten-
sionem tamen admittit quando aliàs elusoria redderetur arg. *cap. in iis*
de privilegiis.

QUÆSTIO XIII.

*An excommunicatio in violatores immuni-
tatis localis lata sit soli Papæ reservata,
vel etiam concessa Episcopis?*

R. Absolutionem hanc etiam concessam esse Episcopis per *cap. nu-
per §. in secundo de sent. excomm.* ubi Episcopis regulariter
competit potestas absolvendi ab excommunicatione jure latâ, & non
reservatâ, cùm ergo asyliæ violatione contracta excommunicatio ne-
que à Gregorio XIV. neque ab ejus ante-vel Successoribus reservata
sit, relaxari per absolutionem poterit ab Episcopo Navarr. *Manual.*
cap. 27. n. 39. Bonacin. tom. 2. diss. 3. quest. 7. part. 11. Non obstat Ex-
travag. 3. inter communes de pœnit. & remiss. ubi à Paulo Secundo Se-
di Apostolicæ reservatis casibus accensetur offensa libertatis Eccle-
siasticæ, Nam Resp. quòd ibi nomine libertatis Ecclesiasticæ propriè
accepto personarum duntaxat Ecclesiasticarum, & non sacrorum lo-
corum immunitas veniat. Non obstat decretum Clementis VIII. à Paulo
V. renovatum confessariis quibuscunque inter cetera prohibens absolutionem
à sex casibus: inter quos est violatio immunitatis Ecclesiæ in terminis
constitutionis Greg. Nam Resp. illud decretum solum spectare ad sacer-
dotes inferiores, qui absolutionem à dictis, & aliis casibus ab ordi-
nario reservatis vi privilegiorum à Sede Apostolica concessorum sibi
ad-

adrogârunt, unde ab his ad ordinarios sive Episcopos non est extendendum Covarr. in c. *alma Mater* part. 1. §. 9. n. 2. Non obstat, quòd in *constit. Greg.* in asyloꝝ violatores decernantur censuræ, quæ contra libertatis, juris, & immunitatis Ecclesiasticæ violatores per SS. *Canones*, Conciliorum generalium, suorumque prædecessorum constitutiones, adeoque etiam bullam coenæ sunt promulgatæ: cùm ergo bulla coenæ latæ excommunicationes omnes reserventur Papæ, huic etiam reservata erit excommunicatio lata in violatores asyloꝝ Barbof. de offic. & potest. Episc. alleg. 51. n. 72. Riccius *prax. resol.* 333. n. 2. Nam Resp. quòd etiam *constit. Greg.* renovando censuras latas in bulla coenæ, expressè non meminerit reservationis, quæ facta non censetur, nisi exprimatur d. c. nuper §. secundo de sent. excom. Castro Palao tract. 12. disp. unicâ part. 12. n. 7. in fin.

THESIS IX.

De immunitate reali, & personali, ejus definitione, & quatuor causis.

Immunitatis, quâ personæ, & res Ecclesiasticæ à jurisdictione, & exactionibus sæcularium dominorum exemptæ sunt, causa efficiens est jus divinum, & humanum, (a) ita ut primum secundo subordinatum sit. (b) Forma in hoc consistit, quòd per nullam consuetudinem, (c) aut præscriptionem etiam immemoriam amitti, aut diminui, (d) per privilegium Papæ tamen restringi possit (e) finis, nè cum Rectoribus Eccle-

clesiarum per Spiritum Sanctum constitutis potestas secularis toto genere diversi ordinis circa idem objectum cum maxima confusione concurrat, (f) & ne quod Deo dicatum profanis usibus deferviat. (g) Materia, seu objectum sunt ipsæ res, (h) & personæ Ecclesiasticæ. (i)

(a) *Con. Trid. Sess. 25. de reform. c. 20. c. 4. de censibus in 6. Card. Bellarm. in disp. de exemptione Clericorum cap. 5. in quinta propositione.* Objicitur: præcepta juris non sunt admittenda sine testimonio satis certo, aut ratione cogente, sed circa jus Divinum tanquam causam efficientem hujus immunitatis nec de testimonio satis certo, nec de ratione cogente constat, ergo, &c. Probatur minor quoad primam partem: nullibi in novo testamento hæc immunitas à Christo statuta legitur. Resp. quòd hæreticum sit dicere: hoc non reperitur scriptum, ergo nunquam à Deo fuit statutum; sufficit enim ad jus divinum fundandum Ecclesiæ consensus asserentis aliquid juris divini esse, sive id habeat ex revelatione, sive traditione, juxta illud Pauli 2. ad Thessal. *Tenete traditiones, quas didicistis, sive per sermones, sive per epistolam.* Engel de immunit. Eccles. &c. n. 23. Non obstat locus Matth. 17. ubi ipse Christus pro se, & Petro tributum Imperatori solvebat, nam Resp. quod pro ea vice tributum exsolverit ad evitandum scandalum: imò iste locus pro thesi facit, quia in fine Christus se & Petrum, & ita omnes Ecclesiasticos exemplo Levitarum veteris testamenti liberos, & à tributo immunes pronuntiat: *ergo liberi sunt filii junc. vers. ps. ego dixi dixi Dii estis, & filii excelsi omnes can. sacerdotibus 11. 9. 1.* Non obstat, quòd Apostolus Act. 25. cap. Paulus ad judicium Cæsaris appellârit, & ad Rom. 13. velit omnem animam sublimioribus potestatibus subditam esse; Nam Resp. nihil inde inferri, cum etiam hodie Clerici possint adversus suos malefactores Laicos coram judice seculari actionem instituire, c. *cum sit generale* & de for. compet. & ibi Paulus utpote constitutus sub Ethnico judice ad ipsius superiorem appellans injustam vexationem redimebat: ad alterum dico omnem animam sublimioribus potestatibus esse subditam in competenti genere

F 2

nere

here jurisdictionis, Spirituales Spiritualibus, Laici Laicalibus: ideo
autem fit mentio Regum secularium, quia exhortationem suam po-
tissimum ad populum dixerunt ad amolendam judaeorum calumniam,
qui eos traducebant quasi praedicatione Evangelicae libertatis populum
ab obedientia Principum, & Magistratum averterent, & seducerent.
Non obstat, quod ista exemptio primo post tempora Christianorum
Imperatorum, non etiam antea effectum habuerit, Suarez *de immu-
nitate cap. 9. n. 6.* Nam Resp. quod ideo factum, quia Ecclesiae non
parebant Magistratus infideles, nec proinde executioni mandari po-
tuit, non autem, quod jus defuerit. Probatur minor supra propo-
sita etiam quoad secundam partem: si enim esset ratio exemptionis
esset character clericalis, sed iste non est: tum quia servus ordinatus
contra voluntatem domini non statim liberatur a servitute ex vi cha-
racteris c. 2. & penult. & de servis non ordinandis: tum quia non om-
nes habentes characterem gaudent hoc privilegio, nec est omnibus
aequale, c. unic. & de Clericis conjugat. imò in multis non servatur
c. 2. & de judiciis: tum quia alias etiam omnes Christiani a jurisdi-
ctione seculari eximerentur ex vi characteris baptismalis, per quem
etiam Deo consecrantur, ergo nulla est ratio hujus exemptionis,
Resp. ista omnia spectare ad institutionem propriam, & particularem
Pontificis, cui claves datae sub certo modo, & mensura tanquam fi-
deli dispensatori, non ad generalem obligationem juris divini, quod
immediate non statuit, quae sunt mutationi obnoxia. Ad ultimum
Resp. esse disparitatem inter characterem clericalem, & baptismalem,
quod baptismalis non facret personam, illam deputando specialiter
ministerio sacro, sed solum consignat illam Christo, & est omnibus
fidelibus communis, neque in his, quae ad temporalem vitam spe-
ctant, distinguit inter fidelem, & infidelem, econtra clericalis faciat
personas ministerio, & distinguit statum Clericalem, & Laicalem, *Can.
duo sunt 32. q. 1.* (b) id est quoad generalem obligationem immedia-
te de jure divino secundum d. *Con. Trid. Sess. 25. de reform. c. 20.* & quo
ad particularem obligationem de jure humano Canonico hoc privi-
legium prout expedit moderante, & conservante, Turre cremata *lib. 2.
Summa de Ecclesia cap. 96. ad 3.* cum enim tanquam dono; ratio rationis
est quod hoc privilegium non sit praeceptum, sed tanquam donum
Dei, ex justis causis mutabile, ut patet ex thesi 12. & sequentibus,
a Pontifice, cui claves, & omne suum peculiare Christus com-
misit.

misit, S. Joann. cap. 21. pascere oves meas, S. Matth. c. 18. si peccaverit in te frater tuus, vade & corripe eum, Suarez in defens. fid. Cath. contra secta Angel. errores de immunit. c. 9. (c) c. ad nostram, c. consuetudines de de consuet. c. quanquam de cens. in 6. Duaren. in bulla cœna c. 18. q. 20. n. 3. Sperell. decis. for. Eccles. decis. 37. & 96. Non obstat, quod immunitati locali per consuetudinem derogari possit juxta thesism secundam, adeoque etiam huic, Nam Resp. esse hanc disparitatem, quod circa immunitatem localem de voluntate Pontificis constet, & illa præsumatur, ut ibi dictum, hic autem non ita; quia in bulla cœna singulis annis contra hujusmodi violatores censuras pronunciat, & consuetudinem talem ut corruptelam damnat, d. cap. quanquam de cens. in 6. Urg. tunc non præsumitur voluntas Pontificis quando totum privilegium vel in tota Ecclesia, vel saltem in aliqua tota diœcesi abrogaretur; quia nimirum esset nimis injuriosum, & in Ecclesiæ destructionem vergeret, ergo saltem præsumitur, & derogari potest huic privilegio quoad aliquam partem v. g. unum actum jurisdictionis, vel tributum unicum prob. conseq. quia licet respectu Ecclesiæ talis consuetudo particularis esset irrationabilis, esset tamen rationabilis respectu alicujus provinciae: Faber §. vet. colum. 2. instit. de satisfact. Aufrer. in Clement. 1. ff. de off. ordin. regul. 3. n. 5. Resp. quod licet pro loco sit rationabilis, tamen quoad modum introducendi sit irrationabilis, quia non habet tacitum consensum Papæ, qui se inconsulto nullam talem consuetudinem approbat ut constat ex bulla cœna. neque talis voluntas in hoc materia odiosa præsupponitur Engel de immunitate Eccles. &c. n. ult. Urg. quod Pontifex multa non ignoret, quæ in aliquibus locis fiant per consuetudinem repugnantem exemptioni, & tamen non puniat ut testatur Covarr. p. q. c. 31. n. 5. Resp. distin. quæ non punit ideò, quia consentit nego; ideò quia permittit, & sine periculo majoris mali non potest efficacius resistere conced. Urg. quod hoc possit fieri per privilegium Papæ juxta hanc thesism ad lit. E. adeoque etiam per consuetudinem, Resp. esse disparitatem, quod in privilegiis sit voluntas expressa, & major deliberatio Papæ non etiam in consuetudinibus Suarez de immunit. cap. utrum exemptio ista per consuetudinem restringi possit n. 6. Non obstat quod in Gallia Clerici conveniantur in actionibus realibus coram iudice sæculari, & quod in Hispania etiam Clerici Ministri Regis, qui sunt à consiliis ejus de delictis vel defectibus in suis officiis commissis visitari, inquiri, ac puniri possint Covarr. cit. loc. Nam Resp.

distin. quòd ista fiant vel fieri possit per usum jurisdictionis neg. , per
 alios justos titulos v. g. privilegii, remunerationis vel justæ defensionis
 conced. , Urg. quòd consuetudo immemorialis, qualis est in Gallia—
 quòd judex sæcularis possit punire Clericum, habeat vim privilegii
 Suarez *cit. loc.* Resp. distin. consuetudo immemorialis habet vim pri-
 vilegii, si non sit reprobata per SS. *Canones* conced. , aliter neg. imò
 consuetudo antiqua, cùm in facto odioso sistat, non habet præsum-
 ptam vim privilegii Suarez *de immunit. c. 34. n. 16.* Non obstat *Can. fi-*
liis vel nepotibus 16. q. 7. ubi propter negligentes Rectores Ecclesiasti-
 cos Patroni Regem adire possunt, Nam Resp. causam ibi deferri ad
 Regem non ut ipse Rex judicet, sed ut moneat superiorem, vel ut hoc
 fiat per modum justæ defensionis, vel ut Ecclesiastici sint judices, Lai-
 ci verò executores, & ministri (d) *Cap. Clerici & de judiciis cap. con-*
suetudines & de consuetud. ratio ibid. quòd nunquam possit adesse—
 bona fides, cùm talis consuetudo sit semper reprobata per *bullam*
cæna, Azor *instit. moral. tom. 1. lib. 5. cap. 14. q. 2. & seq.* (e) S. Joan-
 nes *d. cap. 21.* S. Matth. *d. c. 18.* Menoch. *de jurisdict. lib. 1. cap. 7.* (f)
 dogma Evangelicum, secundùm quod sicut nemo duobus dominis
 servire potest, ita similis repugnantia moralis reperitur, quod duo
 domini non possint eidem diversa præcipere v. g. Rex Clerico, ut mi-
 litet, Pontifex id prohibere neque conveniens est, ut Pastores, quos
 Christus & Spiritus S. Prælatos Ecclesiasticos, & Sacerdotes consti-
 tuit *act. 20. v. 28.* ab ovibus judicentur, Engel *de immunit. Eccles. & c.*
n. 23. (g) quod obtinet in rebus Ecclesiasticis regula *quæ semel de*
R. F. in 6. (h) res sacræ nimirum, bona mobilia, & immobilia Ec-
 clesiæ, & Clericorum juxta *thesim sequentem*, (i) scilicet personæ il-
 læ, quæ ponuntur in *thesi duodecima.*

QUÆSTIO XIV.

An prædictæ exemptioni quilibet Clericus re-
nunciare possit saltem juratò?

R. Negativè per *Concil. Carthagin. in Can. placuit 11. q. 1. & cap. s.*
diligenti & de foro compet. ratio prima, quia tale juramentum
 non

non obligat, cum sit contra bonos mores; est enim talis renunciatio injusta, & injuriosa statui Clericali: ratio secunda, quia hoc privilegium Clericale continet jus publicum, & habet vim præcepti etiam respectu privilegiatorum *secundum cit. cap. si diligenti.* Suarez de immunitate Ecclesiast. cap. 31. n. 1. Non obstat l. penult. Cod. de pactis, ubi quilibet suo favori pro se introducto renunciare potest, Nam Resp. disting. quilibet potest suo favori renunciare particulari seu privato, Conced. communi seu publico, Nego. Urg. si esset in favorem publicum concessum neque de licentia Episcopi foro suo Clerici renunciare possent, cum etiam ipse respectu totius status Ecclesiastici habeatur pro privata persona, sed possunt de licentia Episcopi renunciare, *Can. Clericum 11. q. 1. cap. 2. & de foro compet. ergo &c.* à contrario sensu ergo &c.: Resp. ad *Can. Clericum 11. q. 1.* illum procedere de jure antiquo, non etiam de novo ut dicit gl. in *cap. qualiter & quando & de judiciis*: ad *cap. 2. & de for. compet.* Resp. illud non loqui ad Clericos prohibendo ut non renunciarent foro suo, sed ad judices sæculares prohibendo sub censura, ne Clericos distringant, & respectu illorum additur sine permissu Pontificis, quia interdum possunt distringere Clericos, juxta *cap. ut fama & de sent. excomm.* Non obstat, quod nemo possit juramento se opponere, sed illud servare debeat, si sine interitu salutis servari possit *c. si verò aliquis & de jurejur.* Nam Resp. hoc verum si juramentum obliget ad sui observantiam, quale non est quod bonis moribus adversatur juxta dicta *c.* Non obstat. *cap. cum contingat & de jurejur.* ex quo colligi potest, quod juramentum etiam actum prohibitum confirmet, Nam Resp. id intelligendum esse de actu prohibito in privatam utilitatem, non autem in publicam, Covarr. tom. 1. part. 2. de pactis §. 1. n. 13.

THE.

THESIS X.

De immunitate reali.

Non solum res sacrae, (a) bona mobilia, & immobilia Ecclesiae, (b) sed etiam bona Clericorum tam ea, quae Clerici ex beneficiis suis lucrantur, (c) quam bona patrimonialia, quae à Parentibus hæreditârunt, aut suâ industriâ, vel arte comparârunt à jurisdictione & exactionibus sæcularium dominorum eximuntur. (d)

(a) *Reg. quæ semel de R. J. in 6. Can. vestimenta, de consecrat. dist. 1.* ubi Balthasar Rex Babyloniae, qui vasa templi in quodam convivio profanare ausus est, statim divinam vindictam sensit: ratio, quia sancta sanctè debent tractari, D. Thom. 1. 2. q. 102. art. 4. ad 9. quin etiam inter gentiles suo modo fuit hoc jus rebus sacris conservatum ut colligitur ex l. inter stipulantem §. sacra ff. de V. O. & de jure Canonico confirmatum in can. ligna de consecrat. dist. 1. (b) c. non minus c. adversus §. de immunit. Eccles. & c. c. 2. §. de censibus. ratio, quia eo ipso, quod traditæ sint Ecclesiae, sunt extra dominium, potestatem Laicorum, & divino cultui dicata, & sub speciali dominio Dei constituta, Con. Trid. Sess. 25. cap. 1. de reform. cap. cum secundum Apostolum §. de præbendis. (c) d. cap. non minus, & cap. adversus §. de immunitat. & c. Con. Trid. Sess. 25. cap. 20. de reformat. auth. item nulla Cod. de Episc. & Cler. D. Thom. 2. quest. 99. art. 3. Suarez de immunit. cap. 22. n. 4. (d) c. quanquam de censibus in 6. Clement. ult. de censibus. ratio, quia tributa solvuntur in signum subjectionis, c. 2. §. de censibus & in stipendium laboris in administranda suprema jurisdictione impensi, Paul. ad Rom. 13. ergo sicut eximuntur à jurisdictione secundum the-

finis

fin 9. ita etiam à tributis Paulo de castro in l. ad instructiones Cod. de SS. Eccles. Sylvester verbo immunitas. Non obstat, quòd licet exempti sint à jurisdictione Principum sæcularium, non tamen à commodo gubernationis, & sollicitudinis eorum: nam Principum providentiâ in pace conservantur, Suarez *de immunit. cap. 24. n. 7.* ergo justum est, ut per aliquam contributionem ad Principum sustentationem concurrant, Nam Resp. 1. Paul. 1. *ad Corinth. 9. si nos vobis spiritualia seminamus, magnum est, si nos carnalia vestra metamus,* ergo sicut Clericalis status à Regibus in temporalibus juvatur, ità Reges à Clericis in spiritualibus juvantur, adeoque sufficienter compensatur hoc beneficium. Resp. 2. quòd si Reges indigeant Ecclesiastico subsidio, non suâ potestate id faciant, sed ejus, qui Patrimonium Christi dispensat. *d. cap. adversus & de immunit. &c.* Non obstat, *Can. magnum 11. q. 1.* ubi: si enim censum Dei filius solvit, quis tu tantus es, qui non putas esse solvendum, Nam Resp. 1. Ambrosium loqui de facto, non de jure; Clerici enim tunc temporis pacificè solvebant tributum non ex justitiæ debito, sed ex charitatis affectu ad vitandum scandalum. Resp. 2. Ambrosium ibi locutum de Laicis contra antiquum errorem asserentem Christianos exemptos esse à tributis Principum eò ipsò quod Christiani essent, ergo de Laicis locutus est, quod verba sequentia indicant: *tu qui sæculi sequeris lucrum, cur sæculi obsequium non recognoscas, cum sæculo sis misera cupiditate subjectus.* Non obstat, *l. de iis Cod. de Episc. & Cler. l. ad instructionem, l. neminem Cod. de SS. Eccles.* ubi Episcopi vectigalia, uti leges postulant, pensitare non recusant. Nam Resp. quòd istæ leges sint revocatæ per *auth. item nulla Cod. de Episc. & Cler.* vel Resp. illas nullas esse, cum disponant in materia non sua, Urg. licet personæ Clericorum sacræ sint, & ideo exemptæ, bona tamen eorum temporalia sunt, & merè civilia, proinde Principibus temporalibus subjecta, ut meritò possint ex illis tributa exigere, neque sufficit respondere, quòd illa respectum habeant ad personam sacram; nam iste respectus non est ad talem personam ut sacram, sed præcisè ut civem, Resp. negando, quòd iste respectus sit ad personam Clerici ut civem, quia persona Clerici simpliciter est exempta, & consequenter ea, quæ accessoria sunt, cum aliàs non esset plenè, & perfectè exempta, nisi etiam ipsius patrimonium, cum tale tributum redundet in ipsam personam Clerici, imò non nisi ab ipsa perso-

na Clerici solum exigi debet, quæ exempta est ab exactiōe juxta
th. ii. d. cap. *quonquam de cens. in 6.* Suarez co. II.

QUÆSTIO XV.

*An ex bonis, antequam ad Ecclesias, vel per-
sonas Ecclesiasticas pervenirent, v. g.
certa quedam onera pendi solita etiam
imposterum solvi debeant?*

R. Sub distinctione, & quidem, si illa onera pendi solita fuerint ra-
tione privati domini, interveniente nimirum aliquo pacto in-
ter eum, qui est dominus talis rei, & eum, cui pensio solvenda: af-
firmative per cap. *verum de condit. apposit. cap. cum dilecti de do-
nationibus*: ratio, quod res transeat cum suo onere; neque ratio re-
ligionis invertit justitiæ ordinem: imò nemo à contractibus, & obli-
gatione illorum immunis reperitur, cum Deus ipse obligetur ex pa-
cto, Bald. in l. i. ff. *de pactis*. Si verò ratione Regiæ jurisdictionis,
negative per cap. *1. de immunit. &c. in 6. auth. item nulla Cod. de Episc.
& Cler.* ratio, quod tributa propria jure subjectionis imponantur,
Paulus *ad Rom. 13.* ergo cessante subjectione in Clericis respectu Prin-
cipis sæcularis juxta *thesim nonam*, non possunt justè exigi tributa:
suffragatur, quod ubi dispositio aliqua ad casum venit, à quo inci-
pere non potuisset, prior dispositio cesset, sed in præsentī talia bo-
na exactiōi sæcularis Principis subiecta veniunt ad casum, seu statum,
in quo exactiō tributi incipere non potest, ergo, &c. Gutierrez *lib. 2.
p. 9. q. 3. n. 15.* Non obstat contra secundam assertionem (prima
enim videtur esse indubitata) quod res transeat cum onere, & quod
nemo possit plus juris in alterum transferre, quàm ipse habeat, adeo-
que cum res sit subiecta Principi quoad tributum, si transferatur,
cum illa transeat, Nam Resp. hoc procedere solum quoad primam
asser-

assertionem, non etiam quoad secundam; ratio differentiae, quia in secunda assertionem res transit in statum, in quo talis oneris incapax fit, *d. cap. 1. de immunit. &c. in 6.* neque potest dici fieri injuriam Principi, quia privaretur jure suo sine consensu contra naturalem justitiam, Nam dico, quod Princeps in eo non habeat jus aliquod particulare ratione cujus ipsi deberetur tributum, sed solum ratione jurisdictionis illud exigere poterat, unde nulla ratio justitiae obligat ad conservandam rem illam sub jurisdictione Principis, cum dominus ejus possit de ea liberè disponere, maxime verò Deo dicare, Suarez *de immunitate cap. 20. n. 30.* Non obstat *auth. idem praedium Cod. de SS. Eccles.* quae etiam refertur à Gratiano in *Can. idem praedium 10. q. 2.* ubi dicitur: praedium Ecclesiae posse habere onus fiscale, Nam Resp. id etiam procedere quoad primam assertionem, si bona, quae ad Ecclesiam transierunt, prius fuerint ex pactis fisco obligata. Non obstat *l. 1. Cod. de indict.* ubi dicitur: similia bona transire ad fiscum cum onere, etiamsi fiscus jure civili soleat in privilegiis aequiparari Ecclesiae. Nam Respondeo fiscum non in omnibus aequiparari Ecclesiae. Non obstat *Can. si tributum 11. q. 1. & Can. convenior 23. q. 8.* Nam Resp. ibi Ambrosium locutum esse permittendo potius, quàm approbando, & factum asserendo, non jus confitendo. Non obstat *Can. tributum 23. q. 8.* ex quo non tantum factum, sed etiam jus solvendi tributa colligitur, Nam Resp. illum canonem esse Urbani primi, sub quo Imperatores erant Ethnici, & Ecclesia nondum sibi libertatem ab hujusmodi tributis vindicare potuerat, jam verò illud jus cessasse, Suarez *cc. 11. n. 14.* Non obstat *Can. sancitum 23. q. 8. & cap. 1. de censibus*, ubi ex bonis Ecclesiae tributa solvuntur paucis exceptis, Nam Resp. ibi ultima verba intelligenda esse de antiquioribus oneribus realibus privatis, quod colligitur ex verb: *Senioribus*, quorum nomine intelliguntur antiqui domini, à quibus res transierunt ad Ecclesiam cum onere suo, & ideo illis persolvendum est, quando non pertinent ad mansum, nec alia loca illi conjuncta, de quibus ex speciali jure nihil solvi permittitur, ut ibid. Non obstat, *l. placet Cod. de SS. Eccles. l. ult. Cod. de exact. tribut. l. Imperatoris ff. de publ. & vectig.* Nam Resp. illas revocatas esse per *Constit. Friderici in auth. item nulla Cod. de Episc. & Cler.*

QUÆSTIO XIV.

An Ecclesia gaudeat jure Minoris?

R. Affirmativè per c. i. c. *auditis* & *de integr. restit. l. orphanotrophos in princ. Cod. de Episc. & Cler.* ubi Ecclesia & minor æquiparantur, Bald. in d. l. *orphanotrophos*, Joann. de Immol. in Clem. quia contingit de relig. domib. Objicitur: contra minorem indefensum non valet sententia, l. *cùm & minores*, Cod. si adversus rem judicatam, &c. ergo etiam contra Ecclesiam habentem Prælatum, quod impugnat, c. *fin.* & *de dolo*, & *cont. c. cùm ex literis* & *de integ. restit.* Resp. quòd ibi contrarium sit expressè decisum, adeoque cesset æquiparatio, cùm expressum faciat filere tacitum. Similiter Resp. ad *auth. idem prædium Cod. de SS. Eccles.* ubi alienatio rei immobilis sterilis permittitur, licèt res se aliter habeat respectu minoris l. *si fundus sit sterilis ff. de rebus eorum*, qui sub tutela. eadem proportionè Resp. ad l. *fin.* Cod. in quibus causis in integ. &c. ubi præscriptio temporalis extrajudicialis non currit hodie ipso jure contra minorem, quæ tamen currit contra Ecclesiam, licèt restituatur, *auth. quas actiones Cod. de SS. Eccles.* ratio universalis, quòd Ecclesia, & minor non in omnibus æquiparentur, sed se habeant ut excedentia, & excessa, Hostiens. in sua aurea summa tit. de integr. restit. in §. *quando*, & in §. *cui in fine.*

THESIS XI.

De Immunitate personali.

PER hanc forum Ecclesiasticum sortiuntur omnes Clerici tam in sacris, (a) quàm in
mino-

minoribus ordinibus, (b) etiam in prima tantum tonsura constituti, (c) ita tamen ut hi habeant requisitas conditiones. (d) Conjugati in criminalibus solummodo, & si cum unica, & virgine contraxerint, & habitum, & tonsuram deferant, & alicui Ecclesiae serviant. (e) Monachi, quorum nomine veniunt, quorumcunque ordinum approbatorum Regulares, (f) Moniales, (g) Religiosi, & Religiosae Professae, (h) Novitii, & Novitiae, (i) conversi Laici. (k)

(a) *C. nullus iudicium* § de for. compet. *Can. persona* 11. q. 1. *auth. cassa Cod. de S. Eccles. cap. cum non ab homine* § de judiciis *Barbos. in d. cap. nullus iudicium* § de for. compet. n. 1. (b) *d. cap. nullus iudicium* § de for. compet. & *Can. de persona* 11. q. 1. ratio desumitur ex *cap. si diligenti* § de for. compet. quod hoc privilegium Clericale sicut non est personale id est intuitu personae concessum, ita non sit datum intuitu huius vel illius ordinis, sed intuitu totius status Clericalis, & ideo dicitur ibi: toti collegio Ecclesiastico indultum, ad quod collegium quilibet Clericus pertinet *Joann. Lupus de libert. Eccles. cap. 2.* (c) *Con. Trid. sess. 23. de reform. c. 6. vers. primam tonsuram initiatus* a contrario sensu *Hostiens. § de temp. ordinand.* (d) *d. Con. Trid. sess. 23. de reform. c. 6.* ubi scilicet beneficium Ecclesiasticum habeat, aut Clericalem habitum, & tonsuram deferens alicui Ecclesiae ex mandato Episcopi Clericus inservire debet: vel in Seminario, aut in aliqua schola vel Universitate de licentia Episcopali, quasi in via ad maiores ordines suscipiendos versari. Non obstat quod *Con. Trid. sess. 23. de reform. cap. 6.* solum beneficium Clericale requirat cum ordinibus minoribus licet conditiones aliae ibi: requisitae non observentur, adeoque etiam si Clericus in reliquis ut Laicus vivat, non amittat privilegium Clericale, quod est contra *cap. unic. de Cler. conjugat. in 6.* Nam Resp. quod non amittat ipso facto conced., si talis insuper ter monitus incorrigi-

rigibilis sit juxta *cap. contingit. 45. §. de sent. excom. neg.* Non obstat
lex Hispaniæ *lib. 1. Nova recap. tit. 4. l. 2.* ubi Clerici non habentes be-
neficium Ecclesiasticum licet observent cætera requisita solum gaudent
hoc privilegio quoad causas criminales, non verò quoad tributa. Nam
Resp. per illam consuetudinem Hispaniæ à Pontifice approba-
tam juri communi derogatum esse ut Covarr. supponit *p. q. cap. 31. n. 7.*
Non obstat, quòd in *cit. Con. Trid.* aliquis debeat habere quatuordec-
cim annos, adeò ut si quis illos non habeat licet deferat habitum,
& tonsuram non gaudeat illo privilegio Clericali Nam Resp. quòd ibi
14. anni tantum requirantur ad obtinendum beneficium Ecclesiasti-
cum, non verò ad gaudendum illo privilegio: Urg. in *eodem Con.*
Trid. requiruntur conditiones disjunctivè, quorum quælibet per se
sufficit *reg. in alternativis de R. §. in 6.* ergo etiam persona Laica de
licentia Episcopi studens in aliqua Universitate hoc privilegio fruetur,
Nam Resp. quòd ex ultimis conditionibus quælibet per se non suffi-
ciat; quia tantum sunt partes tertiæ, ut sensus genuinus sit iste: vel
beneficium habeat, vel habitum & tonsuram deferens alicui Ecclesiæ
serviat de licentia Episcopi, vel in Seminario, vel in aliqua Universita-
te versetur; ratio, quòd in minore non habente beneficium tres ul-
timæ conditiones copulativè requirantur, non est lex poenalis, sed
tantum fundamentum, & forma necessaria ad tale privilegium, ut
earum qualibet deficiente etiam nulla monitione præmissa amittatur
d. cap. unic. de Cler. conjug. in 6. in fin. aliud obtinet in Clericis consti-
tutis in majoribus ordinibus propter statum immutabilem, à quâ ad
sæculum iis transire non permittitur, sicut illis qui in minoribus sunt,
& statum habent mutabilem Jul. Clarus *lib. 5. §. ult. q. 36. n. 17.* In-
nocent. in *cap. 1. §. de Apostatis (c)* *d. cap. unic. de Cler. conjug. in 6. &*
d. Con. Trid. sess. 23. de reform. c. 6. Gutierrez *de juramento confirm. cap.*
17. n. 12. Covarr. *p. q. cap. 31. n. 7.* Sylvester *V. Clericus 1. q. 6.* Non
obstat *cit. cap. unic. de Cler. conjug. in 6.* ubi Clerici conjugati neque
criminaliter, neque civiliter possunt conveniri coram Laico, Nam
Resp. distin. neque civiliter id est si super crimine civiliter ageretur
conced. neque civiliter id est in causa merè civili neg. Non obstat
quòd in *eodem cap. unic. de Cler. conjug. in 6.* Bigamus non gaudeat,
adeoque nec ille qui duxit virginem corruptam *c. de bigamis & c. de-*
bitum §. de bigamis non ordinandis, Nam Resp. illud intelligendum
esse de bigamia strictè tali, quæ requirit duplex matrimonium. Non
ob.

obstat *cap. ult. de vita & honest. Cler.* ubi Clerici etiam se debent
abstinere à negotiationibus, adeoque plures dantur conditiones ad
gaudendum hoc privilegio Clericali, quàm in *thesi* enumerantur.
Nam Resp. ibi fieri mentionem de Clericis non conjugatis minoribus,
qui si negotientur, non sunt immunes, ut ibid: sed ista conditio in co-
jugatis non est necessaria, cum non sint immunes à civilibus tributis
juxta alleg. text. (f) *Can. quisquis 17. q. 4. Menoch. de jurisdictione*
lib. 1. c. 20. n. 11. Germon. in lib. 2. de sacrorum immunit. cap. 2. n. 13.
(g) *Can. de persona 11. q. 1. ratio, quia aliquo ritu Ecclesiastico Deo*
dicantur, & consecrantur ut ad familiam Christi speciali modo perti-
neant hinc D. Thom. in 2. c. 44. q. 2. art. 2. ad 1. sub illis verbis,
ergo liberi sunt filii, non tantum Clericos ordinatos, sed etiam
omnes, qui Apostolicam vitam sequuntur omnia propter Christum re-
linquentes comprehendendi (h) *c. non dubium de sent. excom. Panorm.*
in c. 2. de foro compet. ubi dicit duo maxime eximere personam à
potestate seculari ordinationem nimirum, & professionem Dices:
cit. cap. non dubium solum loquitur de Clericis, Clerici autem dicun-
tur illi, qui saltem aliquem ordinem habent, sub quibus non conti-
nentur Moniales professæ, Resp. non esse rationem hujus exemptio-
nis solum ordinem, sed sufficit quod tales personæ sint peculiariter
Deo dicatæ per aliquem à Pontifice approbatum ritum Ecclesiasticum
D. Thom. in l. 44. q. 2. Suarez de immunit. cap. 27. n. 2. (i) de
Con. Trid. sess. 23. de reform. c. 6. ratio ibid: quod sint in via ad sta-
tum religionis, ejusque insignia deferant, & habeantur pro personis
pertinentibus ad collegium Clericale, cui hoc privilegium indultum
D. Thom. cit. q. 2. art. 2. ad 1. est tamen differentia inter Professos,
& Novitios quod primi ex vi suæ professionis habeant statum immu-
tabilem can. decernimus dist. 28. & tamdiu privilegium Cleripale reti-
neant donec à SS. Can. priventur; contra Novitii, & minores ha-
bent statum mutabilem, & donec in illo permaneant, fruuntur, sta-
tim ac deserunt statum Clericalem, amittunt privilegium suum non
quidem in pœnam, sed quia fundamentum privilegii jam in eis
non reperitur, d. cap. unic. de Cler.
conjug. in 6.

QUÆ

QUÆSTIO XVII.

An uxor Clerici gaudeat privilegio fori?

R. Affirmativè per *l. cum quadam puella ff. de jurisdict. iud. l. fin. Cod. de incolis, l. femina ff. de senat. ratio, quia uxor sequitur forum mariti, Decian. in tract. crim. lib. 4. cap. 9. n. 1. Martha de jurisd. 4. par. cent. 2. cas. III. 112. Non obstat absurdum esse, ut in criminalibus respondeat coram uno scilicet Ecclesiastico, in civilibus coram alio scilicet sæculari, nam Resp. quòd sicut maritus solum ex parte gaudet juxta *Con. Trid. Sess. 23. de reform. c. 6.* ita etiam uxor, secus si ex toto gauderet, eadem enim est ratio de specie ad speciem, quæ de genere ad genus, *l. quæ de toto in princ. & ibi gl. & Barth. ff. de R. V.* Non obstat, quòd hoc privilegium videatur solis Clericis competere propter characterem Clericalem, quæ ratio cessat in uxore tanquam subiecto illius incapaci, Nam Resp. negando causalem hanc, cum etiam Moniales gaudeant eodem privilegio juxta *precedentem thesim*: inferes: ergo cum Moniales ideò gaudeant, quia sunt personæ specialiter Deo dicatæ, ista ratio verò cesset totaliter in uxore, in totum ab illo excludenda esse videtur, Resp. quòd licet ista ratio cesset, tamen succedit altera, quæ uxor sequitur forum mariti *secundum cc. II.**

QUÆSTIO XVIII.

An servi Ecclesiæ privilegio Clericali gaudeant?

R. Negativè per *Con. Trid. Sess. 23. de reform. c. 6.* ubi etiam in Clericis minoribus servientibus Ecclesiæ requiritur habitus, & tonsura, ergo cum tales Laici sint, neque tonsuram, neque habitum deferant

serant, multò minùs illo frui poterunt. Jul. Clar. *lib. 5. sent. §. fin. q. 35. & 36.* Farinac. in *prax. crim. q. 8. n. 46.* Marian. Socin. in *cap. si quis Clericus n. 7. & de for. compet.* Non obstat c. 2. *& de for. compet.* in quo coram iudice Ecclesiastico conveniendi sunt & minores seu juniores, quorum nomine veniunt servi Ecclesiæ, quia minores à Clericis distinguuntur in *Can. 2. II. q. II.* Nam Resp. ibi minores vocari scholares, vel juvenes qui destinati pro servitio Ecclesiastico non omnino Laici, sed qui saltem primam tonsuram habent, sicque ibi vocatur Clericus, quialiquo vero ordine insignitus est, ut habeat locum illa disjunctio in *d. cap. 2. & de for. compet. aut ullum Clericum, aut minorem Ecclesiæ.* Vel Resp. illud cap. posse intelligi de servis perpetuis, non de conductitiis & dietim servientibus, quibus liberum est indies abire: neque dices: usus hujus vocis scilicet intelligens juvenes per ly minores, est noviter excogitatus, cùm nomine Clerici veniat etiam tonsuratus tantùm juxta *preced. thes.* ergo ad servandam disjunctionem in *d. cap. 2.* nomine minoris debet venire servus Ecclesiæ, Resp. quòd etiam olim inter Clericos solùm usque ad ostiarios Clerici numerabantur, *Can. 1. dist. 77.* Non obstat, *Can. Ecclesiarum 12. q. 1.* ubi sermo fit expressus de servis communibus, Nam Resp. ibi agi de servis perpetuis, non quibuscunque famulis conductitiis aut liberis servientibus, unde servis perpetuis ista exemptio non quidem concessa est per se, sed tantùm redundat ex privilegio Clericis concessio, cùm onus impositum servo redundaret in dominum, nimirum in Clericum, Suarez de *defens. fid. Cath. contra Angel. Sect. error. de immunit. c. 29. n. 10.*

THESIS XII.

De personis à privilegio fori exclusis.

EXtorres fiunt hujus immunitatis Clerici facientes se jaculatores, vel moriones, (a) exercentes personaliter, & publicè officium carnificum

cum, macellariorum, aut tabernariorum, (b) hæretici vel malè docentes de Sacramentis Ecclesiæ, (c) actualiter degradati, (d) Eremitæ non recepti in jurisdictionem Episcopi, & suo arbitrio talem vivendi normam tenentes. (e) Clerici arma deferentes, & sævis enormitatibus se immiscentes dimisso habitu, & tonsurâ, neque se post trinam monitionem emendantes. (f)

(a) *c. unicum de vita & honest. Cler. in 6.* si nimirum per annum artem illam ignominiosam exercent, vel si tempore breviori tertio moniti non resipuerint, ratio ibid: quia non parum detrahunt ordini Clericali, adeò ut favori illius indigni sint. *cap. fin. de immunit. & c. Decian. in tract. crim. lib. 4. c. 9. n. 86. & n. 136.* (b) *Clem. 1. de vita & honest. Cler. Menoch. de jurisdictione lib. 2. c. 20.* (c) *c. ad abolendam de hæreticis. Barth. & Socin. in reg. 79. fallent. 3.* (d) *c. 2. de pœnis in 6.* ratio ibid. quia, sicut is, qui militiæ armatæ deservit, exactoratus privatur consortio, & privilegio militari, ità & Clericus actualiter degradatus exuitur omni ordine, beneficio, & privilegio Clericali, ut pro Clerico non habeatur, Joann. Andr. in *c. cum non ab homine de sent. excomm.* (e) quos nec receptio ordinis, nec conversio ad aliquam religionem approbatam à Pontifice eripit à jurisdictione sæculari, *c. fin. de relig. domibus c. non dubium de sent. excomm.* ratio, quia sola voluntate tenentur nullam certam regulam habentes, & sunt sicut locustæ, qui non habent Regem, dicit gl. in *can. qui verè 16. q. 1. Menoch. de jurisdict. lib. 2. c. 20.* (f) *cap. in audientia & cap. contingit de sent. excomm.* Non obstat *Con. Trid. Sess. 23. cap. 6. de reform.* ubi Clerici quamprimùm continuâ consuetudine non utuntur habitu, & tonsurâ etiam sine prævia monitione amittunt privilegium Clericale, Nam Resp. id intelligendum esse de Clericis nondum in sacris constitutis, in quibus si conditiones prædictæ absint, cessat privilegium, *c. unic. de Cleric. conjug. in 6.*

QUÆ

QUÆSTIO XIX.

An pœnitentes, qui à judice Ecclesiastico per sententiam propter crimen Ecclesiasticum damnati sunt ad agendam pœnitentiam, ceteroquin Laici, quoad alia crimina subjiciantur potestati seculari?

R. Affirmativè per *cap. licet ex suscepto* & *foro compet.* ubi Laici subesse dicuntur iudicibus sæcularibus quoad criminalia, & civilia à quibus nullibi pœnitentes inveniuntur exempti *Panorm. in c. 2. de for. compet. n. 2.* Maria focin. *in c. 1. eodem vers. decima declaratio n. 13.* Non obstat *Canon. aliud* II. q. 1. qui etiam reperitur in *Can. aliud de pœnit. dist. 1.* ubi dicitur: melius expedit Ecclesiasticum quàm forense iudicium, Nam Resp. ibi vocari iudicium Ecclesiasticum iudicium pœnitentiæ, quod melius erit ac forense seu rerum exactio- nem repetere cùm dicatur ibi: *aliud quidem est debita justè reposcere, aliud propria perfectionis amore contemnere, sed illicitorum veniam postulantes oportet etiam à multis licitis abstinere* ergo melius est talibus iudicium pœnitentiæ, quàm ex eo pœnitentiam differre quòd decreverint agere pro rebus propriis *Covarr. p. q. cap. 34. n. 3. §. forsan ejus capitis &c.* Non obstat *cap. significantibus* & *de officio delegati*, ubi pœnitentes sub protectione Ecclesiæ esse dicuntur sicut aliæ personæ miserabiles, Nam Resp. ex hoc non colligi, quòd regulariter pœnitentes possint declinare iudicium sæculare, sed tantùm dum fuerunt vi, potentiâ, vel injuriâ oppressi, aut dum sæcularis neglexit ministrare justitiam, in quo pœnitentes nihil speciale habent, cùm etiam aliæ personæ miserabiles Laicæ illo beneficio fruantur *Inno- cent. in d. cap. significantibus* & *de off. delegat.* Non obstat *Can. de his verè* 33. q. 2. ubi pœnitentes Ecclesiasticæ jurisdictioni tantùm sub- sunt, Nam Resp. ibi vocari pœnitentes veros Religiosos, qui re, & nomine pœnitentes ex peculiari Religionis, & ordinis instituto dice-
ban-

bantur, non personas Laicas ut in præsentia. Dices: in d. Can. ali-
ud II. q. I. Leo Papa consilium dat poenitenti, cui commodius est
adire judicem Ecclesiasticum quàm sæcularem ergo licet non esset
de necessitate, erit saltem de consilio Resp. neg. conseq. cum nullo
pacto consilium conveniat, ubi necessitas juris adest, nam si poenitens
actor sit omnino debet reum vocare apud ipsius rei judicem: nec est
in arbitrio hunc vel illum eligere, cum etiam Sacerdos non excuse-
tur c. cum sit generale & de for. compet. reum vocare coram iudice rei:
quod si poenitens reus coram proprio iudice Laico conveniatur, ejus
judicium non potest declinare d. cap. licet ex suscepto & de for. compet.
adeoque non loquitur de consilio, ubi nulla electio datur poeniten-
ti, cui necessitas incumbit Covarr. cc. II. §. non oberit huic posteriori &c.

THESIS XIII.

*De iudice coram quo conveniuntur perso-
næ Ecclesiasticae.*

Effectus huius privilegii Clericalis primus est,
quod coram nullo alio, quàm iudice Eccle-
siastico conveniri possint tam in personalibus (a)
quàm in realibus (b) tam in civilibus (c) quàm
in criminalibus (d) adeò ut nihil operetur si ex-
pressè, vel tacitè se paterentur coram sæculari
iudice convenire. (e)

(a) Can. Clericum, can. nemo can. nullus Episcopus II. q. I. auth. Clericus,
& auth. statuimus Cod. de Episc. & Cler. cap. 2. & de for. compet. Aufrer. in tract.
de potest. sæcul. super Eccles. reg. 2. n. I. Gaill. lib. I. obs. p. obs. 37. n. I. (b)
Secundùm thesim decimam (c) d. can. nullus Episcopus II. q. I. Sylvester
v. Es-

v. *Ecclesia* l. q. 5. vers. primum, quomodo verò hoc ampliandum vel restringendum sit constat ex *thesibus & quæst. conseqq.* (d) c. Clerici & de judiciis, Suarez de immunit. c. 15. n. 9. accedit *thesis nona* (e) c. si diligenti c. significasti & de for. compet. ratio ibid: quia non est beneficium personale, sed pro honore totius ordinis Ecclesiastici indultum Carlevallio disput. 2. n. 107. de jurisd. & for. compet. accedit *quæstio decima quarta.*

QUÆSTIO XX.

An Clericus agens contra Laicum coram iudice Laico in causa civili possit coram eodem reconveniri?

R. Affirmativè per c. 2. & de mutuis petit. ratio: quia cuius quis in agendo observat iudicium, eum contra se habere iudicem non debeat dedignari l. cum papinianus, auth. & consequenter Cod. de sent. tom. jud. l. qui non cogitur ff. de judiciis gl. in c. 1. & de mutuis petit. & in c. 4. & de judiciis Felin. ibid. n. 8. 9. 10. Panorm. in d. cap. 4. 21. & de judiciis. Non obstat quòd in reconventionione fiat iudex competens qui cæteroquin respectu actoris competens non esset, & hoc jure prorogationis, quia reconventus censetur ultrò in ipsum consentire, ut duæ actiones coram eodem iudice eisdem expensis expediantur. Engel de mutuis petis n. 6. quod repugnat c. si diligenti & for. compet. Nam Resp. distin. iudex incompetens fit competens per reconventionem seu prorogationem voluntariam aut hominis negatur, per necessariam aut legis conced. unde non tam iudicatur Clericus, quàm id agitur, ut principalis causa faciliùs terminetur, néque dices: quòd per hoc saltem ex consequenti tribuat jurisdictionem contra actorem. Clericum; nam dico hoc bonum publicum, & rationem naturalem exigere quod non improbant SS. *Canones can. 1. 3. 9. 8.* Urg. reconventio est secunda conventio ergo sicut non potest conveniri Clericus

coram Laico, ita nec reconveniri Resp. hoc argumentum nimirum
probare; nam sequeretur, quod omnis actor, qui esset alterius in-
stantiæ nunquam in illo iudicio quod inchoavit, posset reconveniri,
quod est contra *d. l. cum Papinianus Cod. de sent. omn. iudicium*. Non
obstat. *c. de arbitris* ubi reconventio nec in Laico habet locum Nam
Respond. quod *illud cap.* loquatur de arbitro, qui fines compromissi ex-
cedere non potest, idem est de eo, qui ex communi consensu par-
tium est electus, cum sit instar arbitri. Non obstat *Can. prius 34. q.*
II. ubi reconventio nullo modo est licita Nam Resp. quod ibi fiat ser-
mo de crimine, in quo ideò reconventio non obtinet, quia non rela-
tione criminis, sed purgatione reus fit Innocens. *Can. 12. & d. can.*
prius 3. q. II.

QUÆSTIO XXI.

*An Clericus hæres Laici coram iudice Lai-
co conveniri debeat?*

R. Sub distin. re integrâ conveniendus est coram iudice Ecclesia-
stico *§. I. instit. de hered. qualit. §. licet autem inst. quibus ex causis*
manumittere non licet ex quibus colligitur quod postquam Clericus
hæres Laici adivit hæreditatem, incipiat patrimonium, & jura à de-
functo transfusa censerî patrimonium Clerici proprium, atque adeò
gaudere privilegio Clericali juxta *thes. 9. & 10.* ratio, quia quando
res non privilegiata pervenit, ad privilegiatum amittit naturam anti-
quam, & efficitur privilegiata *c. unicam 8. fin. de jure Patronatus in 6.*
Joann. Immol. in lib. si eum hominem ff. de fidejuss. Re non integrâ con-
veniendus est coram iudice Laico per *cap. quia de iudicis reg. is*
qui in jus in 6. ratio, quia instantia inchoata cum defuncto transit
in hæredem *l. ubi captum ff. de iudiciis*, Jason. in *auth. quas actiones*
n. 39. Cod. de SS. Eccles. Non obstat contra primam conclusionem:
hæres absens ff. de iudiciis, ubi hæres in foro defuncti conveniendus,
si ibi invenitur, nullòque suo proprio privilegio excusatur, Nam
Resp.

Resp. distin. nullo proprio privilegio particulari excusatur conced. nullo privilegio quod à jure communi concessum vel intra illud insertum, sicut privilegium Clericale neg. Resp. aliter quòd licet forum defuncti respectu loci mutetur in hærede, ita ut coram alio iudice Ecclesiastico loci defuncti conveniri possit, non tamen mutatur forum respectu iudicis alterius ordinis. Non obstat *dict. reg. qui in jus in 6.* ubi hæres eo utitur jure, quo defunctus Nam Resp. si res non integra sit conced. si sit integra neg. Urg. hæres conveniri debet, ubi defunctus, quia illum repræsentat, & ex persona defuncti convenitur tametsi ex sua persona gaudeat privilegio fori, non tamen quatenus repræsentat personam defuncti: discreta enim solent esse jura, quàmvis in unam eandemque personam concurrant *l. tutorem ff. de iis quibus ut indig.*; Resp. distin. tametsi ex sua persona gaudeat privilegio particulari conced. communi toti ordini Clericali, & clauso in corpore juris neg., ad dictam *l. tutorem* dico discreta esse jura quando solum obstat privilegium particulare non etiam publicum insertum in corpore juris, Inferes: ergo néque coram sæculari Clericus conveniri potest licet res non sit integra; nam sicut si res non sit integra convenitur nomine defuncti ut hæres, ita pariter si res sit integra, Resp. esse disparitatem, ubi enim res non est integra tantum nomine defuncti convenitur, ubi verè est integra insuper suscipit litem nomine proprio. Non obstat contra secundam conclusionem *auth. statuimus Cod. de Episc. & Cler.* ubi Clericus indistinctè non potest conveniri coram Laico, adeòq; siue lis cæpta, siue non cæpta sit, Clericus hæres non tenebitur eam prosequi, coram Laico quia quando forum mutatur ex mutatione personæ successoris, & qualitatis, ejus successor non tenetur sequi forum defuncti *gl. in cap. is qui in jus de R. J. in 6.* Nam Resp. esse disparitatem: ubi enim lis incipit postquam Clericus est effectus Dominus hæreditatis per aditionem, sumit initium à sua persona quæ privilegiata est, quando verò lis antecedit tempus, quo Clericus efficitur Dominus hæreditatis, & prius est quàm Clerici privilegium, consequens est, ut Clericus non possit quoad eam litem uti suo privilegio Barbosa *in l. si constante §. fin n. 165. & pro illius argenter facit. ff. solut. matrim.* Urg. per *l. si constante §. fin. ff. solut. matrim.* ubi ex eo instantia cæpta cum delinquente non transit in fiscum, quia fiscus habet suos iudices proprios ergo simili modo instantia cæpta non transferetur in Clericum cum suos quòque proprios iudices scil. Eccle-

Ecclesiasticos habeat, Resp. ibi non esse rationem decidendi quod
 fiscus habeat proprios iudices ideò instantiam non continuari, imò
 transit in fiscum, qui institutus hæres utitur jure privati *l. si legatus*
§. fin. ff. ad S. C. trebell. sed ratio decidendi est, quoniam, cum fiscus
 succedat per publicationem succedit bonis, non personæ, & per
 consequens non repræsentat personam, quo fit ut in eum instantia non
 transeat, licet successoris universalis vices sustineat Guillelm. Bene-
 dict. *in repet. cap. Raynuntius verb: & uxorem decis. 5. n. 277.* Uirg. per
l. tam ex contractibus ff. de judiciis: ubi instantia iudicii cæpti cum fi-
 lio familias mortuo transit in patrem successorem peculii, qui néque
 est hæres néque filium repræsentat *l. qui contra ff. de fidejuss.* sed tan-
 tùm successor bonorum *l. 2. ff. de costrens. pecul.* ergo idem obtinet
 in fisco qui solùm est bonorum successor nisi obstaret alia ratio quod
 habeat suos proprios iudices, Resp. filium, dum litem contestatur,
 adstringi quasi contractu, ut solvat id in quo fuerit condemnatus, &
 pater videtur pro eo intercedere quatenus est in peculio *l. 3. §. idem*
scribit. ff. de peculio quasi quidam fidejussor, proinde instantia ad pa-
 trem transit utpote ad eum, cui nocet sententia, & adversus quem
 potest executioni mandari sine novis actis *l. 1 ff. iudicatum solvi*, non
 ut successorem bonorum filii sed ex eo, quod cum propter quasi
 contractum litis contestationis teneatur pro filio quasi fidejussor ju-
 dicii Barbof. *cc. ll.* Non obstat *l. 2. §. ex his ff. de V. O.* ubi obliga-
 tio ex persona successoris non variatur, adeoque néque forum, Nam
 Resp. esse disparitatem quod obligatio jam contracta per defunctum
 respiciat solum tempus præteritum, econtra forum respicit iudicium
 pendens à tempore futuro, & sic variari potest ex persona successoris,
 quæ attendenda est quoad forum, & iudicium, si iudicium in ea sumat
 initium non in persona defuncti, propter privilegium in corpore
 juris Clausum Carlevallio *disp. 2. n. 319. de jurisd.*
& for. compet.

QUÆ

QUÆSTIO XXII.

An Clericus in casu evictionis suum emptorem Laicum coram iudice Laico defendere debeat?

R. Affirmativè per *l. venditor ff. de judiciis*, ratio, quia in tali casu Clericus non est reus principalis, sed rei defensor Engel *de for. compet. n. 45.* Gaill. *1. Obs. 27. n. 7.* Non obstat quòd *d. l. venditor* non loquatur de Clerico venditore, adeoque sicut non habet locum in fisco venitore (cui Clericus in favorabilibus comparatur Covarr. *pp. 99. cap. 8. n. 2.*) qui si velit defendere emptorem ab actione contra ipsum jam in iudicium deductâ poterit causam ab eo iudice eximere, & ejus cognitionem deferre ad proprium fisci iudicem *l. 3. Cod. de jure fisci*, id pariter habet locum in Clerico venditore, Nam Resp. casum *d. l. venditor* omnino esse diversum à lege 31. nam in *l. venditor* dicitur, quòd venditor defendens emptorem evictionis nomine debeat sequi forum rei seu emptoris, sicque alieno nomine agere tanquam necessarius defensor, nec proinde dicitur de ejus foro esse, e contra in *l. 3.* dicitur: quòd venditor fiscus læsus in venditione proprio nomine agat ad restitutionem residui pretii, ideoque coram suo litigare debeat, ne proprio nomine agens alterius fori esse efficiatur. Non obstat quòd Abbas dicat in *cap. 1. in iura frequenter §. in aliis n. 28.* & *ut lite non contest:* si Clericus defendat colonum suum vel inquilinum, coram suo Ecclesiastico vocandus est, quia inquilinus nullum jus in re habet & Clericus ut verus Dominus rei petitiæ in iudicium vocatur, Nam Resp. nihil contra inferri, cum ibi rem propriam proprio nomine defendat, coram Ecclesiastico causa tractari debet juxta *thesim 13.* secus si Clericus præstet emptori coram sæculari iudice auctoritatem, & defensionem necessariam, ubi etiam sententia fertur, & fit executio contra Laicum Aretin in *§. actionum instit. de actionibus n. 19.*

QUÆSTIO XXIII.

An Clericus suscipiens ordinem Ecclesiasticum post delictum commissum liberetur à jurisdictione judicis Laici?

R. Sub distinctione: Clericus sine fraude suscipiens ordinem Ecclesiasticum post delictum commissum liberatur omnino à jurisdictione judicis Laici per *l. hos accusare ff. de accusat. l. si maritus §. i. ff. ad l. Jul. de adult. coerc.* Cum fraude verò, & judicii detrectandi causâ ordinem suscipiens non liberatur, *d. l. hos accusare*: fraus hic præsumitur, dum talis ante susceptum ordinem jam fuit accusatus, denunciatus, aut sanè infamatus *l. ult. ff. de bonis eor. qui mortem sibi &c.* Oldrad. *consil. 4.* Barth. in *l. i. ff. de pœnis*, & proinde puniri potest à judice sæculari non quidem in corpore, sed in bonis *c. i. §. de oblig. ap. ratioc. &c.* Panormit. *ad d. c. c. i. §. de oblig. ad ratioc. &c.* Non obstat contra primam conclusionem, *l. si quis posteaquam ff. de judiciis*, ubi propter fori mutationem quis non excusatur, Nam Resp. illam *l.* intelligendam esse, quando Laicus vult Clericus fieri, postquam præventus est per citationem, quod non est contra conclusionem. Non obstat contra secundam conclusionem, *auth. Clericus Cod. de Episc. & Cler. & l. qui cum uno §. reus ff. de re milit.* ubi indistinctè Clericus conveniri debet coram Episcopo, Nam Resp. ibi esse sermonem, dum judicium nondum inchoatum est, conclusio autem intelligenda est de accusato jam reo, & sic inchoato judicio, ita ut judex causæ maneat, non personæ. Non obstat *l. qui autem in princ. ff. si quis caut. &c. l. Juris-peritus ff. de excus. tut.* ubi quis propter privilegium superveniens excusatur, Nam Resp. id locum obtinere, dum quis non motu proprio, sed fortè tractus à superiore ad Clericatum pervenit,
Barth. *cc. 11.*

THESIS XIV.

De legibus vel statutis Laicorum, quibus tenentur, vel non tenentur Clerici.

Effectus secundus privilegii Clericalis est, Equdd legibus, & statutis Laicorum secundum vim coactivam obligantibus non ligentur Clerici, (a) licet videantur quoque Ecclesiae favorem, & patrocinium continere, (b) secus secundum vim directivam obligantibus. (c)

(a) Uti contractus testamenta in poenam irritantibus, c. Ecclesia, c. quæ in Ecclesiarum de constitut. c. ult. de reb. Eccles. non alien. ratio, quia essent quædam usurpatio potestatis immunitati Ecclesiae repugnans, d. c. Ecclesiae, Navarr. de constitut. consil. 43. n. 5. Non obstat l. fin. ff. de off. ejus cui mandat. &c. ex qua colligitur vim directivam esse valde inefficacem finè coactiva, adeoque etiam quoad vim coactivam ligari Clericos, cum enim non obligentur eas leges servare, neque poterunt propter earum transgressionem puniri, Suarez de leg. lib. 3. c. 34. Nam Resp. neque poterunt puniri tanquam rei poenæ ex vi legis civilis Conced. tanquam rei poenæ ex vi juris naturalis, & ex vi legis justitiæ, propter quam tanquam legem Canonicam, & naturalem superiores Ecclesiastici tenentur vindicare, & emendare delicta suorum subditorum, nego. Urg. non positâ illâ lege actio illa non fuisset mala, & nec poenâ digna, ergo iste reatus oritur ex vi coactiva legis civilis, Resp. disting. conseq. remotè Conc. proximè nego conseq. neque per hoc sequitur saltem remotè ex se posuisse vim coactivam, nam dico non ideò factum, quia lex civilis

fuit, sed ideò quia acceptata à SS. Canonibus, ut tali modo obligaret juxta hanc thesim ad *literam C.* (b) *can. 1. distinct. 96.* ratio, quia eò ipsò, quòd lex prohibeat vel præcipiat Clericis in particulari, supponit, & exercet potestatem superiorem in illos, quæ non est: imò non potest censi favorabilis lex, quia magis nocet usurpando jurisdictionem, quàm profit aliquid commodi asserendo, Menoch. *de jurisdictione lib. 2. cap. 1.* Non obstat *cap. novit. de judiciis*, ubi Princeps Laicus potest Clerico privilegium validum conferre, quod nihil aliud est, quàm lex favorabilis, adeoque leges favorabiles ferri possunt in Clericos, Nam Resp. esse disparitatem, quòd privilegii concessio non sit actus jurisdictionis, sed actus liberalitatis, qui etiam dari potest non subdito, imò superiori: aliud est de lege concernente actum jurisdictionis, & potestatem in Clericos, quæ non est juxta *thesim 9.* (c) uti merces taxantibus, agentibus de non exportanda annona tempore penuriæ *cap. 1. de novi operis nuntiatione. Can. cum ad verum dist. 96.* ratio, quia sunt in æquitate naturali fundata ad communem pacem in republica servandam, Engel *de constitut. n. 35.* & turpis est omnis pars suo universo non congruens, S. August. 3. *Confess. 8.* Canonistæ in *d. cap. Ecclesia de constitut.* Legistæ in *l. cunctos populos Cod. de summa Trinit.* Non obstat *cap. Ecclesia Sanctæ Mariæ de constitut. can. bene quidem distinctione 96.* ubi nulla potestas Laicis attributa in personas Ecclesiasticas, ergo neque quoad vim directivam, Nam Resp. disting. conseq. neque quoad vim directivam ligantur legibus Laicorum, si directè includant Clericos, & non abstrahant à Laicis, & Clericis, Conced. legibus communibus abstrahendo prædicto modo, nego; ratio differentiæ est, quia, quando in particulari circa Ecclesiastica disponunt, & præ se ferunt potestatem Laicorum in illa, quod repugnat immunitati Ecclesiasticæ juxta *d. cap. ult. de reb. non alienand.* quando verò in communi loquuntur tantum ex potestate gubernandi rempublicam in temporalibus libertas Ecclesiastica non læditur, Suarez *de leg. lib. 3. c. 34.* Non obstat *auth. cassa Cod. de SS. Eccles.* ubi leges civiles, per quos Clerici timidiore sunt contra libertatem Ecclesiasticam esse dicuntur, sed per leges communes etiam secundum vim directivam obligantes Clerici fiunt timidiore, *d. cap. Ecclesia de constitut.* ergo leges civiles etiam secundum vim directivam obligantes sunt contra libertatem Ecclesiasticam.

cam, Nam Resp. transmissâ Maj. quia tunc dicuntur fieri timidiores, quotiescunque per legem privantur illis rebus, quæ jure naturali, gentium, & civili omnibus sunt communes uti in *c. ult. de immunit. &c. in 6.* & in hoc sensu negatur minor; quia *d. cap. de Ecclesia & de constit.* loquitur de legibus secundum vim coactivam, non directivam, quæ non imponit gravamen contra libertatem Ecclesiasticam obligantibus. Dices: Clerici etiam quoad vim directivam sunt exempti, quia non obligantur ex virtute illarum legum, neque tenentur ex obedientia tali legi parere, cum sint absolutè exempti, quomodo enim obligatus manens potest dici exemptus? Resp. quòd Clerici observent has leges, ut liberi à iugo illarum, non tamen ut liberi à iugo rationis naturalis, neque repugnat non esse exemptos ab observatione, quæ procedit à ratione naturali, esse tamen exemptos à vinculo illarum, quod procedit à jurisdictione, quæ non est, Suarez *cc. II. Urg.* impossibile est aliquem teneri legibus alicujus, à quo non potest puniri, utraque enim potestas directiva, & coactiva est necessaria ad efficaciam legis *l. fin. ff. de off. ejus qui mandat, &c.* Resp. disting. utraque est necessaria ad efficaciam legis, ità ut utraque sit in eadem persona, nego, ità ut potestas directiva sit in Laica, coactiva in Clerico, Conced.

QUÆSTIO XXIV.

An Clerici teneantur ad ea, quæ pertinent ad necessitatem, & utilitatem communem Laicis & Clericis?

R. Affirmativè per *cap. non minus, &c. adversus & de immunit. &c.* & *l. ad instructiones cod. de SS. Ecclesiis*, conditionibus ibidem regulariter requisitis, ratio quia justitia postulat, ut omnes, qui rebus communibus indigent ad expensas, quæ in illis fiunt, concurrant,

reg. is, qui commodum de R. J. in 6. Gutierrez p. q. lib. 1. cap. 3. n. 8. Panorm. consil. 3. lib. 1. Non obstat c. *quanquam* & de censibus, ubi Clerici non obligantur ex vi legum civilium sub quocunque tenore præcepti, Nam Resp. hoc procedere quoad vim coactivam. Non obstat d. c. *non minus* in verbis: *Laici humiliter suscipiunt, &c.* & in verbis: *si Clerici spontè velint*, ex quibus solum quædam honestas, non verò necessitas colligitur, Nam Resp. ibid. tales contributiones committi arbitrio boni viri, quod non est liberæ voluntatis, deinde verba: *Laici humiliter suscipiunt, &c.* non referuntur ad honestatem seu liberam voluntatem, sed ad Laicos, ne Clericos cogant, qui tamen cogi possunt per suos superiores Ecclesiasticos secundum præcedentem thesism ad lit. C. Urg. d. cap. *non minus* & cap. *adversus* tantum mentionem faciunt de consulibus, & rectoribus civitatum, & non de Regibus, ergo jura allegata prohibentia formam servandam in postulandis tributis à Clericis non extenduntur ad tributa regia adeò, ut ad illa Clerici teneantur etiam deficientibus illis conditionibus, Resp. ibi Rectores nominatos esse propter occasionem facti, quia ex contextu apparent verba generalia, nimirum in d. cap. *non minus*: *nec non alii qui potestatem habere videntur.* Non obstat quod in d. cap. *non minus* dicatur: propter imprudentiam tamen quorundam Romanus Pontifex prius consulatur, cujus interest communibus utilitatibus prævidere, adeoque si fuerit evidens justitia, & ratio contributionis, & consensus sit debitus secundum prudentiam non erit opus consulere Romanum Pontificem, consequenter illud requisitum pro nullo habetur, cum tantum fundetur in præsumptione, quæ cedit veritati Suarez de immunit. cap. 26. n. 17. Nam Resp. quod ille textus supponat solum morale periculum, & occasionem frequentis mali, & non reverà supponit rem præsumptam, quæ præsumptio cedere deberet veritati, & hoc satis est, ut lex universaliter feratur, & obliget etiam in particulari, licet in eo cesset ratio negativè, Suarez ec. II. Urg. difficilis est aditus ad Papam, ergo non obligat, Resp. distin. consequ. quando est periculum in mora, & necessitas brevioris temporis ita ut actus non possit differri, Conced. quando est necessitas longioris temporis, negatur consequ. Non obstat, quod hujusmodi impositiones reverà non sint tributa, quæ indicant subjectionem, vel Principibus tanquam domino solvantur, sed tantum sunt distributiones, quæ inter cives fiunt ad proprios illos

Alorum usus, ergo omnes, qui hujusmodi rebus indigent, debent concurrere cum suis distributionibus juxta justitiam commutativam etiam non servatis ibid. regulariter conditionibus, Nam Resp. satis patere ex *d. decret.* quòd loquantur de exactionibus, quæ ad relevandas communes utilitates ordinantur, Suarez *de immunit. cap. 26. n. 17.* dixi non servatis regulariter conditionibus ibid. requisitis, quia si speciale privilegium circa hujusmodi contributiones à Pontifice alicui Principi indultum sit, id extra dubium est. Non obstat *cap. 47. in genesi*, ex quo immunitatem Ecclesiasticam quoad hujusmodi tributa etiam observatam fuisse à Tyrannis apertè colligitur, quem textum confirmat *l. sancimus Cod. de Sacros. Eccles.* quantò magis ergo in hoc felicissimo tempore Christianorum bona Ecclesiastica in eadem libertate manutenenda sunt, Nam Resp. prædicta vera esse, si Principes imponerent nova onera, quæ non essent communia Laicis & Clericis, August. Bero in *cap. 1. n. 22. 4. de constitut.* Non obstat, quòd conditiones in *d. cap. adversus* expressæ non requirantur quoad onera personalia uti ad murorum vigilias juxta *cap. pervenit de immunit. &c.* ergo neque quoad onera realia, quæ minùs repugnant statui Clericali, Sanchez *consil. mor. lib. 2. cap. dub. 55.* accedit Estrada *lib. 2. cap. 3. 4.* ubi procurante Nehemia sacerdote, muri Hierusalem per sacerdotes præsertim, & Levitas reædificari leguntur, ità ut unâ manu fecerint opus, alterâ tenuerint gladium, Nam Resp. jura juribus concordanda esse, & legem priorem accipere interpretationem à posteriori; hinc disting. non requiruntur expressè,
 Conced. tacitè, Neg.

THE

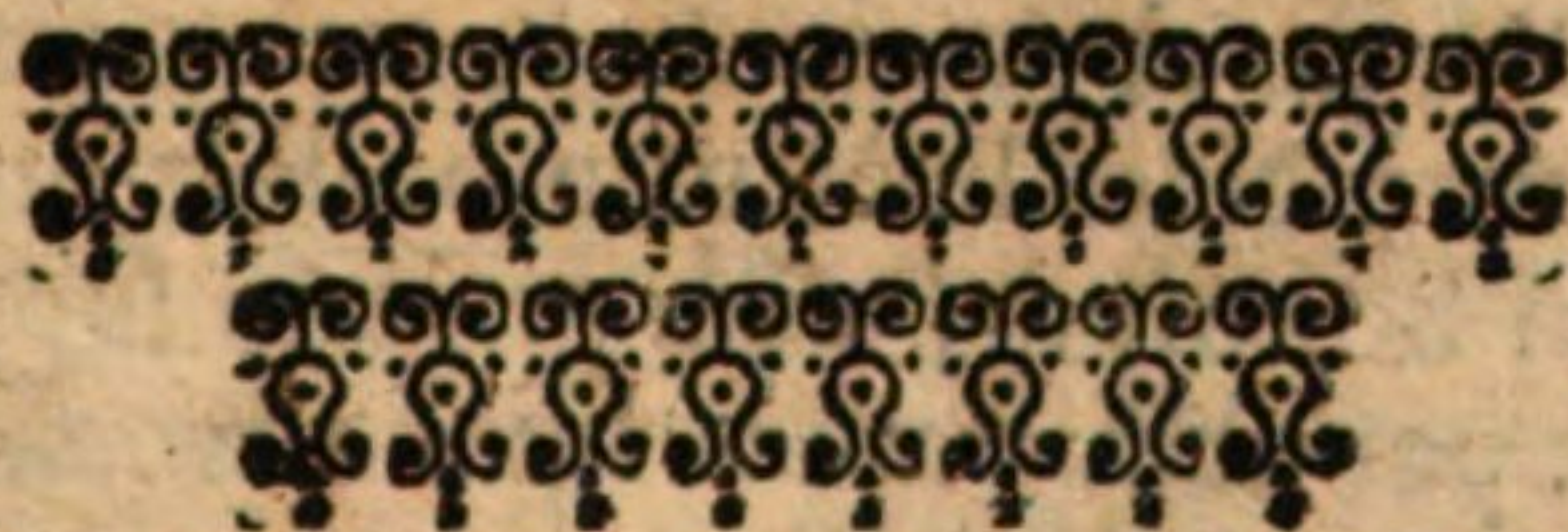
THESIS XV.

De oneribus personalibus, à quibus excusantur Clerici.

Tertius effectus privilegii fori est, quod Clerici ab omnibus, quæ in aliqua actione fordidâ, sæculari, vel obligatione subeundi talia munera consistant, eximantur, [a] uti à muneribus, tutelæ, curatelæ, [b] Avocaturæ, & Magistratûs, [c] procurationis, [d] à murorum vigiliis, (e) nisi tamen simul juvarentur Ecclesiæ, & necessariò protegendæ essent personæ innocentes, & miserabiles. (f)

(a) *Ne Clerici vel Monachi* quasi per totum *tit. l. 1. 22. 29. Cod. de Episc. & Cler. l. placet & l. Sancimus Cod. de SS. Eccles.* ratio: quia nemo potest duobus Dominis servire, non enim Clerici se possunt implicare negotiis sæcularibus quin à divinis avocentur Engel *tit. Ne Clerici vel Monachi & c. n. 3. Apost. 2. ad Timoth 2. Richard. & Bonavent. art. 3. q. 1. ad 1.* (b) *auth. præbiteros l. 41. Cod. de Episc. & Cler. Engel cc. 11. Non obstat cap. 1. Ne Clerici & c. & can. fin. distinct. 86.* ubi possunt esse tutores Clerici, Nam Resp. ibi esse sermonem de tutoribus miserabilium personarum quorum defensionem non solum licitè, sed etiam laudabiliter suscipiunt Snarez *de immunit. c. 22. n. 10.* non verò quarumcunque personarum Laicarum. (c) *cap. 1. Ne Clerici & c. d. l. placet Cod. de SS. Eccles.* maximè ubi vindicta sanguinis agitur *e. penult. d. fit Ne Clerici & c.* Dices: Status Austriæ etiam Ecclesiastici, qui bona temporalia possident vocantur, ad comitia & consilia, & ibi diversa officia suscipiuntur, ergo Clerici non sunt immunes

munes ab huiusmodi muneribus Resp. disting. conseq. non sunt im-
 munes ab illis quæ cedunt in utilitatem Ecclesiarum conced. , ab il-
 lis quæ fiunt causâ privatæ avaritiæ , & cum neglectu divini servitii
 suscipiuntur neg. d. c. fin. distinct. 86. (d) c. Sacerdotibus & Ne Cleri-
 ci & c. & can. pervenit distinct. 86. ratio quòd nemo militans Deo ne-
 gotiis sæcularibus se implicet Panorm. inc. sed nec n. 2. & Ne Cleri-
 ci & c. Felin. in c. cum quidam col. 2. vers. sunt tres casus & de iureju-
 rando. Non obstat c. per venerabilem & qui filii sint legitimi , ubi
 Archi-Episcopus procuravit causam Ecclesiasticam Laici apud Papam
 Ergo Clerici possunt esse procuratores , Nam Resp. conced. casum
 illius capitali , & disting. conseq. possunt esse procuratores in judi-
 cio sæculari aut extra, vel ex cupiditate lucrandi neg. ex charitate, &
 amicitia subdisting. ad unum vel alterum negotium conced. , genera-
 liter neg. conseq. Urg. cit. c. Sacerdotibus & Ne Clerici & c. quod
 loquitur indistinctè, non tantum generalem sed etiam particularem
 procuracionem interdicit , Resp. disting. sed etiam particularem pro-
 curacionem interdicit, quæ assumitur ex cupiditate conced. ; quæ as-
 sumitur ex charitate, & quæ potest redundare in utilitatem Ecclesiæ
 neg. Panorm. cc. ll. (e) c. ex multa & de voto, & voti redempt. ra-
 tio, quia miles Christi desinit esse miles sæculi cap. unicum de Vasallo
 milite qui arma belli depos. 2. feud. , & pia opera dicuntur arma Cle-
 ricorum can. reprehensibile 23. q. 8. Non obstat c. 2. & de immunit. & c.
 ubi nemo per Ecclesiæ nomen excusatur à vigiliis Nam Resp. hoc in-
 telligendum esse in extremo periculo, ubi necessitas non habet legem,
 & ubi Clerici vel per sumptus, aut servos suos, vel si non aliter per se ipsos
 vigilias procurare debent Suarez cc. ll. (f) c. petitio & de homi-
 cidio d. c. 2. & de immunit. & c. Engel & Joës. tit.
 de immunit, & c.

K

QUÆ

QUÆSTIO XXV.

An Clerici possint esse Tabelliones seu Notarii?

R. Negative per *c. sicut te* & *Ne Clerici &c.* ratio, quia hoc officium est publicum authoritate, dicitur enim tabellio servus publicus in *c. 2. junct. gl. in verb. servo publico de usur. in 6.* hujusmodi autem ministeriis vacare non possunt Clerici *c. sed nec* & *Ne Clerici &c.* Oltrad. consil. 57. *quis possit creare n. 2.* Angel. consil. 284. *præmitto ad evidentiam in print.* Nno obstat *d. c. sicut te*, quod solum de Clericis in sacris loquatur, non etiam id prohibeat Clericis in minoribus juxta *Can. reprehensibile 23. q. 81.* Nam Resp. hanc prohibitionem fuisse factam Clericis in sacris, quia ipsi tantum in civitate illa exercebant officium tabellionatus, in qua solis Clericis in sacris populus habebat fidem, quæ ratio cum quoad Clericos minorum ordinum non vigebat, de illis contrarium non videtur fuisse dispositum adeoque iste casus omissus remansit in dispositione antiqui *canonis reprehensibile 23. q. 8.* Fagnan. in *secunda part. tertii decretal.* *Ne Clerici &c. in d. c. sicut te n. 29.* Non obstat quod *d. cap. sicut te* & *Ne Clerici &c.* loquatur de Clericis beneficiatis, adeoque à contrario sensu si non sint beneficiati, cum poena nimirum subtractio beneficiorum locum non habeat, ne que prohibitio ad illos extendenda non est, Nam Resp. sufficere, quod Clerici habeant, unde congruè sustententur, sive ex beneficio sive ex patrimonio *c. Episcopus* & *de præbend.* ut non possint negotiari, & officium hoc exercere, quod solum in *c. 1.* & *Ne Clerici, &c.* & in *c. ut officium* §. *ad conscribendas de hæret. in 6.* ratione necessariæ sustentationis illis conceditur; Nam licet non possint puniri non beneficiati per subtractionem bonorum, cum privatio supponat habitum, tamen puniri possunt per alias poenas latas adversus Clericos negotia sæcularia exercentes, *Con. Trid. Sess. 22. cap. 1.* Non obstat *Can. multorum,* & *Can. Monachus distinct. 77.* ubi in causis Ecclesiasticis conceditur officium tabellionatus, adeoque licet non in causis sæcularibus, saltem in spiritualibus negotiis esse possunt Notarii, Nam Respondet gl. ibi No-

Notarium accipi pro scriba, sicut in *l. 3. Cod. commun. deleg.* Non obstat *d. c. 5. ad conscribendas de haret. in 6.* ubi Clericis potestas datur hoc officium exercendi, Nam Resp. illud speciale esse in causa hæresis favore fidei. Non obstat, quod Laici non possint esse tabelliones in causis Ecclesiasticis, ideoque necesse sit dare personas Ecclesiasticas ad hoc officium, ne potestas Episcoporum creandi notarios sit frustratoria *c. quoniam contra de probat.* Nam Resp. negando Laicos non posse esse tabelliones in causis Ecclesiasticis juxta *Con. Trid. Sess. 22. c. 10.* quod concedit Episcopis examinare quoscunque Notarios licet Pontificiâ, vel Imperiali authoritate creati fuerint, iisque repertis inhabilibus id prohibere, adeoque *Con. Trid.* clarè supponit ante prohibitionem Episcopi Laicos posse hujusmodi officium exercere etiam in spiritualibus, cum privatio præsupponat habitum, *l. 10. ff. de V. O. Hostiens. in d. cap. sicut te n. 3. ne clerici Fagnan. ec. ll.*

THESIS XVI.

De privilegio Clericali Can. si quis suadente diabolo, 17. q. 4. ejus expositione, & quatuor causis.

SUB immunitate personali comprehenditur, etiam privilegium Canonis, cujus tenor est: *si quis suadente diabolo hujus sacrilegii reatum incurrerit, quod in Clericum vel Monachum, violentas manus injecerit, anathematis vinculo subjaceat: & nullus Episcoporum illum præsumat absolvere, nisi mortis urgente periculo, donec Apostolico conspectui præsentetur, & ejus*
K 2 man-

mandatum suscipiat, (a) hujus causa efficiens est jus divinum, (b) forma sunt ipsa verba indicantia hanc censuram verè, & actualiter imponi: (c) finis est culpa gravis, seu peccatum mortale, (d) quod committitur per actionem graviter injuriosam circa Clericum non tantum quoad solam intentionem, seu actum merè interiorem, (e) sed etiam simul quoad executionem, seu actum exteriorem: (f) causa materialis, seu objectum sunt ipsæ personæ prædicto modo injuriantes Clericos. (g)

(a) *d. Can. si quis suadente 17. q. 4.* (b) nimirum quoad potestatem ferendi censuram, *Can. nemo contemnat 11. q. 3.* ubi dicitur: non enim homo est qui ligat, sed Christus, qui nobis hanc potestatem dedit *extra vag. unam sanctam de major. & obed.* sed jus humanum quoad institutionem *Math. 18. si Ecclesiam non audierit, sit tibi tanquam Ethnicus, & publicanus*, per quæ verba Christus non instituit immediate per se ipsum, ut Ecclesia uteretur tali poenâ determinando modum ejus, sed id Ecclesiæ permisit per potestatem ab ipso acceptam *juxta thesīm nonam ad lit. B.* & ratio est, quòd aliàs omnis homo contumax statim ex jure divino excommunicationem incurreret, quod esset absurdum, *Soto in 4. distinct. 22. quest. 3. art. 1. & seqq.* Dices: *ait. locus Matthæi satis indicat*, quod Christus instituerit censuram excommunicationis, & virtualiter præceperit ibi Pastoribus Ecclesiæ, ut illâ feriant inobedientes, & contumaces, quia non possunt aliâ ratione teneri cæteri fideles ad vitandos hujusmodi homines, ergo jus divinum etiam est causa efficiens quoad institutionem, *Resp.* hoc argumentum nimis probare, scilicet quòd etiam Ecclesia neminem excommunicet, sed tantum declaret ipso divino jure excommunicatum, & omnes leges Ecclesiasticæ, quæ ferunt excommunicationem ipso

ipso jure incurrendam essent juris divini, quæ sunt absurda, Suarez *de cens. disput. 4. num. 3.* (a) verba scilicet posita ad *lit. A. anathematis viculi*: (quo fit maledictio per execrationes publicas adversus excommunicatum, Covarr. *in c. alma mater §. 8. n. 6.*) subjaceat, (d) *c. sacro* & *de sent. excom. Con. Trid. Sess. 25. c. 5. de reform. Paul. 1. ad corinth. 5.* ubi cum quendam excommunicaret, crimen ejus gravissimum in medium proposuit: suffragatur ratio naturalis, quod hæc poena tanquam gravissima debeat esse commensurata culpæ juxta justitiam commutativam, Suarez *de cens. disp. 4. in princ. & Sect. seqq.* (e) *cap. tua nos, cap. sunt tuis* & *de simonia*, ubi tanquam certum principium sumitur Ecclesiam judicare de sibi manifestis, non verò de occultis, ratio ulterior est, quod nemo cogitationis poenam subeat, *c. 14. & de poenit. l. 18. ff. de poenis.* Non obstat, quod censura imponi possit propter peccatum solâ voluntate conceptum, seu actum interiorem, *Clem. unic. §. rerum de hæret.* ubi excommunicantur iudices, qui in causa fidei ex odio vel amore aliquid amittunt, vel faciunt. & *cap. ult. vers. ceterum de hæret. in 6.* ubi præcipitur bona intentio in actu sub excommunicatione, Nam Resp. 1. disting. antec. propter solum actum interiorem, id est qui per se est occultus Ecclesiæ, neg. qui est occultus per accidens, & secundum se non est extra objectum talis potentiae, Conced. & sub eadem proportionem negatur conseq. Resp. 2. propter solum actum interiorem secundum se sumptum, negatur, unitum est informantem moraliter actum exteriorum, Conced. ant. sed in dictis juribus non est actus interior secundum se, sed quatenus influit in externum uti odium, vel amor in iudice imperat pravum usum sui muneris, & sic præcipitur ibid. ut eam intentionem non habeat scilicet quatenus influit in exteriorum. (f) *d. Can. si quis suadente 17. q. 4.* cujus verba præ se ferunt violentas manuum injectiones in effectum, & re ipsa, *cap. perpetuo de elect. in 6.* quæ verba in materia odiosa secundum suum rigorem accipienda sunt Reg. odia restringenda, R. J. *in 6.* Ugolin. *tab. 1. de cens. c. 9. §. ult.* Navarr. *de datis & promissis n. 15. vers. octavo noto.* (g) quales sunt, quæ ponuntur in thesi 10.

QUÆSTIO XXVI.

An illi, qui habent invincibilem censuræ latæ in Can. si quis suadente 17. q. 4. ignorantiam, incurrant illam?

R. Negativè per Can. proposuisti in fin. distinct. 82. cap. ut animarum de constit. in 6. ubi licet Clericis jure divino incontinentia prohibita sit, non tamen dicuntur censuram incurrere antequam habeant notitiam legis Ecclesiasticæ censuram inferentis, & in cap. ut animarum &c. dicitur sententiis ordinariorum non ligari ignorantes, ratio quia ab ignorante deest contumacia, l. qui ignorans ff. locati, &c. cap. si verò de sent. excom. ob quam excommunicatio fertur, Can. nemo 11. q. 3. Sylvester V. ignorantia n. 14. Navarr. in manual. confess. c. 27. n. 274. Non obstat reg. ignorantia facti de R. J. in 6. ubi ignorantia juris neminem excusat, Nam Resp. id verum esse quoad invaliditatem actûs, non etiam quoad pœnam saltem apud simplices l. cum indebito §. 1. ff. de probat. neque enim cujuslibet est eadem professio ut corpus juris, & bullas Pontificias legat, & examinet, Engel de sent. excom. n. 10. Urg. lex communis pœnam constituens adulteris, incestuosis, furibus, qui scientes id scelus agunt, inscii tamen ignorantia probabili pœnæ statutæ, v. g. quia rustici, foemina, nihilominus tenentur pœnâ legis communis, Covarr. in relect. c. alma mater de sent. excom. in 6. §. 10. n. 9. Resp. distin. inscii ignorantia probabili pœnæ propriè dictæ, seu vindictivæ, Conced. pœnæ impropriè talis, seu medicinalis, Neg. ratio disparitatis est, quod primi generis pœnæ malefactoribus in foro civili imponi solitæ præcisè propter inobedientiam erga Deum, & propter vindictam sceleris imponantur, secundi verò generis cum sint medicinales aliquam inobedientiam interpretativam erga Ecclesiam supponunt, arg. Can. nemo 11. q. 3. Urg. mutilans vel occidens incurrit irregularitatem, licet jus irregularitatis ignoret Engel cc. 11. ergo hoc etiam debet obtinere in excommunicatione Resp. 1. argumentum à pœna irregularitatis ad pœnam excommunicationis esse odiosum, & inefficax. Resp. 2. neg. con.

conseq. & dando disparitatem, quod ideo irregularitas ab ignorante incurratur, quia non est censura proprie dicta sed macula seu defectus lenitatis. Non obstat *Can. 1. 15. q. 1.* ubi Gratianus ex S. August. dicit: peccatum non posse esse nisi voluntarium, secus esse de poena peccati quasi ea ab ignorante, & nolente contrahatur Nam Resp. 1. auctoritatem S. August. esse quidem probabilem, non autem necessariam. Resp. 2. ibi appellari poenam peccati nostrum animae vitium per peccatum primi parentis corruptae, & solutae à justitia illa originali, quam primus homo in sua creatione sortitus fuerat, hoc enim vitium est concupiscentia, quae poena dicitur juxta S. Paul. *ad Rom. cap. 7. invenit homo aliam legem in membris suis repugnantem legi mentis suae.* Urg. scientia poenae non requiritur ut per hanc dicatur reus legis transgressor, cum per ipsius legis prohibitionem simplicem manifesta sit voluntas legislatoris, quae sibi subditos obligat naturali quâdam obligatione ut eidem legi obtemperent alioquin culpam, & poenam subituri Covarr. *cc. 11.* Respond. hoc procedere in poena proprie tali & vindicativa. Urg. neque scientia requiritur ut per hanc transgressor videatur consentire quasi ad poenam teneretur delinquens naturali quâdam obligatione, quae ex consensu delinquentis procedit *l. Imperatores ff. de jure fisci*, ratio enim est quod scientia poenae non requiratur ad consensum, quia nihil magis alienum ab ipsius delinquentis animo, quam in legis poenam consentire, cum transgressor neque de hoc cogitaverit, imò se à poena vel fugâ vel aliter immunem fore Barth. *in l. si tibi §. quaedam ff. de pactis*, Resp. hoc etiam procedere in poena vindicativa in qua fictus ille consensus juxta *l. Imperatores ff. de jure fisci* locum habet Barth. *in l. 1. n. 10. ff. de condict. indebit.*, non etiam in poena medicinali, ubi veritas praevalet fictioni. Non obstat *c. cum Romana §. ult. de appellat.* ubi praecedente trinâ monitione potest etiam quis absens, & ignorans excommunicari, Nam Resp. disting. potest ignorans excommunicari excommunicatione hominis conced. excommunicatione legis neg. ratio differentiae est, quod ignorantia, quam praecedit trina monitio, invincibilis dici non possit, sed crassa & affectata aliter quam in praesenti supponitur. Non obstat *l. 1. ff. de leg. Can. 1. 15. q. 1.* ubi per leges puniri dicuntur delicta, quae etiam per ignorantiam committuntur, Nam Resp. ista jura intelligenda esse de ignorantia affectata quae cum directè volita sit, non constituit agentem involuntarium, oriturque ex nimia voluntate peccandi, quam
quis

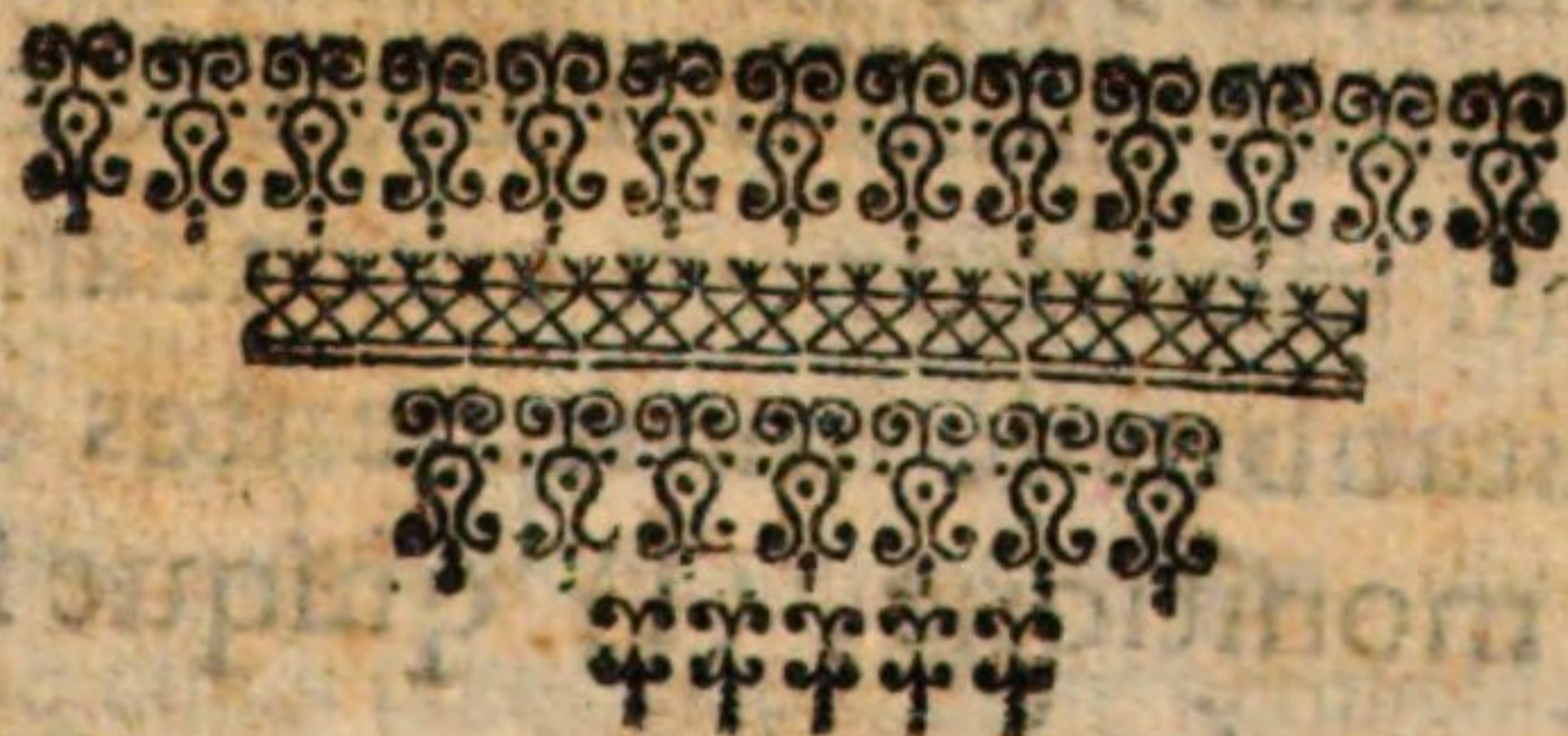
quis tollere non vult ut liberiùs peccet, secùs ergo de ignorantia
 invincibili. Non obstat *l. i. ff. si mensor fals. mod. &c.* ubi ille non ex-
 cusatur qui poterat, scire vel investigare, Nam Respond. disting. qui po-
 terat, & tenebatur scire conced. qui tantùm poterat, & non teneba-
 tur neg. sicut simplices id est rusticus, mulier, miles quorum professio
 non est corpus juris legere & examinare. Non obstat *c. continebatur*
de homicidio, ubi danti operam rei illicitæ imputatur, quidquid in-
 de sequitur etiam præter ejus intentionem, adeoque quisquis percu-
 ferit Clericum utpote dans operam rei illicitæ præter suam intentionem
 incurreret censuram, Nam Respond. *d. cap.* intelligendum esse quoad
 poenam irregularitatis quæ sæpe sine culpa jure infligitur, quatenùs
 culpa dolum, & malitiam significat.

QUÆSTIO XXVII.

*Au ille, qui errore facti percutit Clericum
 Sempronium, quem credit esse Titium,
 incurrat censuram Canonis si quis sua-
 dente 17. q. 4.?*

R. Sub distinctione, quòd si quis percutiat Clericum Sempronium,
 quem credit Clericum Titium, incurrat illam *l. eum qui nocen-*
s. si injuria ff. de injuriis. Ratio, quia talis error neque intentionem,
 neque actionem externam excusat, cùm utraque sit sacrilega, versans
 circa personam Clerici. Covarr. *in c. Alma mater. p. i. ff. 10. n. 15. v.*
Octavo constat. Quòd si quis verò percutiat Clericum Sempronium,
 quem credit Titium laicum, non incurrat illam *cap. si verò. de sent.*
excommun. l. si ignorans. ff. locati. l. item apud labeonem §. si quis virgi-
nem. ff. de injuriis. Ratio, quia talis percussio excusat à malitia sacri-
 legii, adeoque etiam à censura. Sylvester *excomm. 6. n. 6.* Covarr. *cc.*
11. Non obstat contra primam conclusionem, quòd, licèt actio ut ex
 directa intentione tendit in Clericum Titium, voluntaria sit; ut verò
 tendit

tendit in Clericum Sempronium, non sit voluntaria: sicut enim volens occidere feram, potest sufficientem diligentiam adhibere, ne occidat hominem, & nihilominus eum casu occidere, ergo &c. Nam Resp. quòd si sufficiens diligentia adhibita fuerit, & actio exterior fuerit merè casualis, non incurrat censuram: secus, si intentio & actio exterior utraque fuerit voluntaria, neque sufficienter fuisset indagatum, non esse Clericum Sempronium. Suarez *de censur. disp. 22. n. 53.* Non obstat contra secundam conclusionem juxta *d. c. si verò* verb: *ignoraverit* & *de sent. excomm.* aliquis inculpabiliter existimans, se percutere Titium laicum, si percutiat Sempronium Clericum, non incurrit censuram, ergò etiam aliquis putans esse Sempronium Clericum, occidens Titium laicum, incurrit illam; si enim excusaretur, esset ideò, quia tantum intentione peccavit juxta *thesim* 16. sed talis etiam executione peccavit, quia exterius actum consummavit, & planè occidit, ergò, &c. Resp. dist. primum anteced. Non incurrit censuram, si sufficientem diligentiam adhibuerit, non esse Clericum, Conc. aliter, Neg: Subsumpt. etiam disting. sed talis exterius consummavit actum exterioriorem, id est, peccatum in specie homicidii, Conc. in specie sacrilegii, Neg: Urg. talis tenetur propter conscientiam juxta *gl. in d. c. si verò* verb: *ignoraverit.* ergò incurrit censuram. Resp. Ibi sensum esse, quòd, licet re ipsa non incurrat censuram, tamen quàm diu existimat, se occidisse Clericum, tenetur existimare se excommunicatum, & sic ex erronea conscientia obligatur ad servandam censuram, ac si illam incurrisset, hæc verò obligatio cessat eò ipso, quòd quis in certam notitiam venerit se laicum interfecisse absque alia absolutione, ex quo patet re ipsa non incurrisse censuram, quæ sine absolutione non tollitur Suarez. *cc. ll.*

THESIS XVII.

De personis, contra quas hæc censura fertur, contentis sub particula: Siquis. Item de illis, in quarum favorem dictus Canon editus est, vel non, contentis sub particula, Clericum vel Monachum.

Quemadmodum prædictus Canon editus est contra omnes nullâ conditionis, sexûs, aut ordinis habitâ ratione, (a) baptizatos tamen (b) doli capaces, (c) & homines viatores, (d) sive per se graviter injuriantes Clericum, (e) sive quorum mandato vel authoritate alii violentas manus in Clericos injiciunt, (f) vel quorum nomine facta percussio per mandatum retrotractum rati habeatur, (g) Consulentes, quique possunt & tenentur subvenire, & non subveniunt: (h) ita pariter pro & in favorem omnium personarum Ecclesiasticarum constitutus, (i) exceptis iis, qui arma militaria deferunt dimisso habitu & tonsurâ, nec se post trinam monitionem emendantes, (k) vel sævis enormitatibus se immergentes etiam nullâ præcedente monitione, (l) quique fori privilegio privati sunt. (m)

(a) *cap. monialibus. c. cum illorum* & *de sent. excom. Glos. ibid. l. 1. ff. de V. S. Molin. de instit. & tract. 3. disp. 5. Layman in Theol. mor. lib. 1. tr. 5. part. 2. cap. 5. n. 3.* (b) Juxta Paulum, *1. ad Cor. 5. V. 15. Quid mihi de iis, qui foris sunt, judicare, nam eos Deus judicabit?* Inde enim desumitur, quod Gentiles seu qui nunquam per Baptismum Ecclesiam ingressi, ejusque subditi effecti sunt, propterea etiam communicatione bonorum spiritualium, quibus per censuras priventur, cum Ecclesiam non habeant, non recte afficiantur, Engel *de sent. excomm. n. 3.* Non obstat *c. post miserabilem* & *de usur. c. in Archiepiscopatu.* & *de raptoribus.* Ex quibus textibus colligitur, quod Ecclesia possit infideles cogere, ut cum fidelibus familiaribus non communicent, vel ut non cohabitent in eadem domo; Nam Resp. id fieri improprie per modum defensionis innocentium, & religiosam observationem, & custodiam rerum sacrarum, ad quam Ecclesia jus habet, *d. c. in Archiepiscopatu* & *de raptoribus.* non etiam proprie, & ex directa jurisdictione Covarr. *in cap. Alma mater, part. 1. in princ.* Navarr. *in manual. c. 27. n. 3.* (c) *d. can. Si quis.* in verb. *suadente diabolo, 17. q. 4.* Ratio, quia necesse est, ut quis peccare sciat, cum propter peccatum grave hac censura incurratur, juxta *thesim 16.* Non obstat *cap. ult.* & *de sent. excomm.* ubi etiam pueri dicuntur incurrere hanc censuram: Nam Resp. ibi pueros dici, qui ratione utuntur, & licet inferioris ætatis sint, tamen peccare sciunt, & possunt. Suarez *de censur. disp. 22. n. 52.* (d) Matth 18. ubi censura hujusmodi fertur in contumacem, & *1. ad Cor. 5.* ubi ob emendationem & salutem animæ, unde deducitur, viatorem solum esse capacem delicti & emendationis. Navarr. *in summ. c. 27. n. 1. & 13.* Joan. *de lignan. de cens. §. 9. n. 2.* Covarr. *in relect. cap. Alma mater. part. 1. §. 11. n. 8.* Non obstat *can. ult. 24. q. 2.* ubi hæretici etiam post mortem valent ab Ecclesia anathematizari: Nam Resp. Illud anathema non esse excommunicationem directam, quæ intendatur in animam mortui, sed potius quandam execrationem, vel excommunicationem impropriad, quæ principaliter dirigitur ad ipsos fideles, qui prohibentur, ne cadaver defuncti hæretici sepulturæ Ecclesiasticæ mandent, vel pro ipso publicas preces offerant. Non obstat, *cap. à nobis est saepe quæsitum.* & *de sent. excom.* ubi decedens in excommunicatione editis pœnitentiæ signis permittitur etiam post mortem absolvi: Nam Resp. quod talis absolutio non sit absolutio directa

recta, sed potius sublatio illius prohibitionis, ex qua talis excommunicatus non poterat Ecclesiasticæ sepulturæ mandari, & participare fidelium orationes. (e) eo modo, quo dictum in *thesi* 16. (f) *cap. mulieres §. illi verò. & de sent. excom.* Ægid. Coninck *de Sacrament. & censur. tom. 2. disp. 15. n. 27.* Non obstat, quòd lex odiosa ad rigorem verborum restringenda sit, adeoque etiam *d. can. si quis suadente &c.* ad illos tantum, qui per se violentas manus injiciunt in Clericos, restringitur: Nam resp. disting. lex odiosa restringenda est, quando non fit extensio per aliam legem, sicut hîc, Conc. quando illa fit, Neg. (g) *cap. cum quis de sent. excommun. in 6.* Ratio, quia talis ratihabitio retrahitur, & moraliter æquivalet mandato. Navarr. *in manual. cap. 27. n. 78.* (h) *cap. quantæ & de sent. excom.* Innocentius & Abbas *in d. cap. quantæ, &c.* (i) quæ ponuntur in *thesi* 12. (k) *c. contingit. c. in audientia & de sent. excom.* Ratio desumitur ex *cap. un. de Cler. conjug. in 6.* ubi ad gaudendum hoc privilegio Clericali ex conditionibus maximè necessariis, est deferre habitum & tonsuram, quâ conditione cessante, cessat privilegium. Navarr. *cap. 27. n. 81.* (l) *c. cum non ab homine. & c. perpendimus. & de sent. excom.* ex quibus textibus constat, solum privilegium Canonis amitti, & quidem facilius quàm fori, tum quia prius est juris humani, & inferioris conditionis, juxta *thesi* 15. posterius verò juris Divini, juxta *thesi* 16. tum quia privilegium Canonis in d. textu tollitur in odium Clericalis excessûs, & terrorem atque correctionem similium Clericorum, ad quem finem privatio solius privilegii Canonis sufficit. Suarez *disp. 22. sect. 1. n. 13.* (m) Positi nimirum in *thesi* 11. ratio, quòd illi tanquam non Clerici reputentur, utpote exuti omni favore Clericali, sicut ibid. patet. Suarez. *cc. 11. n. 6.*

QUÆSTIO XXVIII.

An Clericus incorrigibilis gaudeat favore Canonis?

R. Affirmativè per *reg. odia restringi de R. 3. in 6.* ubi poena non est extendenda sine expresse textu, sed de incorrigibili nullus extat

extat textus , qui illum ipso jure, & sine ulla alia declaratione incorrigibilitatis favore Canonis privaret, ergo tanquam odiosum & poenale non est extendendum. Suarez. *de censur. disp. 22. sent. 1. de excom. reservat. in decret. n. 9.* Non obstat *c. cum non ab homine. & de sent. excom.* ubi talis per saecularem potestatem comprimendus est absque nota excommunicationis, Nam Resp. dist. ant. absque nota excommunicationis, si non excedatur facultas concessa, neque major violentia inferatur ipsi, quam defensio aut rebellio exigat Clericorum, ut dicitur *in cap. ut fama. & in c. Cum non ab homine. & de sent. excom.* Conced. Si illa excedatur, & fiat per solam potestatem saecularem, Neg. ant. Unde licet videatur esse privatus privilegio Canonis respectu judicis saecularis sub praedicto modo, non tamen respectu aliorum. Non obstat *c. contingit. & c. in audientia. & de sent. excom.* ubi quidam Clerici incorrigibiles quoad hoc privilegium habentur pro non Clericis, Nam Resp. ibi Pontificem praeter publicam incorrigibilitatem nihil requirere cum illi Clerici non utcunque erant criminosi & pertinaces, sed vel deferendo Clericalem habitum, vel militaria arma portando illud privilegium amiserunt, cum haec conditiones sint necessariae secundum jus commune ad gaudendum hoc privilegio *c. un. de Cler. conjug. in 6.*

THESIS XVIII.

De actione graviter injuriosa, quae denotatur per particulam manus violentas injecerit.

SUB nomine graviter injuriantis Clericum continentur nominati in priori thesi, non etiam qui violentiam inferunt Clericis privilegio fori, & Canonis privatis, (a) vel qui justum titulum habent, qualem censentur habere percu-

L 3

tiens

tientes Clericum in stupro vel adulterio inventum cum matre, sorore, filia, (b) qui se justè defendunt, (c) qui disciplinæ causâ Clericum moderatè castigant. (d) Prælati ratione officii Clericum, vel Monachum juxta gravitatem culpæ castigatione corporali afficiens. (e)

(a) Juxta *thesim decimam septimam ad lit. M.* Non obstat, quòd in *Can. si quis suadente 17. q. 4.* dicatur manuum injectio, adeoque, cum odiosa sint restringenda, ad pedum vel alterius instrumenti injectionem verba illa non sunt extendenda, Nam Resp. quòd ibi manuum injectio ponatur exempli causâ, & quasi metaphoricè, adeò ut per illam omnis gravis injuria subintelligatur juxta *thesim 16.* ratio est, quòd aliud sit, unde nomen sumptum est, aliud ad quod significandum impositum, sæpe enim universalius est significatum, quam ratio seu Etymologia nominis, Suarez, *de cens. disp. 22. n. 30.* Non obstat *l. 2. ff. quod metus causâ, &c.* ex qua colligitur omne, quod est contra internam inclinationem esse violentum, ergo licet quis propter traditionem brachii fuerit occisus juxta *c. 2. de pœnis in 6.* passus est violentiam, & occidens erit excommunicatus, Nam Resp. quòd hic violentia consideretur non tantum quæ naturæ repugnat, sed etiam justitiæ, seu quæ est sacrilega. (b) *cap. si verò de sent. excom.* ratio, quia Ecclesia suo præcepto, & obedientiâ non vult obligare in casu tam acerbo: in quo justus doloris vis vehementer hominem commovet; nec enim eam percussione judicat violentam oppressionem, sed humanam quandam quandam defensionem, Sylvester *de excommunicatione 6. notab. 4. casu 16.* Barbof. in *d. c. si verò n. 7.* Farinac. in *prax. crim. part. 5. q. 121. n. 73.* Novarr. in *manuali c. 27. n. 8.* Inferes: ergo si quis Clericum cum sponsa turpiter deprehensum percutiat, immunis erit, quia sponsa non est uxor, Resp. disting. Sponsa de futuro non est uxor, Conced. sponsa de præsentis, seu ducta per matrimonium ratum, Neg. Inferes: ergo si quis Clericus turpiter deprehendatur cum nepte impunè percutitur, quia nomine filiæ etiam venit neptis, *Inst. de hered. quæ ab intest. &c. §. cum filius*, Resp. quòd licet id verum sit in merè favorabilibus, ut nomine filiæ veniat ne-

ptis

ptis, non tamen hic obtineat, ubi id favorabile respectu percutien-
tis, odiosum respectu percussi. Non obstat, quod in *d. cap. si verò* de
sent. excom. dicatur talem non esse compellendum ad sedem Aposto-
licam, ex quo colligitur, non quidem absolutionem in hoc casu esse Pa-
pæ reservatam, sed tamen incurri censuram, Nam Resp. totum con-
textum legendum esse, & ex verbis truncatis nihil inferri, cum ibi
clare appareat à contrario sensu percutientes personas inferioris gra-
dus immunes esse à censura. (c) *d. cap. si verò* & *cap. ex tenore* de
sent. excom. ratio ibid. quia vim vi repellere omnes leges, omnia jura
permittunt: neque talis manuum injectio dici potest violenta, cum
non fiat aggrediendo, sed se defendendo, Abbas in *d. cap. n. 14. Co-*
mez tom. 3. var. t. 3. n. 20. quod ampliatur & extenditur ad defensio-
nem tertiæ personæ innocentis, si opus fuerit manus violentas in-
Clericum injicere, *cap. dilecto vers. & quidem de sent. excom. in 6. Can.*
ipsa pietas 23. q. 3. ratio ibid. quod defensio innocentis respectu cu-
juscunque aggressoris sit maximè naturalis, & suo modo debita, Inno-
cent. in *d. cap. si verò* de *sent. excom.* (d) *cap. 1. & cap. cum volun-*
tate §. si quis verò de *sent. excom.* Molina tract. 3. disp. 56. n. 20. Non
obstat *c. veniens* de *sent. excom.* ubi tantum fit mentio de constitu-
tis in minoribus, quod contrariatur *d. cap. in eodem* ubi etiam de
constitutis in majoribus sermo fit, Nam Resp. *d. cap. veniens* loqui
de illis, qui ratione officii, quod in Ecclesia habent, turbantes di-
vinum ministerium castigant propter quietem Ecclesiæ, & hi limita-
tam correctionem habent tantum in illo casu, secus est in magistro,
qui pro ratione sui muneris majorem facultatem habet juxta *d. c. 1.*
Non obstat *c. universitatis* de *sent. excom.* ubi superior in propria
persona debet verberare suum subditum, vel si opus est per Clericum
aut Monachum, quod contrariatur, & repugnat, *c. ut fama* de *sent.*
excomm. & c. si Clericos eodem in 6. ubi superior corrigit inferiorem
omnino per Laicum; Nam Resp. quod superior id facere debeat per
Clericum, quando non dedecet mansuetudinem personæ Ecclesiasti-
cæ, si enim Clericus torqueri deberet, id fieri debet per Laicos,
qui melius ad hoc munus instructi inveniuntur, Suarez de *cens. disp.*
22. n. 4. Non obstat, quod in *d. c. universitatis* de *sent. excom.* Præ-
latus percutiens subditum per Laicum etiam causâ castigationis incur-
rat censuram, quod repugnat *d. c. cum voluntate*, Nam Resp. in *d. c.*
cum voluntate fieri sermonem de levi & moderata castigatione privata,
& pa-

& paterna, in *d. e. universitatis* autem de juridica poena magis rigorosa, & gravi, quæ non tantum fit ad privatam castigationem, sed etiam ad aliorum correctionem, & terrorem, Angel. *V. excommunicatio n. 6.* (d) *d. e. universitatis* & de sent. excom. ut autem superior jus castigandi suum subditum ad disciplinæ conservationem exercere possit, requiritur primò, ut id circa suum subditum exercent: secundò ut subfit causa proportionata, quia finè illa non habet locum ratio correctionis, aut justitiæ vindictivæ: tertio, ut talis castigatio fiat servato debito modo correctionis Sair *lib. 3. c. 27. n. 26.* Jul. Clar. *lib. 5. §. fin. quest. 64. n. 25.*

QUÆSTIO XXIX.

An percutiens Clericum volentem, & consentientem incurrat prædictam censuram
Can. si quis suadente 14. q.?

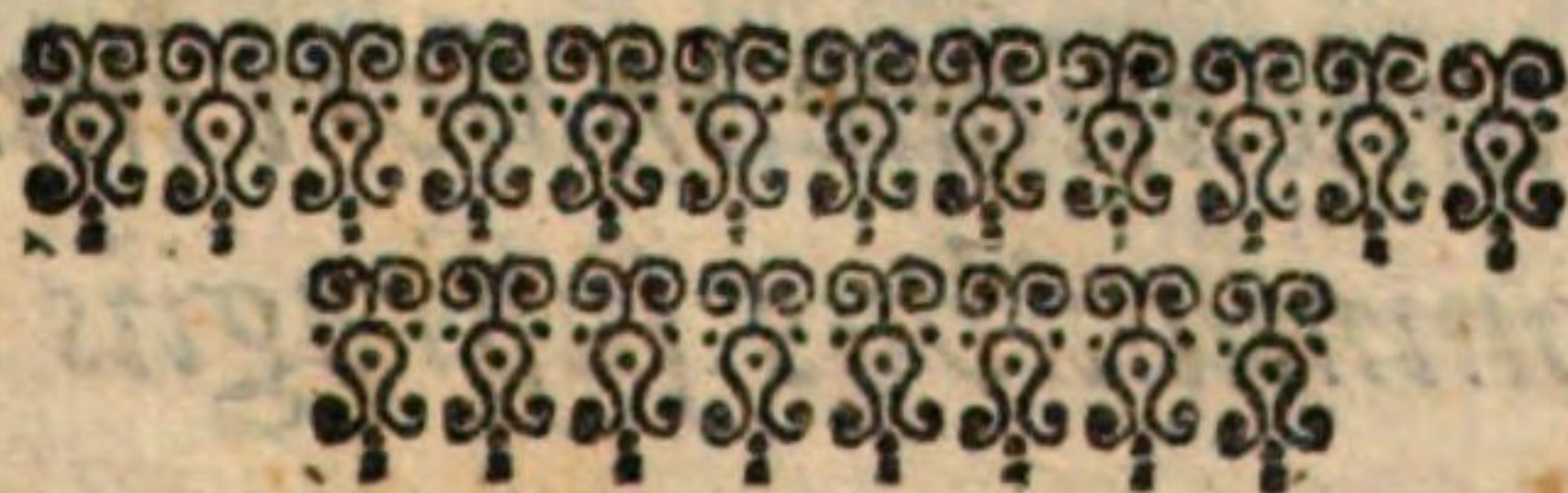
R. Affirmativè per *c. contingit* & de sent. excom. ratio, quia favor *d. Can. si quis suadente, &c.* est toti ordini Clericali concessus, & sic publicus, cui non potest præjudicari per privatam personam *c. si diligenti* & de for. compet. Zoës. & de sanct. encom. *n. 64. avil. diff. 3. dub. 13. §. ex dictis.* Non obstat *reg. dicenti & consentienti de R. I. in 6.* ubi consentienti non fit injuria, ergo si non injuriatur Clericus non incurritur *d. censura* Nam Respond. disting. consentienti in actionem contumeliosam non fit injuria in particulari Conced., toti ordini Clericali, cui privata persona non præjudicat neg., consentienti in actionem jocosam sub disting. si fiat ad castigationem peccatorum Conced. si fiat ad humanam vindictam neg. ant. &c. eodem modo conseq. Suaerez *de cens. diff. 22. n. 57. & 58.* inferes: ergo etiam Clericus irato animo se percutiens incurrit dictam censuram, Resp. disting. quando percussio sui talis est, ut attingat gravitatem peccati mortalis, Conced. aliter, Neg. Suarez *cc. II.*

QUÆ.

QUÆSTIO XXX.

An Pater filium Clericum sine nota excommunicationis castigare possit?

R. Affirmativè per *cap. cum voluntate in fin. de sent. excom.* ubi Paterfamilias Clericos adolescentes, qui de familia ejus vel propinqui sunt disciplinæ causâ corrigere potest. Ratio, quòd pater majorem in filium potestatem habeat, quàm Magister in discipulum, ergo si magister immunis est juxta *c. 1. ex tenore de sent. excom.* multò magis pater, Laymann *lib. 1. tract. 5. part. 2. c. 5. n. 9. gl. & Pa-norm. in d. c. cum voluntate.* Molina *tom. 1. tract. 2. disp. 228. in 6. ef-fectu.* Non obstat, quòd Clericus liberetur à potestate patria, quoad effectum castigationis *gl. in d. c. cum voluntate verb. inferiorum graduum,* & quòd indecens esse videatur, Clericum à Laico verberari, Nam Resp. id verum esse in Clerico constituto in sacris ordinibus, & quoad castigationem immoderatam, non etiam in minoribus, & quoad moderatam castigationem. Non obstat, quòd in *d. c. cum voluntate* à contrario sensu ipse Magister licèt sit Clericus, possit notam excommunicationis incurrere, ergo multò magis pater Laicus, Nam Resp. id obtinere solùm quoad excessum, non autem quoad levem castigationem. Non obstat, quod jus commune prohibens Clerici percussionem favorabile sit Ecclesiastico ordini, & sic restringi non debeat, ut scilicet non habeat prohibitio illius locum in patre corrigente filium Clericum, Nam Resp. licèt sit favorabile respectu ordinis Ecclesiastici, est tamen odiosum respectu incur-rentis dictam censuram.

THESIS XIX.

*De effectu hujus censuræ, qui denotatur in
verb. anathematis vinculo subjaciens, &c.*

Effectus primus est, quod incurrens dictam
censuram sit excommunicatus excommuni-
catione majori latæ sententiæ, (a) secundus,
quod à solo Pontifice absolvi possit, (b) sub quo
tamen etiam hîc comprehenditur legatus à late-
re, (c) & legatus natus quoad suam diœce-
sim. (d)

(a) Quæ à communione fidelium privat c. penult. § de sent. ex-
comm. & hominem separat à gremio Ecclesiæ, Can. de Presbyteris 17.
q. 4. Zoëf. § de sent. excom. n. 30. (b) d. Can. si quis suadente 17. q. 4.
Suarez disp. 22. de excom. Papæ reservat. Sect. I. n. 60. (c) cap. ad eminen-
tiam § de sent. excomm. (d) cap. penult. § de officio legati, Engel §
de sent. excom. n. 143. Dices: odiosum est absolutionem, quæ soli Pa-
pæ reservata est, extendere ad Legatum natum, Resp. quod extensio
etiam in odiosis locum habeat, si illa fiat per aliam legem uti in præ-
senti, licet aliud sit, si fiat per hominem.

QUÆSTIO XXXI.

*An excommunicatione majori innodatus pri-
vetur communibus suffragiis Ecclesiæ?*

R. Affirmativè per cap. à vobis, & cap. sacris § de sent. excom. ratio,
quia extra Ecclesiam dicitur esse diabolus, & per hoc quasi
dia-

diabolo traditur, qui ab Ecclesiastica communione separatur, Paul.
 1. ad Timoth. 1. & 1. ad Corinth. 5. S. August. *Serm.* 68. Covarr. in c.
alma mater p. 1. in initio n. 3. Navarr. c. 27. n. 17. Dices: quomodo
 hæc pœna sit consentanea pietati Ecclesiæ, cum tam acerba sit, ut
 etiam excommunicatus potestati dæmonis tradatur, Paul. 1. ad Ti-
 moth. & 1. ad Corinth. 5. & quomodo possit esse medicinalis, ut dicitur
 in c. 11. de sent. excom. in 6. cum directè videatur bonis animæ contraria,
 vel potius quasi radicitus ea tollere, quæ sunt pro anima ergo, &c. Resp.
 quòd licet consistat in privatione comunium suffragiorum, & bonorum
 animæ, nihilominus ex intentione Ecclesiæ ordinatur ad majus bonum
 spirituale, vel proprium ipsius excommunicati, ut ei vexatio det in-
 tellectum: vel commune aliorum, ut errore in officio contineantur,
 arg. quæ referuntur in II. q. 3. & in can. denique & seqq. 24. q. 3. Urg.
 quòd si excommunicatus contemnens excommunicationem pœnitere
 negligat, & ejus cor fuerit induratum, utique talis excommunicatio
 erit lethalis, & pastor judicabitur crudelis? Resp. disting. erit lethalis
 respectu excommunicati, Conced. respectu aliorum membrorum Ec-
 clesiæ, quorum & totius communionis utilitati consulitur per eam,
 Neg. neque per hoc pastor erit crudelis, dum unum pecus morbi-
 dum, quod omne pecus inficiat, sequestrat à reliquis, ne suo conta-
 ctu reliquas oves inficiat. Suarez de cens. disput. 2. Sect. 1. n. 5. Urg. ex
 hoc sequeretur, quòd etiam prohibitum esset publicè orare pro ex-
 communicatis, quod tamen est falsum, cum Ecclesia in feria sexta
 parasceves publicè oret pro excommunicatis, scilicet pro hæreticis,
 & schismaticis, Suarez cc. II. Resp. quòd sicut in thesi decima sexta ad
 lit. B. hæc prohibitio non sit de jure divino: neque malum intrinsecè
 orare pro excommunicato, ità licet Ecclesia generatim prohibuerit
 hæc suffragia, potuerit excipere illum diem ob specialem rationem,
 quia in eo die repræsentatur mors Christi, cujus meritum, & effectus
 quoad sufficientiam ad omnes homines extenditur sine ulla exce-
 ptione, unde voluit Ecclesia, quantum est de se pro omnibus
 intercedere, ut in omnibus efficaciam
 habeat.

THESIS XX.

De absolutione, quæ in multis casibus juxta particulam nisi mortis urgente periculo non est reservata Papæ.

Non tantum illorum, qui in mortis articulo sive ex infirmitate, longâ navigatione, instanti bello constituti sunt, absolutio concessa est Episcopo, (a) sed etiam omnium, qui sine periculo Romam ire non possunt, (b) qui non sunt sui juris, (c) qui infra annos pubertatis hoc delictum committunt, (d) qui senes, valedudinarii, seu membrorum destitutionibus impediti, (e) Pauperes, si tantâ laborent inopiâ, ut nisi mendicando Romam adire possint, (f) Mulier vel Monialis, (g) Clerici simul cohabitantes se invicem sine enormi læsione percutientes, (h) religiosi vel Canonici regulares, (i) potentes Domini, (k) leviter manus in Clericum injicientes, (l)

(a) *Can. si quis suadente 17. q. 4. c. ea noscitur* & *de sent. excom.* ratio desumitur ex *Con. Trid. sess. 14. cap. 7.* ex quo colligitur vel à divina vel perpetua Ecclesiæ traditione statutum, & observatum esse, ut nullus casus in articulo mortis reservatus sit Suarez *de excom. Papæ reservat. disp. 22. n. 61.* Non obstat quòd *in d. c. ea nascitur* absolutus ab

ab inferiori adhuc mandatum Apostolicum super talibus recepturus sit
 ergo non est absolutus in totum ab inferiori, & consequenter infe-
 rior non potest ab hac censura absolvere, vel saltem sine effectu, Nam
 Respond. ibi non dici postea acedendum esse ad Sedem Apostolicam
 pro absolutione obintendendo, sed tantum mandatum super talibus re-
 cipiendum scilicet de satisfactione vel pari vel Ecclesiae exhibenda:
 Urg. per *cap. eos qui de sent. excom. in 6.* ubi additur eum post ta-
 lem absolutionem cessante impedimento iuramentum implere, & se
 praesentare debere, alias in eandem excommunicationem incurre-
 re ergo non est absolutus Nam Respond. *d. cap. eos qui &c.* non esse
 intelligendum, quod eadem numero excommunicatio quae ablata
 fuerat, redeat: neque omnino propter eandem causam, quia hic no-
 va contumacia novusque contemptus intercedit: sed quia similis ex-
 communicatio major, & cum eadem reservatione incurritur: Inferes:
 ergo constituti in periculo mortis ad mandatum recipiendum adire
 debent Papam, cum tamen valetudinarii idem privilegium habentes
 ut ab inferiori possint absolvi *cap. ea noscitur & de sent. excom.* non
 amplius teneantur illud mandatum recipere, Resp. esse disparitatem
 quod illi scilicet, qui perpetuum impedimentum habent, & in qui-
 bus absolvendis totum negotium Episcopo comeditur non tantum quo-
 ad absolutionem, sed etiam quoad imponendum mandatum de satisfa-
 ciendo, contra in absolvendis prioribus, qui solum impedimentum tem-
 porale habent, Episcopo negotium conceditur solum quoad abso-
 lutionem, quod sufficit ad subveniendum necessitati fidelium, & ad
 severitatem disciplinae Ecclesiasticae, & ut censura magis timeatur.
 Suarez cc. ll. (b) *c. quod de his, c. quamvis, c. de cetero & de sent. excom.*
 inter grave periculum numeratur capitalis inimicitia, uxorem
 & liberos in extrema necessitate relictos agnoscere Sayr. *lib. 3. c. 28. n. 39.*
 Carol. *de crass. effect. 81. n. 38.* Engel. *in V. excommunicatio c. 50. n. 56.*
 (c) *cap. mulieres & de sent. excom.* Bonacin. *de cens. q. 4. punct. 5. n. 3.*
 Non obstat *cap. relatum & de sent. excom.* ubi si manumittatur
 servus, tenetur comparere coram Papa ergo absolutio illorum, qui
 sui juris non sunt, est reservata Papae, Nam Resp. thesim intelligendam
 esse donec duret impedimentum temporale: Urg. pueri licet non
 sint sui juris, si habeant Patrem, & cessante impedimento Romam ire
 possint, tamen non tenentur *d. c. quamvis in verb. exceptis pueris & de sent. excom.*
 ergo neque servi, Resp. esse disparitatem, quod

istud privilegium pueris non sit indultum propter impedimentum sed propter imbecillitatem ætatis, & propter imperfectionem puerilis actus in deliberatione, & ideò licet impedimentum cesset, non tamen cessat concessio, aliud est in servis. (d) *cap. 1. & cap. quemvis* $\ddot{\times}$ *de sent. excom.* ratio quòd talis percussio ex modo quo fit, sit excusabilis, & digna veniæ Suarez *de cens. disput. 22. n. 68.* (e) *d. cap. ea rescitur* $\ddot{\times}$ *de sent. excom.* ratio est moralis impotentia comparendi apud summum Pontificem Menoch. *de arbitr. cas. 59.* Farinac. *in prax. crim. part. 3. q. 29. n. 22.* Dices: in eodem *cap. ea rescitur &c.* absolutio pauperum à tali censura non est concessa Episcopo, Respond. ibi sermonem esse de iis, qui sine magno discrimine possunt Sedem Apostolicam adire, econtra thesis intelligenda est de iis, qui non nisi mendicando eò pervenire, & manib9 suis vivere debent, iter autem agendo non possunt laborando vivere (f) *d. cap. quamvis* $\ddot{\times}$ *de sent. excom.* Panorm. *in d. cap. ea rescitur de excom. n. 1.* (g) *cap. de Monicalibus* $\ddot{\times}$ *de sent. excom.* gl. ibid: Sylvester V. *absolutio 4. n. 3.* (h) *c. quoniam* $\ddot{\times}$ *de vita, & honest. Cler.* ratio: quia inter eos facile accidere potest huiusmodi excessus oportet, ut modus obtinendi veniam facilius sit gl. *in d. cap. quoniam* Panorm. *in cap. Monachi &c. cum illorum* $\ddot{\times}$ *de sent. excom.* Non obstat *d. c. cum illorum*, ubi si religiosus percutiat Clericum non gaudet illo favore ut ab Episcopo absolvatùr, sed ad Sedem Apostolicam remittendus est, Nam Respond. casum illius *cap. cum illorum* esse diversum à præsentì, cùm præsens loquatur de ipsis religiosi se invicem in eadem communione habitantibus percutientibus, econtra *d. cap. cum illorum* loquitur de religiosi, qui sæcularem Clericum percutiunt non existentem in eodem Monasterio vel religione. Inferes: ergo si religiosus percutiat religiosum alterius Monasterii non potest ab Abbate absolvi quod repugnat *d. cap. cum illorum* ubi conceditur ut quando Monachus unius claustrì percutit Monachum alterius absolvi possit ab Abbate illius Monachi, qui injuriam passus est, Resp. distin. non potest absolvi àb Abbate alterius seu percussù neg. àb Abbate suo seu percutientis conced. Urg. alleg. *cap. cum illorum* dicit in claustro ergo si alibi se percutiant, non gaudent hoc favore quia vitatur absurdum, ut illud, quod in favorem illorum statutum, in odium interpretemur Respond. quòd illa concessio à circumstantia loci non dependeat, sed à communi vita religiosorum, quam etiam extra claustrum strictè sumptum tenent: Urg. Abbas etiam Monachus est ergo licet ille

ille percutiatur ab alio Monacho percussus ab Abbate absoluitur. **¶**
contra *c. Canonica* **¶** *de sent. excom.* Resp. quòd in præsenti fiat sermo de Monachis inferioribus. Non obstat quod *in d. cap. cum illorum &c.* solum fiat sermo de percussione, & non de occisione, quæ tamen, utpote totius rei destructio, longè atrocior est ergo &c. Nam Resp. ideò non fieri sermonem de occisione, quia occisionis enormitas aliunde nota est. Urg. in eodem *cap. cum illorum &c.* dicitur: si ad effusionem sanguinis perventum sit ergo sufficit si ex minima pellis incisione multum sanguinis effundatur vel in naribus: vel econtra si vulnus sit sufficiens ad magnam copiam sanguinis effundendam sed ex magna dilligentia impeditur ne effundatur: non sufficit: ad primum Resp. quòd effusio debeat esse in notabili quantitate, & ex gravitate læsionis: ad secundum dico, quòd enormitas non dependeat ab effectu futuro, sed ab ipsa percussione, & modo ejus, (i) *cap. Monachi*, *cap. cum illorum*, *cap. cum canonica* **¶** *de sent. excom. c. religioso de sent. excom. in 6.* Laymann. in *Theol. moral. lib. 1. tract. 5. part. 2. c. 5. n. 10.* (k) *c. mulieres* **¶** *de sent. excom.* ratio ibid. quòd ità delicati videantur ut laborem veniendi ad sedem Apostolicam nequeant sustinere, sed ab Episcopo absolvi possint, Felin. & Panorm. ibid. qui favor cum non fundetur in impedimento, sed in indulgentia ob aliquam circumstantiam personæ, datus est absque ulla conditione comparendi coram sede Apostolica, quod secus est in aliis personis uti ægrotis, in quibus, ratione impediementi cessante, cessat privilegium, Suarez *cc. 11. cap. pervenit* **¶** *de sent. excom.* Abbas ibid. *n. 1.* & Fagnan. *n. 8.* Navarr. in *manual. c. 27. n. 91.* Non obstat *d. cap. pervenit*, *cap. si verò* **¶** *de sent. excom. c. quoniam* **¶** *de vita, & honest. Cler.* ex quibus colligitur, quòd ideò Episcopus possit absolvere injicientem manus in Clericum leviter, quia hoc ibi specialiter committitur, ergo si hoc est speciale in illis casibus, in contrarium est jus commune, *l. jus singulare, l. quòd verò contra ff. de leg. nimirum Can. si quis suadente 17. q. 4.* ubi ejusmodi absolutio soli Papæ reservatur, Nam Resp. ad *cap. pervenit* in verbis: *tuo arbitrio duximus committendum*, quòd sensus sit de jure communi jurisdictionem suam excitando: ad alia citata jura, Resp. disting. tres casus; aut injuria est levis, & ab ista absolvit Episcopus de jure communi juxta *d. c. pervenit*, aut injuria est mediocris, & ab illa non absolvit Episcopus nisi privilegiatos, ut ostiarium, officialem servum, Clericos in communi viventes juxta *d. c. si verò, & cap. quoniam*: aut inju-

injuria est gravis, seu enormis, & ab ista Episcopus non absolvit, nisi eos, qui Papam non possunt adire: ut senes, mulieres, pueros, valetudinarios juxta *d. cap. ea nascitur, cap. mulieres, cap. quamvis, & cap. fin. de sent. excom.* hic utrum verò injuria, mediocris, vel gravis sit, id judicis arbitrio determinandum est prout circumstantia loci, personæ, scandali, inhonorationis postulârit. Marian. Socin. in *d. cap. pervenit. n. 7.*

QUÆSTIO XXXII.

An in necessitate urgentis periculi solus Episcopus vel etiam alius inferior sacerdos absolvere possit?

R. Affirmativè: servato nimirum ordine juxta *cap. ea nascitur de sent. excom.* ratio, quòd ad subveniendum necessitati fidelium, & ad severitatem Ecclesiasticæ disciplinæ ita fieri expediat, Suarez *de cens. disput. 22. Sect. 1. c. 1.* Non obstat, quòd de solis Episcopis fiat sermo in *Can. si quis suadente 17. q. 4.* Nam Resp. illum Canonem non exclusivè loqui sed dum Episcopum adire non est opportunum. Non obstat, quòd quoties absolutio vel dispensatio est reservata Papæ, & propter occurrentem necessitatem inferiori conceditur, per se loquendo pertineat ad Episcopum Panorm. *felin. in cap. 1. & cap. Monachi de sent. excom.*, quia post Papam ordinarius Pastor est Episcopus, & quia per hoc sufficienter subvenitur necessitati fidelium propter quam hic favor indultus est Suarez *co. 11.* Nam Respond. ista procedere eo modo, quo Episcopus commodè adiri potest, non etiam si propter longinquam distantiam & aliam necessitatem moram respicientem periclitaretur anima.

QUÆ

QUÆSTIO XXXIII.

*An absolutio à censura Can. si quis sua-
dente 17. q. 4. in necessitate extrema
deficiente Sacerdote per Laicum impendi
possit?*

R. Negative per *cap. decernimus* & *de iudiciis*, *cap. 16. verò* & *de
sent. excom.* ubi dicitur odiosum, & à jure alienum est, quòd spi-
ritualia per Laicos ministrantur: ratio ulterior quòd ex usu nunquam
Ecclesia hanc potestatem Laico concessit. Ugolin. *tab. 1. c. 4. §. ult.*
n. 7. Covarr. *in c. alma Mater p. 1. §. 11. n. 26., 27. & 252.*: Soto *dist.*
18. q. 4. art. 4. Non obstat *Can. quem pœnitet de pœnit. dist. 1.* ubi con-
sultur, quòd si Sacerdos deest, confiteatur quis proximo ergo mul-
tò magis si deest Sacerdos ad absolvendum à censura, absolvatur
à Laico, Nam Respond. quòd ibi illa confessio non sit ad absolutio-
nem sed ad humilem correptionem, & ad aliquod juvamen; Dico
etiam quòd Authoritas August. quidem probabilis sit, non tamen ne-
cessaria. Non obstat *Can. sanctum est de consecrat. dist. 4.* ubi refertur:
quendam pœnitentem reconciliatum esse à Laico in vitæ periculo,
Nam Respond. quòd ibid. ipsemet August. fateatur illam historiam
incertam esse, & licet ipsius factum pium laudet, & credat Domino
placuisse consilium in tali periculo, non tamen infertur illum habuis-
se absolvendi potestatem: Urg. si quæ esset ratio, quòd Laicus non
possit absolvere à censura hujus Canonis esset hæc: quia tantum ut
præambula, & quasi dispositio ad absolutionem à peccatis conceditur,
cùm ergo Laicus sit incapax absolutionis à peccatis, idem erit à cen-
suris: subs. sed hoc non obtinet per *Con. Trid. sess. 14. c. 7.* ubi licet
quis in articulo mortis non possit absolvi à peccatis, quia nullo modo
confessus est, vel signa pœnitentiæ edidit, tamen à quolibet etiam
simplici Sacerdote à sola censura absolvi potest ergo &c. Respond.
neg. causalem illam, & assignando aliam quòd scilicet, per Laicum

non debeant spiritualia ministrari. Urg. Summus Pontifex potest hanc potestatem Laico concedere utpote, quia tantum dependet à jurisdictione, & non ab ordine juxta *Con. Trid. sess. 14. c. 7.* ergo sicut ibid. concedit absolutionem à peccatis illius, qui sunt capaces absolutionis, ita etiam ab ista censura, qui sunt illius Jurisdictionis capaces, quales etiam sunt Laici. Respond. transeat, quod Pontifex hoc absolute possit facere juxta *Thesim 9.* non tamen unquam fecit: deinde insuper est disparitas, quod dum absolutio conceditur à peccatis in extrema necessitate omnibus Sacerdotibus, id fiat ideò quod facile, & sæpe contingere possit, ut proprius Parochus non adsit, contra non tam facile contingit, ut nullo planè etiam simplici Sacerdote præsente absolutio Laico concedi debeat, adeoque valde raro accidere potest, ut fideles ab defectum hujus potestatis Laico concessæ detrimentum aliquod magni momenti patiantur Suarez *de absolutione à cens. disput. 7.*

sect. 6. n. 9.

Ah! quæ dant aliis natura, occasio, viva
Vox, doctrina: mihi tantum hæc errorque, laborque.

O. A. M. D. G.

Otzenasseck, Wenceslaus Gallus

Disp. canon. de immunitate ecclesiastica

Vienna Austriae 1704

4 Diss. 1716#Beibd.8

urn:nbn:de:bvb:12-bsb10820161-9

VD18 14994852-001